เพ.ม. 10412
ส 839 ก
ฉ.2

การศึกษาผลการใช้เพลงประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาเรื่องจริยธรรมของพลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ปริญญานิพนธ์

ของ

สุภาวดี สุจริต

13 ส.ค. 2532

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

ตุลาคม 2531

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

167497

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา	คณะกรรมการสอบ
.....ประธาน	.....ประธาน
.....กรรมการ	.....กรรมการ
	.....กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ตรูเนตร อัชชสวัสดิ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ชิตพงศ์ และ ดร.ชุติมา วัฒนะคีรี ซึ่งได้ช่วยตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำอย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

ขอขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน พันธุมนาวิน ที่ให้คำแนะนำและกรุณาให้ยืมแบบสอบถามวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิเชียร วรินทรเวช และคุณวรรณวิมล หงส์ฟองฟ้า ให้คำแนะนำและสอนให้เล่นดนตรี

เพลงซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการทดลองครั้งนี้สำเร็จขึ้นเพราะได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลต่อไปนี้ คุณสมบัติ กิ่งกาญจนวงศ์ คัดเลือกเพลง คุณอรทัศน์ กาญจนานนท์ และคุณปริณดา พัฒนขจร แนะนำและช่วยเหลือในการแต่งเพลง คุณสุภาวดี พันธ์พัฒน์ บันทึกเสียง คุณกงจักร์ บัวลา และคณะนักเรียนของโรงเรียนกันทรารมณ์ เล่นดนตรีและร้องเพลงบันทึกเทป ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ และคณะครูอาจารย์โรงเรียนกันทรารมณ์ ที่กรุณาให้ความสะดวกในการทดลองครั้งนี้ และขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ให้ความร่วมมืออย่างดี

ขอขอบคุณคุณปรารมภ์ เพชรรัตน์ และ คุณรัตนา นภารัตน์ ผู้เป็นกำลังใจตลอดจนให้คำแนะนำและช่วยเหลือด้วยดีตลอดระยะเวลาในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้ และขอขอบใจคุณโฉมศรี สุจริต ที่ช่วยดูแลครอบครัวในระหว่างการเรียน

คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดา ครูอาจารย์และผู้อุปการะส่งเสริมให้การศึกษาตลอดมาคือ คุณพรรณี อุดรพันธ์ และคุณวิศิษฐ์ คันเต็ง

สุภาวดี สุจริต

สารบาญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	4
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
	เอกสารที่เกี่ยวกับจริยธรรม	11
	เอกสารที่เกี่ยวกับการสอนและการส่งเสริมจริยธรรม	17
	เอกสารที่เกี่ยวกับความสำคัญและประโยชน์ของเสียงเพลงและเสียงดนตรี	23
	เอกสารที่เกี่ยวกับเพลงไทยสากล	25
	เอกสารที่เกี่ยวกับการใช้เพลงประกอบการสอน	29
	เอกสารที่เกี่ยวกับทัศนคติ	39
	เอกสารที่เกี่ยวกับความสนใจ	43
	งานวิจัยที่เกี่ยวกับความสนใจ	46
	งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนจริยธรรมและทัศนคติเชิงจริยธรรม	46
	งานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้เพลงประกอบการสอน	47
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	49
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	51
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	51
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	52
	การดำเนินการทดลอง	58
	วิธีดำเนินการทดลอง	59
	การวิเคราะห์ข้อมูล	59
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	60

บทที่ หน้า

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 65

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 65

การวิเคราะห์ข้อมูล 65

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 65

5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 71

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า 71

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า 72

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า 72

การวิเคราะห์ข้อมูล 74

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า ..... ~~81~~ 74

บรรณานุกรม 83

ภาคผนวก 94

ภาคผนวก ก 95

ภาคผนวก ข 99

ภาคผนวก ค 119

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แบบแผนการทดลอง	58
2	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมของกลุ่มการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนกับกลุ่มการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา	66
3	เปรียบเทียบทัศนคติเชิงจริยธรรมของกลุ่มการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา	67
4	เปรียบเทียบความสนใจในการเรียนจริยธรรม ของกลุ่มการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา	68
5	เปรียบเทียบทัศนคติเชิงจริยธรรม ก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มที่สอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอน	69
6	เปรียบเทียบความสนใจในการเรียนจริยธรรม ก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มที่สอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอน	70
7	ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความยากมาตรฐาน (Δ) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรม	97
8	ค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายข้อของแบบสอบถามวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม	98
9	ค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายข้อของแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนจริยธรรม	99

บทที่ 1

บทนำ

<u>ภูมิหลัง</u>

ปัจจุบันประเทศไทยได้พัฒนาในด้านต่าง ๆ มากขึ้นและเป็นไปอย่างรวดเร็วอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และวิทยาการสมัยใหม่นานารูปแบบ ซึ่งแพร่กระจายจากโลกตะวันตกเข้าสู่สังคมไทย การที่คนไทยรับเอาวัฒนธรรมเหล่านั้นโดยขาดการผสมผสานให้เข้ากับสภาพเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมไทย ทำให้การพัฒนาส่วนใหญ่มุ่งเน้นทางด้านวัตถุโดยมองข้ามการพัฒนาด้านจิตใจ เมื่อภาวะค่าครองชีพสูงขึ้นและสภาพสังคมเปลี่ยนไป เป็นผลให้เยาวชนเกิดความสับสนไม่สามารถกลั่นกรองสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมและพึงปรารถนามาใช้ในการดำเนินชีวิตได้ สาเหตุต่อเนื่องก็คือทำให้เกิดค่านิยมและพฤติกรรมที่มีแนวโน้มไปในทางเสื่อมโทรมและเป็นผลเสียต่อสังคมไทยเป็นต้นว่าความฟุ้งเฟ้อ ความเห็นแก่ตัว การแสวงหาอำนาจและการคำนึงถึงเฉพาะผลประโยชน์ส่วนตนโดยไม่ห่วงใยผลประโยชน์ของส่วนรวมและความเดือดร้อนของผู้อื่น (สัญญลักษณ์ สุนทรา 2527 : 1) ซึ่งนำไปสู่ปัญหาสังคมที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ การขาดระเบียบวินัย การก่ออาชญากรรม การมัวเมายาเสพติด ตลอดจนการหลงใหลในอบายมุขต่าง ๆ (พระราชวรมุนี 2528 : 10 อ้างอิงมาจาก Jacops. 1971)

วิธีการแก้ไขค่านิยมที่จะนำไปสู่ปัญหาสังคมซึ่งวัยรุ่นประสบในปัจจุบัน คือ การเร่งรัดให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนาคุณภาพประชากรให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม มีจิตสำนึกรับผิดชอบในหน้าที่ของมนุษยชน มีทัศนคติที่มุ่งสู่วิถีทางสู่หลักธรรมอันเป็นหลักแห่งความประพฤติ มีแนวความคิดสร้างสรรค์และมีปัญญาในการใช้ความรู้วิชาการให้มุ่งสู่วิถีทางอันทรงคุณค่า (ระพี สาคริก 2530 : 43 - 45) แนวนโยบายการศึกษาของรัฐในการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนตามแผนการศึกษา 2520 จึงได้ระบุไว้ในข้อ 13 ว่า "รัฐพึงให้สาระและ

กระบวนการเรียนรู้ครบถ้วน และกลมกลืนกันระหว่างความเจริญงอกงามทางคุณธรรม จริยธรรม และปัญญากับความเจริญทางวัตถุ และระหว่างความเจริญงอกงามทางร่างกายและจิตใจ ทั้งนี้เพื่อการดำรงชีวิตที่สมบูรณ์ ตามสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา" (แผนการศึกษา 2520 : 6) ซึ่งเป็นการเน้นว่า ในการศึกษาทุกประเภททุกระดับมีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดการเรียนการสอนตลอดจนการอบรมให้นักเรียน นักศึกษามีความเจริญงอกงามทางคุณธรรมและจริยธรรม ควบคู่ไปกับความงอกงามทางปัญญาและความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ (ชำเลือง วุฒิจันทร์ 2524 : 26) ทั้งนี้เพราะการมีความรู้ความสามารถและมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี แต่ถ้าสภาพจิตใจยังขาดคุณธรรมและจริยธรรมแล้วก็ไม่สามารถที่จะดำรงชีวิตเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ผู้อื่นและสังคมได้ ฉะนั้นคุณธรรมและจริยธรรมจึงจำเป็นยิ่งที่จะต้องปลูกฝังในพลเมืองไทย (ชม ภูมิภาค 2525 : 248)

โรงเรียนเป็นสถาบันสำคัญที่จะต้องทำหน้าที่เฉพาะในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม โดยมีหลักสูตรบทเรียนที่แน่นอน มีวิธีการการถ่ายทอดและการประเมินผลที่เป็นระบบ (บุบผา นวลละออ 2526 : 20) ดังจะเห็นได้จากหลักสูตรสังคมระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ซึ่งได้กำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรข้อ 3 ไว้ว่า "เพื่อเสริมสร้างให้มีคุณภาพในการดำรงชีพ มีศีลธรรม มีคุณธรรมประจำใจและมีคุณสมบัติต่าง ๆ อันพึงประสงค์ของสังคมไทย" โดยมีกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนดเนื้อหาและคู่มือ เพื่อเป็นแนวทางให้โรงเรียนดำเนินกิจกรรมการเรียน การสอนให้บรรลุจุดประสงค์ดังกล่าว (กรมวิชาการ 2527 : 1 - 2) แต่อย่างไรก็ตามจากการวิจัยของ นงลักษณ์ จันทร์แสนโรจน์ พบว่า การเรียนการสอนศีลธรรม จริยธรรม และพระพุทธศาสนา โดยผ่านทางโรงเรียนเท่าที่ผ่านมาประสบความล้มเหลว ซึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจในหลักธรรม และจริยธรรม ครูผู้สอนขาดเทคนิคการสอนเคยชินกับการสอนแบบบรรยายและบอกให้นักเรียนจดบันทึก การวัดผลที่เน้นเฉพาะด้านความจำ การเรียนการสอนที่มุ่งให้จดจำเนื้อหาซึ่งยากแก่การเข้าใจ ไปจนถึงการขาดการส่งเสริมให้นำไปปฏิบัติได้จริง (นงลักษณ์ จันทร์แสนโรจน์ 2529 : 37) ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับรายงาน

สรุปจากติดตามผลการใช้หลักสูตรสังคมศึกษาในส่วนที่ว่าด้วยพระพุทธศาสนาซึ่งพบว่า ครูผู้สอนขาดความรู้และวิธีที่จะสอน การสอนก็เน้นตามที่กล่าวไว้ในตำรา มุ่งท่องจำมากกว่าการปฏิบัติ (ประไพพรรณ โกศัยสุนทร 2529 : 26) และจากรายงานของกรมวิชาการ (กรมวิชาการ 2527 : 41) ที่ได้ประเมินผลหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 กลุ่มวิชาสังคมศึกษา พบว่าครูส่วนใหญ่ (ร้อยละ 90.24) ใช้วิธีสอนแบบบรรยาย รองลงไป (ร้อยละ 87.03) ใช้การซักถามประกอบการสอนซึ่งเป็นวิธีที่ทำให้นักเรียนเบื่อหน่ายและขาดความสนใจในการเรียน การสอนจึงไม่เกิดประสิทธิภาพก่อให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อศีลธรรมและจริยธรรม สิ่งเหล่านี้เป็นสาเหตุหนึ่งของปัญหาสังคมที่เพิ่มมากขึ้น ดังคำกล่าวของ สาโรช บัวศรี ที่ว่า การสอนโดยการบรรยายและบอกให้นักเรียนจดแล้วนำไปท่องจำ ทำให้นักเรียนเบื่อหน่าย ไม่เกิดกำลังใจในการประพฤติปฏิบัติ (สาโรช บัวศรี 2514 : 36)

ดังนั้นในการเรียนการสอนศีลธรรมและจริยธรรม จึงจำเป็นต้องเลือกวิธีการสอนที่จะสามารถเร้าให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่เบื่อหน่ายและศรัทธาที่จะปฏิบัติตาม อันจะเป็นการสร้างเสริมศีลธรรมและจริยธรรมได้ดีกว่าการบรรยายและตำหนิติเตียน (สุมน อมรวิวัฒน์ 2526 : 153 - 158) ซึ่งกลวิธีสอนและสื่อที่เหมาะสมมีมากมายเป็นต้น ว่าการอภิปราย การแสดงบทบาทสมมติ การสอนแบบการแก้ปัญหา การโต้วาที การสอนแบบสืบสวนสอบสวน การเล่านิทาน ตลอดจนการใช้เพลงประกอบการสอน (อำไพ สุจริตกุล 2525 : 13) โดยเฉพาะเพลงนอกจากจะมีบทบาทในชีวิตประจำวันของมนุษย์แล้ว ยังเป็นสื่อสำคัญอย่างหนึ่งที่มีบทบาทในการเรียนการสอน (พลายขวัญ 2525 : 65) ดังความเห็นของ ศิรินพรัตน์ พิธานสมบัติ ที่ว่าเพลงประกอบการสอนจะช่วยให้ห้องเรียนมีชีวิตชีวา น่าเรียน สดชื่น แจ่มใสยิ่งขึ้น ทั้งยังเป็นสื่อที่เสียค่าใช้จ่ายน้อย ซึ่งเป็นสิ่งที่ครูทุกระดับ ทุกประเภท ทุกโรงเรียน และทุกท้องถิ่นควรนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน (ศิรินพรัตน์ พิธานสมบัติ 2521 : 7) โดยเฉพาะการเรียนการสอนจริยธรรมด้วยเพลงนั้น สุมน อมรวิวัฒน์ ได้แสดงความเห็นไว้ว่า เพลงเป็นเครื่องช่วยให้นักเรียนเรียนศีลธรรมและจริยธรรมด้วยความสนุกสนาน และถ้าใช้อุปกรณ์ทางโสตทัศนศึกษา เป็นต้นว่า แผ่นเสียง

เทป วิทยุ หรือเครื่องดนตรีมาประกอบด้วยก็จะทำให้เพลงประกอบการสอนน่าสนใจยิ่งขึ้น แต่ถ้าขาดเครื่องมือเหล่านี้ ครูและนักเรียนก็ร้องกันเองได้ (สุมน อมรวิวัฒน์ 2525 : 40) อีกประการหนึ่ง ดนตรีและเพลงไม่เพียงแต่จะทำให้เกิดความสนุกสนานเท่านั้น แต่ยังมีประโยชน์สำหรับนำไปเป็นสื่อในการอบรมสั่งสอน ขัดเกลาอุปนิสัยของเด็กและเยาวชนให้อ่อนโยนได้อีกด้วยและนอกจากจะเป็นเครื่องบันเทิงอารมณ์ของจิตใจแล้ว ถ้าได้นำมาประยุกต์โดยการแทรกเนื้อร้องประกอบด้วยความคิดเชิงจริยธรรมให้เข้ากับทำนองเพลงที่เร้าอารมณ์ให้นักเรียนอยากร้องอยากฟังเพลงทำนองนั้น ๆ ก็จะเป็นอุปกรณ์สำคัญในการแผยแพร่จริยธรรม (กรมการศาสนา ม.ป.ป. : คำนำ) นอกจากนี้ การนำเพลงมาประกอบการสอนยังช่วยให้นักเรียนได้แสดงออกและช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดทางอารมณ์ ผลที่ได้คือนักเรียนพอใจและสนใจในบทเรียน ตลอดจนสามารถเข้าใจบทเรียนได้เร็วขึ้น (ประคอง สุทธสาร 2525 : 58)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำเพลงไปใช้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเรียนด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน ไม่เบื่อหน่าย ช่วยสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย อันจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนด้วยกันเอง ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งในการเสริมสร้างจริยธรรม โดยเฉพาะการนำเพลงไทยสากลที่มีบทคำร้องที่ให้ข้อคิดในการส่งเสริมศีลธรรมและจริยธรรมไปใช้ประกอบการสอน เพื่อสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนจริยธรรม ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาถึงผลของการใช้เพลงประกอบการสอนว่าจะสามารถสร้างความสนใจในการเรียนจริยธรรม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรม ตลอดจนการเกิดทัศนคติต่อจริยธรรม ว่าจะเป็นเช่นไร

<u>ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า</u>

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือ แนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

3. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจในการเรียนจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

4. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติเชิงจริยธรรมก่อนการทดลองและหลังการทดลองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอน

5. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจในการเรียนจริยธรรมก่อนการทดลองและหลังการทดลองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอน

<u>ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า</u>

ผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้ครูเลือกใช้วิธีสอนที่เหมาะสม ที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เรื่องจริยธรรมจนสามารถประพฤติปฏิบัติตามหลักจริยธรรม ตลอดจนสามารถเลือกเพลงเพื่อเป็นสื่อสำคัญให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนเรื่องจริยธรรม อันจะทำให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

<u>ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า</u>

1. ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนกันทรารมณ์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2531 จำนวน 7 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 210 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนกันทรารมณ์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยสุ่มจาก 7 ห้องเรียน มา 2 ห้องเรียน ได้นักเรียนจำนวน 60 คนแล้วนำนักเรียนทั้งสองห้องมาคละกันจำนวน 60 คน แล้วสุ่มทีละคนโดยการจับฉลาก

แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน จากนั้นจับฉลากเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง จริยธรรม ได้แก่ การกระทำความดีละเว้นความชั่ว การทำจิตใจให้บริสุทธิ์ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

4. ตัวแปรที่ใช้ศึกษาค้นคว้ามีดังนี้

4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การสอน 2 แบบ คือ

4.1.1 การสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอน

4.1.2 การสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

4.2 ตัวแปรตามมี 3 ตัวแปร ได้แก่

4.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรม

4.2.2 ทัศนคติเชิงจริยธรรม

4.2.3 ความสนใจในการเรียนจริยธรรม

5. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 16 คาบ

5.1 กลุ่มทดลอง ได้รับการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอน

5.2 กลุ่มควบคุม ได้รับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

<u>นิยามศัพท์เฉพาะ</u>

1. เพลง หมายถึง บทคำร้องที่แต่งขึ้นจากเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง จริยธรรมของพลเมือง แล้วนำมาใส่ทำนองเพลงไทยสากลสมัยนิยม ซึ่งเป็นของเดิม มีผู้แต่งไว้แล้วจำนวน 6 เพลง ได้แก่ เพลงเด็กปั๊ม เพลงเดือนเพ็ญ เพลงหนูไม่รู้ เพลงสาวรำวง เพลงเต้ยแล้วแต่วาสนา และเพลงพังเพย

2. การใช้เพลงประกอบการสอน หมายถึงการสอนโดยการนำเพลงไปให้นัก

เรียนร้องหรือครูร้องให้นักเรียนฟัง หรือเปิดเทปบันทึกเสียงเพลงในขั้นนำ เพื่อสร้างความสนใจและสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ก่อนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ตลอดจนเสนอแนวทางในการปฏิบัติตามจริยธรรมนั้น ๆ แล้วร่วมกันร้องเพลงจริยธรรมเป็นการสรุปแนวคิด เพื่อนำไปปฏิบัติ โดยดำเนินการสอนตามลำดับขั้นดังนี้

<u>ขั้นนำ</u>

1. ให้นักเรียนฟังเพลงจริยธรรมจากเทปบันทึกเสียง หรือครูร้องให้นักเรียนฟังหรือนักเรียนร่วมกันร้องโดยครูเล่นดนตรีประกอบ

2. สนทนาซักถามเกี่ยวกับเพลงเพื่อโยงไปสู่จริยธรรมที่จะสอน

<u>ขั้นสอน</u>

1. เสนอสถานการณ์ หรือกรณีตัวอย่างที่เป็นปัญหาทางจริยธรรมแล้วให้นักเรียนร่วมกันสนทนา อภิปราย แสดงความคิดเห็น ตลอดจนเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา

2. ครูเสนอสถานการณ์ให้นักเรียนเลือกปฏิบัติ

3. ร่วมกันวิเคราะห์เหตุผลในการเลือกปฏิบัติ

<u>ขั้นสรุป</u>

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปแนวทางในการปฏิบัติ และร่วมกันร้องเพลงที่แต่งขึ้นเพื่อสรุปบทเรียน

<u>ขั้นประเมินผล</u>

เป็นขั้นที่ครูประเมินผลการเรียนโดยใช้วิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม เช่น

1. ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การร้องเพลง การแต่งเพลง การอภิปราย การแสดงความคิดเห็น ฯลฯ

2. จากแบบสำรวจตนเองของนักเรียน

3. การประเมินผลจากแบบทดสอบ

3. การสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา หมายถึง การจัดสภาพการเรียนการสอนตามแผนการสอนที่ศึกษานิเทศก์และผู้เชี่ยวชาญของกลุ่มโรงเรียนสร้างขึ้นโดยยึดแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ที่จัดพิมพ์เผยแพร่โดยจัดลำดับขั้นตอนการสอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างความสนใจ เป็นขั้นที่ให้นักเรียนเกิดความพร้อมและเกิดความสนใจที่จะเรียนโดยการสนทนาข่าวจากหนังสือพิมพ์

ขั้นที่ 2 ขั้นแจ้งจุดประสงค์ โดยบอกนักเรียนว่าจะเรียนในเรื่องใด เมื่อเรียนรู้แล้วจะสามารถนำไปทำอะไรได้บ้าง

ขั้นที่ 3 ขั้นทบทวนประสบการณ์เดิม โดยกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความสามารถหรือประสบการณ์พื้นฐานของนักเรียนที่เคยเรียนไปแล้วว่ามีมากน้อยเพียงใด โดยครูอาจใช้วิธีซักถามหรือสนทนา

ขั้นที่ 4 ขั้นกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ โดยใช้สื่อการสอนเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจในบทเรียนใหม่

ขั้นที่ 5 ขั้นให้แนวการเรียนรู้ โดยการแนะแนวทางหรือนำทางให้นักเรียนสามารถทำกิจกรรมด้วยตนเอง เช่น แนะนำการร่วมกิจกรรม แนะนำหนังสือหรือแหล่งประกอบการค้นคว้า

ขั้นที่ 6 ขั้นลงมือปฏิบัติ ให้นักเรียนได้กระทำการเรียนให้สอดคล้องกับอุปกรณ์และจุดประสงค์ เช่น การบรรยาย การอภิปราย การแสดงบทบาทสมมติ การซักถาม และกิจกรรมอื่น ๆ ที่เหมาะสม

ขั้นที่ 7 ขั้นแจ้งผลการปฏิบัติ โดยการให้นักเรียนรู้ผลการปฏิบัติกิจกรรมทันทีเพื่อแก้ไขปรับปรุง

ขั้นที่ 8 ขั้นการประเมินพฤติกรรมโดยสังเกตจากการตรวจรายงาน การตอบคำถามการทำแบบฝึกหัด และความสนใจของนักเรียน

4. จริยธรรม หมายถึง แนวทางความประพฤติทั้งทางกาย วาจา ที่ดีงามที่

ควรประพฤติปฏิบัติ เพื่อบรรลุถึงสภาพการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสมกับกฎศีลธรรม และยังช่วยให้บุคคลสามารถตัดสินใจได้ในกรณีเกิดสถานการณ์การขัดแย้งที่ต้องเลือกว่าจะกระทำหรืองดเว้นกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรม หมายถึง ความรู้ความสามารถของนักเรียนหลังการเรียนจริยธรรม ซึ่งวัดได้จากคะแนนตอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. ทัศนคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะหรือการกระทำประเภทต่าง ๆ ว่าตนเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยเพียงใดต่อสถานการณ์ที่กำหนดให้ ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม ซึ่งปรับปรุงมาจากแบบสอบถามวัดทัศนคติเชิงจริยธรรมของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจนปัจจนึก 2520 : 150-153)

7. ความสนใจในการเรียนจริยธรรม ความรู้สึกชอบ พอใจและต้องการที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการเรียน มีความเอาใจใส่ต่อการเรียนจริยธรรมของกลุ่มนักเรียนซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนจริยธรรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าประกอบด้วยเรื่องต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวกับจริยธรรม
2. เอกสารที่เกี่ยวกับการสอนและการส่งเสริมจริยธรรม
3. เอกสารที่เกี่ยวกับความสำคัญและประโยชน์ของเสียงเพลงและเสียงดนตรี
4. เอกสารที่เกี่ยวกับเพลงไทยสากล
    - 4.1 ลักษณะของเพลงไทยสากล
    - 4.2 ประเภทของเพลงไทยสากล
    - 4.3 ความหมายของทำนองเพลงไทยสากล
5. เอกสารที่เกี่ยวกับการใช้เพลงประกอบการสอน
    - 5.1 จุดมุ่งหมายในการใช้เพลงประกอบการสอน
    - 5.2 บทบาทของเพลงและดนตรีต่อการเรียนการสอน
    - 5.3 การใช้เพลงประกอบการสอนศีลธรรมและจริยธรรม
    - 5.4 วิธีใช้เพลงประกอบการสอน
    - 5.5 การแต่งเพลงประกอบการสอน
6. เอกสารที่เกี่ยวกับทัศนคติ
7. เอกสารที่เกี่ยวกับความสนใจ
8. งานวิจัยที่เกี่ยวกับความสนใจ
9. งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนจริยธรรมและทัศนคติเชิงจริยธรรม
10. งานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้เพลงประกอบการสอน

<u>เอกสารที่เกี่ยวกับจริยธรรม</u>

<u>ความหมายของจริยธรรม</u>

คำว่า จริยธรรม (Morality) ตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2525 : 214) ได้กำหนดไว้ว่าเป็นคำนาม ซึ่งหมายถึง "ธรรมที่เป็นข้อประพฤติ ข้อปฏิบัติศีลธรรม กฎศีลธรรม" นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้ให้ความหมายของคำว่าจริยธรรมไว้ดังต่อไปนี้

พระยาอนุมานราชธน (พระยาอนุมานราชธน 2516 : 409) ให้ความหมายของจริยธรรมว่า จริยธรรมโดยทั่วไปมีความหมายใกล้เคียงกับจริยศาสตร์ (Ethics) ในเรื่องของปรัชญา (Philosophy) เป็นเรื่องของการค้นหาความจริงเกี่ยวกับคุณค่าของความประพฤติในสังคม ซึ่งถือว่าถูกต้องดีงาม และสิ่งที่ถือว่าผิดหรือชั่วไม่ควรประพฤติแล้ววางหลักกำหนดเป็นมาตรฐานไว้

พนัส หันนาคินทร์ (พนัส หันนาคินทร์ 2523 : 19) ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่าจริยธรรม หมายถึง คุณสมบัติทางความประพฤติที่สังคมมุ่งหวังให้สมาชิกของสังคมนั้นประพฤติตาม จริยธรรมเกี่ยวข้องโดยตรงกับความถูกต้องในความประพฤติซึ่งมีความหมายถึงการกระทำอย่างเสรีภายในขอบเขตของมโนธรรมอันได้แก่ ความสำนึกในความบังควรที่จะกระทำหรือเป็นหน้าที่ที่จะต้องกระทำของสมาชิกแต่ละคนในสังคมนั้น ๆ ความเปลี่ยนแปลงของจริยธรรมย่อมเกิดขึ้นได้เสมอ ในเมื่อสภาวะของการดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงไป การเปลี่ยนแปลงในสภาวะการณ์ของชีวิต ย่อมทำให้ทัศนคติที่มีต่อจริยธรรมเดิมได้รับการพิจารณาใหม่ขึ้น จริยธรรมเดิมอาจเปลี่ยนแปลงแนวทางหรือได้รับการพิจารณาใหม่ เกิดแง่คิดขึ้นใหม่ จริยธรรมเดิมอาจเปลี่ยนแปลงแนวทางหรือได้รับการเพิ่มเติมขยายความให้กว้างขวางพอเพียงให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์อันเปลี่ยนไป

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2524 : 2) กล่าวว่าจริยธรรมหมายถึง ลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์ และมีขอบเขตรวมถึงพฤติกรรมทางสังคม

ประเภทต่าง ๆ ด้วยลักษณะและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมจะมีคุณสมบัติประเภทใดประเภทหนึ่งคือ เป็นพฤติกรรมที่สังคมชมชอบ ให้การสนับสนุนและผู้กระทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ส่วนอีกประเภทหนึ่งคือพฤติกรรมที่สังคมพยายามลงโทษหรือกำจัด และผู้กระทำพฤติกรรมนั้นส่วนมากเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและไม่สมควร ฉะนั้นผู้ที่มีจริยธรรมสูง คือ ผู้ที่มีลักษณะพฤติกรรมประเภทแรกมาก ประเภทหลังน้อย

อาภรณ์ มุกกะมาน และคนอื่น ๆ (อาภรณ์ มุกกะมาน และคนอื่น ๆ 2528 : 36) ได้ให้นิยามความหมายของจริยธรรมไว้ว่าเป็นระบบกฎเกณฑ์ที่ใช้จำแนกการกระทำที่ดีและการกระทำที่ชั่ว การกระทำที่ควรและกระทำที่ไม่ควร และเป็นแนวทางการประพฤติปฏิบัติทั้งกาย วาจา ใจ ที่ดีงาม เพื่อบรรลุถึงสภาพการดำเนินชีวิตที่ดีงาม เป็นประโยชน์ต่อตนเองต่อผู้อื่น และต่อสังคม

สำหรับในต่างประเทศได้มีนักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญให้ความหมายจริยธรรมไว้หลายอย่าง ซึ่งบุบผา นวลละออ (บุบผา นวลละออ 2526 : 14 - 15) ได้รวบรวมไว้ดังนี้

คาร์เตอร์ วี กู๊ด (Carter V. Good) ให้ความหมายของจริยธรรมว่า จริยธรรมหมายถึงการปรับพฤติกรรมให้เข้ากับกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานของความประพฤติที่ถูกต้องดีงาม

เจมส์ อาร์ เรสท์ (James R. Rest) ให้ความหมายของจริยธรรมว่า เป็นมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับความยุติธรรม การมีปะทะสัมพันธ์ในสังคม โดยไม่เกี่ยวข้องกับคุณค่าหรือความรู้สึกส่วนตัวของแต่ละคน เช่น ความรู้สึกที่อยากจะพัฒนาตนเองที่สุด (Self Actualization)

เพียเจท์ (Jean Piaget) ให้ความเห็นว่า จริยธรรมเป็นลักษณะประสบการณ์ของมนุษย์และหน้าที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการร่วมมือเกี่ยวกับการจัดเตรียมทางสังคมในเรื่องความสนใจ และอนามัยของแต่ละบุคคล ความสัมพันธ์ร่วมกันในรูปของสิ่งที่ควรกระทำและสิทธิ์

โคลเบอร์ก (Kohlberg) กล่าวถึง จริยธรรมว่า มีพื้นฐานของความยุติธรรม ซึ่งยึดถือเอาการกระจายสิทธิและหน้าที่อย่างเท่าเทียมกัน โดยมิได้หมายถึงกฎเกณฑ์ที่บังคับกัน

โดยทั่วไป แต่เป็นกฎเกณฑ์ซึ่งมีความเป็นสากลที่คนส่วนใหญ่รับไว้ในทุกสถานการณ์ ไม่มีการขัดแย้งกัน ดังนั้นพันธะทางจริยธรรมจึงเป็นการเคารพต่อสิทธิและข้อเรียกร้องบุคคลอย่างเสมอภาคกัน

จากความคิดเห็นดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า จริยธรรม หมายถึง มาตรฐานและความประพฤติทางกาย วาจา ใจ อันดีงาม ถูกต้อง เหมาะสมกับกฎศีลธรรม ซึ่งก่อประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นสุข

ลักษณะต่าง ๆ ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม

จากการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะต่าง ๆ ของมนุษย์กับจริยธรรม ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก 2520 : 3 - 6) ได้สนใจศึกษาค้นคว้าจริยธรรม 4 ลักษณะ คือ

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้ในสังคมของคนถือว่า การกระทำชนิดใดดีควรกระทำและการกระทำชนิดใดเลวควรงดเว้น ลักษณะพฤติกรรมประเภทใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม ปริมาณความรู้เชิงจริยธรรมขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษา และพัฒนาการทางสติปัญญาด้วย

2. ทัศนคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่าง ๆ ว่าตนชอบหรือไม่ชอบพฤติกรรมนั้น ๆ เพียงใด ทัศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลส่วนมากจะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมนั้น แต่บางคนในสถานการณ์ปกติอาจมีทัศนคติต่างไปจากค่านิยมทางสังคมได้ ทัศนคติเชิงจริยธรรมมีความหมายกว้างกว่าความรู้เชิงจริยธรรมเพราะทัศนคติเชิงจริยธรรมรวมความถึงคุณสมบัติที่สำคัญ ซึ่งสามารถใช้ทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมได้แม่นยำกว่าการใช้ความรู้เชิงจริยธรรมแต่เพียงอย่างเดียว และคาดไว้ว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการรู้จริยธรรมในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเชิงจริยธรรม อันเป็นผลต่อเนื่องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเชิงจริยธรรม อันเป็นผลต่อเนื่องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

เชิงจริยธรรมด้วย เพราะความรู้ ความรู้สึกเชิงจริยธรรมนี้ ซึ่งดวงเดือน พันธุมนาวิน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2510 : 210 อ้างอิงมาจาก Kay. 1970) ได้เสนอแนะว่า ในการฝึกอบรมจริยธรรมของเยาวชนควรใช้วิธีการปลูกฝังทัศนคติเชิงจริยธรรมเป็นหลักซึ่งทัศนคติเชิงจริยธรรมมีส่วนสัมพันธ์กับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมอย่างใกล้ชิดด้วย

3. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลให้เหตุผลในการที่จะเลือกกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลที่กล่าวนี้จะแสดงให้เห็นถึงเหตุจูงใจ หรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่าง ๆ ของบุคคล การศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมจะทำให้ทราบว่า บุคคลที่จริยธรรมแตกต่างกันอาจมีการกระทำที่คล้ายคลึงกันได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่เพียเจท์ และโคลเบอร์ก ได้ยืนยันว่าเหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นเครื่องแสดงพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคล นอกจากนี้การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมยังมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์ และพฤติกรรมของบุคคลด้วย

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ หรืองดเว้นการแสดงที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น พฤติกรรมเชิงจริยธรรมซึ่งเป็นการกระทำที่สังคมเห็นชอบและสนับสนุนมีหลายประเภท เช่น การเสียสละเพื่อส่วนรวม การช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก เป็นต้น นอกจากนี้พฤติกรรมเชิงจริยธรรมอีกพวกหนึ่ง คือ พฤติกรรมในสถานที่เย้ายวนใจหรือในสถานที่ยั่วยุให้บุคคลกระทำผิดกฎเกณฑ์เพื่อประโยชน์ส่วนตนบางประการพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสภาพยั่วยุ เช่น การโกงสิ่งของ เงินทอง หรือคะแนน การลักขโมย และการกล่าวเท็จ เป็นต้น ซึ่งอาจรวมเรียกว่าพฤติกรรมเกี่ยวกับความไม่ซื่อสัตย์ ซึ่งผู้มีจริยธรรมสูงย่อมงดเว้นการกระทำพฤติกรรมที่ไม่ซื่อสัตย์นี้ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะการกระทำในทางที่ดีและเลวของบุคคลนั้นส่งผลโดยตรงต่อความผาสุกและความทุกข์ของสังคม การศึกษาด้านอื่น ๆ ของจริยธรรมจึงเป็นเพียงเพื่อให้เข้าใจและสามารถทำนายพฤติกรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ ของบุคคลเท่านั้น

<u>พัฒนาการทางจริยธรรม</u>

ไรท์ (Wright. 1945 : 24 - 30) นักสังคมวิทยามีความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของสังคมต่อการพัฒนาจริยธรรม ซึ่งเขาเชื่อว่าเด็กเล็ก ๆ จะเรียนรู้ว่าอะไรดี อะไรชั่ว จากผู้อื่นที่ใกล้ชิด ซึ่งเป็นตัวแทนของสังคม ด้วยการเลียนแบบจากผู้ที่ตนรัก และมีอำนาจเหนือกว่าจนในที่สุดเด็กจะยอมรับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสังคม มาเป็นหลักในการปฏิบัติโดยอัตโนมัติ ซึ่งนักทฤษฎีส่วนมากยอมรับว่า จริยธรรมจะถูกปลูกฝังตั้งแต่เล็ก ๆ เช่นกัน แม้ว่านักทฤษฎีบางคนจะยอมรับการผันแปรของสังคมและสถานการณ์ในชีวิตที่อาจมีผลให้บุคคลมีการเปลี่ยนแปลงจริยธรรมให้แก่เด็กมากที่สุดคือ สมาชิกในครอบครัวของเด็กเอง รองลงมาคือ โรงเรียน นอกจากนี้ยังมีสื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์

ส่วน เพียเจท์ (Piaget. 1962 : 16 - 19) เป็นผู้เริ่มทางความคิดที่ว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลในการที่จะรับรู้กฎเกณฑ์และลักษณะต่าง ๆ ทางสังคมนั้นเอง เพียเจท์ได้แบ่งขั้นตอนการพัฒนาการทางสติปัญญาออกเป็น 4 ขั้น คือ

1. ขั้นรับรู้จากประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensorymotor Operation)
2. ขั้นเริ่มคิดด้วยญาณ (Pre - Operation Thinking)
3. ขั้นคิดด้วยรูปธรรม (Concrete Operation Thinking)
4. ขั้นคิดตามแบบของตรรกวิทยา (Formal Operation Thinking)

จากพัฒนาการทางสติปัญญาทั้ง 4 ขั้น ได้นำมาเป็นหลักเกณฑ์ในการแบ่งขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ขั้น คือ

1. ขั้นก่อนจริยธรรม (แรกเกิด ถึง 2 ขวบ) เป็นขั้นที่ยังไม่มีความสามารถในการรับรู้สิ่งแวดล้อมและระเบียบกฎเกณฑ์ได้ การประพฤติปฏิบัติจะกระทำเพื่อสนองความต้องการทางร่างกาย

2. ขั้นปฏิบัติตามคำสั่ง (อายุ 2 - 8) เด็กสามารถรับรู้สภาพแวดล้อมและบทบาทของตนต่อผู้อื่น รู้จักเกรงกลัวผู้ใหญ่ เห็นว่าคำสั่งหรือกฎเกณฑ์เป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติตาม

3. ขั้นยึดหลักแห่งตน (อายุ 8 ปีขึ้นไป) เด็กวัยนี้จะมีพัฒนาการทางสติปัญญาขั้นคิดตามแบบแผนของตรรกวิทยา ซึ่งเด็กสามารถใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลประกอบการตัดสินใจ จะประเมินความถูกผิดโดยดูเจตนาของผู้ถูกกระทำ และตั้งเกณฑ์ของตนเองได้

ต่อมา โคลเบอร์ก (Kohlberg. 1976 : 341) ได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลกับระดับอายุ โดยอาศัยแนวคิดของเพียเจท์ ได้แบ่งพฤติกรรมเชิงจริยธรรมออกเป็น 6 ขั้น เรียงเหตุผลตามระดับอายุของผู้ใช้เหตุผล ซึ่งพัฒนาการของเหตุผลเชิงจริยธรรมทั้ง 6 ถูกจัดเป็น 3 ระดับ ดังนี้

จริยธรรมระดับก่อนกฎเกณฑ์ หมายถึง ระดับของตัดสินใจเลือกกระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้อื่น แบ่งเป็นสองขั้นคือ

ขั้นที่ 1 หลักการหลบหลีกการถูกลงโทษ (อายุ 2 - 7 ปี) มุ่งหลบหลีกให้ตนเองถูกลงโทษทางกายเพราะกลัวความเจ็บปวด และยอมทำตามคำสั่งผู้ใหญ่

ขั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล (7 - 10) จะเลือกกระทำในสิ่งที่จะนำความพอใจมาให้ตนเอง

จริยธรรมระดับตามกฎเกณฑ์ หมายถึง ระดับของการกระทำตามเกณฑ์ของกลุ่มย่อย ๆ ของตนหรือทำตามกฎหมายหรือหลักศาสนา แต่ยังต้องมีการควบคุมจากภายนอก แบ่งเป็น

ขั้นที่ 3 หลักการทำตามผู้อื่นเห็นชอบ (อายุ 10 - 13 ปี) โดยเฉพาะเพื่อนและบุคคลในวัยเดียวกัน ชอบคล้อยตามและชอบการชักจูงของผู้อื่น

ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ของสังคม (อายุ 13 - 16 ปี) จะเลือกกระทำตามบทบาทหน้าที่ของตน ในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งของสังคม

จริยธรรมระดับเหนือกฎเกณฑ์ หมายถึง ระดับของการตัดสินข้อขัดแย้งต่าง ๆ ด้วยการนำมาคิดตรึกตรองด้วยตนเองเสียก่อน จึงตัดสินใจ แล้วแต่ว่าจะเห็นความสำคัญของสิ่งใดมากกว่า แบ่งเป็นสองขั้น คือ

ขั้นที่ 5 หลักการทำตามคำมั่นสัญญา (16 ปีขึ้นไป) จะเลือกกระทำโดยไม่ให้ขัด

ต่อสิทธิอันพึงมีพึงได้ของผู้อื่น เพราะเห็นความสำคัญของคนหมู่มาก สามารถควบคุมบังคับใจตนเองได้

ขั้นที่ 6 หลักการยึดหลักอุดมคติสากล (วัยผู้ใหญ่) เป็นขั้นที่บุคคลนำความรู้สากลที่อยู่เหนือกฎเกณฑ์ในสังคมมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกกระทำ โดยจุดมุ่งหมายเพื่อความสงบสุขของสังคมส่วนรวม

จากแนวความคิดดังกล่าวนี้สรุปได้ว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลนั้น ได้รับอิทธิพลจากสังคมด้วย บุคคลที่เกิดมาในสังคมจะต้องเรียนรู้และยอมรับกฎเกณฑ์ ระเบียบประเพณีในสังคมของตน เพื่อให้เกิดความสุขและเป็นที่ยอมรับในสังคม

<u>เอกสารที่เกี่ยวกับการสอนและการส่งเสริมจริยธรรม</u>

การศึกษาตามนัยแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 เป็นกระบวนการต่อเนื่องกันตลอดชีวิต มุ่งสร้างเสริมคุณภาพของพลเมืองให้สามารถดำรงชีวิต และทำประโยชน์แก่สังคมโดยเน้นการศึกษาเพื่อสร้างเสริมความอยู่รอดปลอดภัย ความมั่นคงและความผาสุกร่วมกันในสังคมไทยเป็นประการสำคัญ จุดมุ่งหมายของการศึกษาจึงเน้นเรื่องคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่ดีงามเพื่อสร้างเสริมคุณภาพของพลเมือง (แผนการศึกษาชาติ 2520 : 6) ซึ่งมีนักวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมได้เสนอแนะแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการส่งเสริมจริยธรรมไว้ ดังนี้

อวย เกตุสิงห์ (อวย เกตุสิงห์ 2513 : 15) ได้เสนอว่า การจัดจริยศึกษาจะได้ผลดีหรือไม่ดีเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัย 5 ประการ คือ

1. ผู้สอน ผู้สอนจริยศึกษาได้ผลดีจริง ๆ จะต้องเป็นผู้ได้รับความนิยมศรัทธาความสนใจจากผู้เรียน มีลักษณะ 3 ประการ ที่ช่วยส่งเสริมคุณสมบัติดังกล่าวนี้คือ

1.1 เป็นผู้มีจริยธรรมดีในตนเอง

1.2 ความเป็นผู้มีบุคลิกทั่วไปดีพอสมควร โดยเฉพาะเกี่ยวกับรูปร่างการแต่งกายและอากัปกิริยา ตลอดจนการพูด

1.3 ความเป็นผู้เหนือกว่า (ผู้เรียน) ในทางจิตใจ

2. วิธีสอน เพื่อให้ได้ผลดีพึงระลึกถึงหลักสำคัญ 4 ประการ

2.1 ใช้วิธีสอนที่ทำให้เกิดความสนใจโดยจะต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับวัยและภูมิความรู้ของผู้เรียน

2.2 ต้องแสดงประโยชน์และแสดงโทษของการปฏิบัติให้เห็นจริงเห็นจังเท่าที่จะทำได้

2.3 ควรถือว่าการสอนต้องทำอยู่ตลอดเวลา

4. ตัวอย่าง หมายถึง บุคคลและการปฏิบัติที่สมควรเป็นตัวอย่างของความดีและความไม่ดี

5. สภาพแวดล้อม หมายถึงบุคคลและการปฏิบัติที่สมควรเป็นตัวอย่างของความดีและความไม่ดี

6. สภาพแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่อยู่รอบตัวบุคคล ซึ่งได้แก่ พ่อ แม่ ครู เพื่อน ตลอดจนสิ่งเร้าอารมณ์ทั้งหลาย ย่อมมีอิทธิพลต่อการสอนจริยศึกษาได้อย่างมาก เพราะเป็นเหตุกระตุ้นทางใจและเป็นอยู่ตลอดเวลา

กรมการศาสนา (กรมการศาสนา 2521 : 18 - 20) ได้เสนอแนวในการจัดการเรียนการสอนจริยศึกษาว่า วิธีสอนจริยธรรมมีหลายวิธี ครูอาจเลือกใช้วิธีใดวิธีหนึ่งหรืออาจใช้หลาย ๆ วิธี ตามความเหมาะสม ได้แก่

1. การอภิปรายปัญหา เมื่อครูศึกษาเนื้อหาแล้ว ครูอาจใช้สิ่งแวดล้อมและสภาพการณ์ในชีวิตประจำวันมาเป็นปัญหา หรือนำข่าวหนังสือพิมพ์มาใช้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ครูช่วยแนะนำบ้างให้เข้าสู่เรื่อง แล้วช่วยกันสรุปข้อคิดเพื่อให้นักเรียนเห็นจริงและนำไปปฏิบัติได้จริง

2. การแบ่งกลุ่มนักเรียนค้นคว้าโดยกำหนดหัวเรื่องให้นักเรียนทำรายงานต่อทั้งชั้นโดยการพูดและเขียน แล้วรวบรวมเพื่อสรุปเป็นความคิดรวบยอด

นอกจากนี้ เมธี ปิลันธนานนท์ (เมธี ปิลันธนานนท์ 2525 : 54 - 59) ยังได้

เสนอแนะวิธีสอนจริยธรรมได้สอดคล้องกับกรมการศาสนา ซึ่งเป็นวิธีสอนที่น่าสนใจ ได้แก่

1. การจัดกลุ่มคิดปัญหาและแก้ปัญหา โดยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มและจัดเป็นคู่ฝ่าย หนึ่งเป็นฝ่ายคิดปัญหา และอีกฝ่ายหนึ่งคิดแก้ปัญหา ซึ่งกลุ่มจะพิจารณาร่วมกัน เช่น ฝ่ายคิดแก้ปัญหาตั้งปัญหาว่า "เด็กหญิงคนหนึ่งอยู่กับพ่อแม่ที่ยากจน และไม่สามารถจะส่งเสียให้เล่าเรียนต่อไปได้ พ่อแม่เป็นคนดีซื่อสัตย์ ฝ่ายอาซึ่งมีความเป็นอยู่ดี แต่ทำมาหากินไม่สุจริต ต้องการให้ไปอยู่กับตน เพราะตนสามารถส่งเสียให้เล่าเรียนได้ เด็กหญิงคนนั้นควรตัดสินใจอย่างไร" วิธีสอนเช่นนี้น่าสนุกคาดว่าจะได้ผลมาก เพราะนักเรียนได้ร่วมกันคิดโดยมีครูคอยควบคุมไม่ให้นักเรียนคิดออกนอกลู่นอกทาง แต่ก็คงไม่ได้เหมือนกันทุกคน วิธีแก้ปัญหาก็คือการใช้อิทธิพลความคิดของคนส่วนใหญ่ในกลุ่ม เป็นการโน้มน้าวจิตใจเด็กให้อยู่ในกรอบของศีลธรรมประการหนึ่ง

2. การใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สอนจริยธรรม การสอนนี้ครูเป็นผู้รวบรวมข่าวเหตุการณ์และเนื้อหาของข่าวนี้แสดงให้เห็นถึงการประกอบกรรมดี กรรมชั่ว แล้วนำข่าวนั้นมาตั้งเป็นปัญหาให้นักเรียนอภิปราย ทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น วิจารณ์ และพิจารณาหาเหตุผลที่ถูกต้อง วิธีสอนวิธีนี้จะช่วยให้นักเรียนรู้จักคิด มีเหตุผลและเข้าใจผลแห่งการกระทำได้ดียิ่งขึ้น

ลักษณะเด่นของการสอนเหล่านี้มุ่งที่จะใช้ปัญหาจากสังคมมาเป็นสื่อ เพื่อนำไปสู่การอภิปรายแสดงความคิดเห็น หรือจัดเป็นกลุ่มคิดปัญหาและแก้ปัญหา

เทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่น่าสนใจที่ผู้เชี่ยวชาญและนักการศึกษาได้เสนอไว้สำหรับการคัดเลือกแนวทางที่เหมาะสมในการเรียนการสอนจริยธรรม ดังเช่น

1. <u>การอภิปรายรายกลุ่ม</u> ซึ่งบุคคลกลุ่มหนึ่งมีความประสงค์ที่จะร่วมกันพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้มาปรึกษาหารือแสดงความคิดเห็นเพื่อแก้ปัญหาในเรื่องนั้น ๆ หรือการแลกเปลี่ยนความรู้ความเห็นถ่ายทอดประสบการณ์ที่ได้รับให้ทราบ ในที่สุดก็ตัดสินใจที่จะแก้ปัญหานั้นด้วยหลักการอย่างใดอย่างหนึ่ง กาญจนา เกียรติประวัติ จึงกล่าวไว้ว่าการอภิปรายกลุ่ม คือ การสนทนาของกลุ่มบุคคลอย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาทางแก้ปัญหาร่วมกัน (กาญจนา เกียรติประวัติ 2524 : 73) ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ สุจริต เพียรชอบ ที่ว่า การ

อภิปรายกลุ่ม คือ การที่บุคคลที่มีความรู้ ความสนใจในเรื่องเดียวกัน หรือมีปัญหาในเรื่องเดียวกัน มาร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน (สุจริต เพียรชอบ 2525 : 1) ส่วนกีรติ ศรีวิเชียร (กีรติ ศรีวิเชียร 2525 : 48) ก็ได้เสนอการสอนโดยอภิปรายแสดงเหตุผลประกอบว่าตนจะตัดสินใจแก้ปัญหาหรือถ่ายทอดประสบการณ์

การอภิปรายกลุ่ม จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือแก้ปัญหาหรือเพื่อถ่ายทอดประสบการณ์

2. <u>การแสดงบทบาทสมมติ</u> เป็นการจัดสถานการณ์เพื่อให้ผู้แสดงได้มีโอกาสแสดงออกตามธรรมชาติ โดยอาศัยบุคลิกภาพของเขาอย่างเป็นอิสระในการรวมกลุ่ม สถานการณ์หรือบทบาทสมมตินั้นครูหรือผู้ฝึกจะเป็นผู้จัดเตรียมเอาไว้ให้ โดยจะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับเหตุการณ์หรือความขัดแย้งระหว่างบุคคล และเป็นการเสียดสีสภาพที่เป็นจริง ในการแสดงผู้แสดงจะใช้บทเจรจาและบุคลิกที่เป็นของตนเอง โดยไม่ต้องมีการซ้อมหรือเตรียมตัวมาก่อนเลย จะมีก็เพียงให้ผู้แสดงหรือสมาชิกในกลุ่มได้ทราบจุดมุ่งหมายที่จำเป็นบางประการของสถานการณ์ที่กำหนดไว้ให้นั้น ระยะเวลาที่ใช้เป็นเพียงช่วงสั้น ๆ โดยมุ่งให้ผู้แสดงได้เรียนรู้จากการสังเกตหรือการวิเคราะห์บทบาทที่ใช้แสดงไปแล้วนั้น และในการวิเคราะห์บทบาทจะต้องอาศัยการสังเกตและการอภิปรายเข้ามามีส่วนร่วมด้วย (เยาวพา เดชะคุปต์ 2517 : 67 อ้างอิงมาจาก Keith. 1962 : 427) ซึ่ง จรูญ คูณมี ได้กล่าวถึงการแสดงบทบาทสมมติว่า เป็นเครื่องมือและวิธีการอย่างหนึ่งที่ใช้ในการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเรื่องที่เรียน เป็นการฝึกการแก้ปัญหา และการตัดสินใจวิธีหนึ่ง เพราะในการสร้างสถานการณ์สมมติขึ้นมาให้คล้ายคลึงกับสิ่งที่เป็นจริง มักแก้ปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ แฝงมาด้วย

ในการนำบทบาทสมมติมาใช้ในการเรียนการสอนนั้น ปรีชา ศรีสมยศ (ปรีชา ศรีสมยศ 2528 : 23) ได้เสนอไว้ 2 วิธีคือ

1. การใช้บทบาทสมมติแบบเตรียมบทไว้พร้อม หมายถึง ผู้สอนได้เตรียมบทไว้ล่วงหน้า ผู้แสดงอาจแสดงตามบทบาทบ้าง คิดบทบาทขึ้นแสดงเองบ้าง แต่ต้องตรงกับเนื้อเรื่อง

ที่กำหนด

2. การใช้บทบาทสมมติแบบไม่มีบทเตรียมไว้ หมายถึง ผู้แสดงไม่ต้องฝึกซ้อมมาก่อนเมื่อเรียนเรื่องใด ตอนใด ก็ออกมาแสดงได้ทันที โดยแสดงไปตามความรู้สึกนึกคิดของตนเอง

การแสดงบทบาทสมมติ จึงเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสทดลอง ทำให้นักเรียนเข้าใจพฤติกรรมของตนเองว่ามีสาเหตุและเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ทำให้นักเรียนสำรวจค่านิยมของตนเองและพัฒนาความสามัคคีในกลุ่มได้ดีขึ้น ฝึกการแก้ปัญหาและการตัดสินใจได้เป็นอย่างดี

3. <u>การสอนแบบสืบสวนสอบสวน</u> ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาด้วยการตั้งคำถามในแนวกระบวนวิธีวิทยาศาสตร์ ซึ่ง วีรยุทธ วิเชียรโชติ (วีรยุทธ วิเชียรโชติ 2526 : 84 - 86) ได้เสนอขั้นตอน ดังนี้

1 ขั้นสภาพปัญหา โดยทำความเข้าใจในปัญหานั้น ๆ ให้กระจ่าง

2. คาดคะเนผลที่ได้รับจากการสืบสวนสอบสวนไว้ล่วงหน้า

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4. นำผลที่ได้จากการสืบสวนสอบสวนมาตรวจสอบจากของจริงอีกครั้ง

5. สรุปผล

4. <u>การสอนโดยการเลียนแบบจากตัวแบบ</u> ซึ่ง กีรติ ศรีวิเชียร (กีรติ ศรีวิเชียร 2525 : 54 - 55) กล่าวว่า เด็กจะเรียนรู้จากสังคมได้มากที่สุดและเป็นวิธีการที่เด็กอาจทำตามโดยไม่รู้สึกว่าถูกชักจูง เทคนิคการสอนที่ทำได้คือ

1. กำหนดตัวแบบซึ่งอาจเป็นบุคคลในอุดมคติ เช่น ในวรรณคดีหรือบุคคลจริง

2. ระบุพฤติกรรมที่เด่นชัดของตัวแบบ เช่น ครูเล่าเรื่องให้ฟัง

3. ขั้นเลียนแบบพฤติกรรมตัวแบบ

4. การให้รู้ผลที่ได้จากการเลียนแบบ

อนึ่งตัวแบบต้องมีลักษณะจูงใจน่าเลียนแบบ ส่วนผลที่เกิดจากการเลียนแบบนั้น ถ้า

167497

นักเรียนเขารู้ว่าเลียนแบบแล้วได้รับผลตอบแทนในทางที่ดีกว่าจะก่อให้เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมนั้นง่ายขึ้น

นอกจากนี้ สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย (สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย 2520 : 1 - 2) ยังได้รวบรวมหลักการสอนจากคำแนะนำของครู ในการประชุมครูสอนจริยธรรมทั่วประเทศไว้ ซึ่งหลักการสอนนี้คล้ายคลึงกับแนวทางการเรียนการสอนของกรมศาสนา (กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 5 - 6)

1. สอนจากสิ่งที่รู้แล้วไปยังสิ่งที่ไม่รู้
2. สอนจากสิ่งที่ง่ายไปสู่สิ่งที่ซับซ้อน
3. สอนจากสิ่งที่มีตัวตนไปสู่สิ่งที่ไม่มีตัวตน
4. สอนจากวิธีวิเคราะห์ไปสู่วิธีสังเคราะห์
5. สอนให้เป็นไปตามธรรมชาติ
6. สอนโดยวิธีใช้เหตุผลที่เหมาะสมกับจิตใจเด็ก
7. สอนจากสิ่งจำเพาะไปหาสิ่งทั่วไป
8. สอนจากสิ่งที่พบเห็นไปหาเหตุผล
9. สอนให้ผ่านประสบการณ์
10. สอนตามความสามารถเด็ก
11. สอนให้เรียนจากการกระทำ
12. สอนโดยวิธีให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน
13. สอนโดยใช้อุปกรณ์การสอน
14. สอนตามหลักวิทยาศาสตร์
15. สอนโดยให้รู้หลักการวัดผลให้ตนเอง
16. สอนให้สัมพันธ์กับความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน
17. สอนให้มีกิจกรรมต่าง ๆ
18. สอนให้เด็กได้รับความสำเร็จตามธรรมชาติ

19. สอนโดยวิธีแนะหรือยั่วยุให้เด็กได้ใช้การสังเกต พิจารณา ค้นคว้า สรุป หรือได้มีการกระทำด้วยตนเองให้มากที่สุด

20. สอนให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น

ดังนั้นในการสอนจริยธรรมจึงเป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องเลือกวิธีการที่เหมาะสม รวมทั้งครูต้องประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชน เพื่อให้การเรียนการสอนและการเสริมสร้างจริยธรรม ซึ่งจะทำให้เยาวชนเหล่านั้นมีแนวทางในการประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม

<u>เอกสารที่เกี่ยวกับความสำคัญและประโยชน์ของเสียงเพลงและเสียงดนตรี</u>

ดนตรีเป็นสิ่งบริสุทธิ์และเป็นปัจจัยที่ทำให้มนุษย์มีความสุขและความสงบทางใจ ทำให้ร่าเริงเบิกบาน ก่อให้เกิดสุนทรียภาพทางอารมณ์ ช่วยคลายจากความเครียดและความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าจากการงานและการเรียน ซึ่งจะทำให้มีความสุขมากขึ้นจากการดำเนินชีวิตทำให้จิตใจอ่อนโยน จึงนับว่าดนตรีมีความสำคัญต่อคนทุกชาติ และทุกวงการ ดังมีผู้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของเพลงและดนตรีไว้ดังนี้

สุดใจ ทศพร (สุดใจ ทศพร 2518 : 3) กล่าวว่า ดนตรีเป็นสิ่งที่ทำให้จิตใจเบิกบาน ร่าเริง แจ่มใส ณ ที่ใดมีเสียงดนตรีที่นั่นก็เต็มไปด้วยไมตรีจิต มิตรภาพ ปราศจากความสับสนวุ่นวาย นอกจากนี้ยังเห็นว่าดนตรีมีบทบาทสำคัญต่อวงสังคมมนุษย์ แม้แต่นักการเมือง การทหาร ก็ใช้เพลงเป็นเครื่องปลุกปลอบหรือเร้าใจให้ประชาชนเกิดความรักชาติบ้านเกิดเมืองนอนของตน จึงนับว่ามนุษย์กับดนตรีเป็นของคู่กัน โลกจะเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่าง ๆ มากเพียงใดดนตรีก็เป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องการและจำเป็นสำหรับมนุษย์มากเพียงนั้น

สิ่งที่แสดงถึงความสำคัญและประโยชน์ของดนตรี คือ ผลต่อสุขภาพจิต ดังที่ สมโภชน์ รอดบุญ (สมโภชน์ รอดบุญ 2518 : 1) ได้แสดงทัศนะว่า ดนตรีจะช่วยให้มนุษย์มีความสุข ความรื่นเริงสนุกสนาน ช่วยคลายความทุกข์ได้ในบางขณะ และยังช่วยให้จิตใจคลายความ

เครียดลงได้ ดังนั้นดนตรีจึงเปรียบเสมือนยาขนานหนึ่งที่สามารถช่วยคนไข้ที่ป่วยทางใจให้มีอาการดีขึ้น ซึ่งความเห็นนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เมส์ (Mays. 1979 : 1878-A) เกี่ยวกับการใช้ดนตรีรักษาโรคจิตประสาท ประเภทซึมเศร้า โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน จากศูนย์สุขภาพจิตของมหาวิทยาลัยจอร์เจีย ได้ทดลอง 3 วิธี คือ การให้คำปรึกษาอย่างเดียว ฟังดนตรีอย่างเดียว และให้คำปรึกษาร่วมกับการฟังดนตรีจากหลักฐานที่ได้จากการตรวจวิเคราะห์ที่สามารถมองเห็นได้ และจากการประเมินของผู้ป่วยเองชี้ให้เห็นว่าผู้ป่วยทั้ง 5 คน มีพัฒนาการที่ดีขึ้นจากระดับความซึมเศร้าหลายระดับพัฒนาไปสู่ระดับที่ไม่มีความซึมเศร้าเหลืออยู่จนถึงระดับที่มีความสุข การเปลี่ยนแปลงความนับถือตนเองนั้นผู้ป่วย 4 คน เพิ่มขึ้นเล็กน้อยในขณะที่คนที่ 5 ยังอยู่ในระดับเดิม แต่ทั้ง 5 คน รายงานว่าระยะที่ใช้ดนตรีร่วมกับการปรึกษานั้นช่วยเขาได้มากที่สุด แสดงว่าดนตรีมีความสำคัญต่อการบำบัดรักษาทางด้านสุขภาพจิตอย่างแท้จริง

สำหรับการอุตสาหกรรมก็มีการทดลองนำดนตรีไปใช้ประโยชน์เช่นเดียวกัน ดังผลการศึกษาของเฮฟเนอร์ (พันธ์ศรี สิทธิชัย 2529 : 19 อ้างอิงมาจาก Hepner. 1966 : 151) พบว่า เสียงดนตรีทำให้ผ่อนคลายความตึงเครียดและเพิ่มผลผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้น จากการสำรวจความเห็นของคนงาน ปรากฏดังนี้

ร้อยละ 79.5 เห็นว่าเสียงเพลงทำให้ทำงานได้อย่างเพลิดเพลิน

ร้อยละ 75.4 เห็นว่าทำให้ความเบื่อหน่ายจากงานที่ทำซ้ำ ๆ ซาก ๆ หมดไป

ร้อยละ 72.4 เห็นว่าช่วยให้มีชีวิตชีวายิ่งขึ้น

ร้อยละ 70.0 เห็นว่าช่วยปรับปรุงการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

ร้อยละ 44.0 เห็นว่าลดความเหน็ดเหนื่อย

ร้อยละ 42.3 เห็นว่าผ่อนคลายความตึงเครียด

ผลการศึกษาครั้งนี้เป็นเครื่องยืนยันว่า เพลงและดนตรีให้ประโยชน์อย่างแท้จริง

เสียงเพลงและดนตรีไม่เพียงแต่จะมีอิทธิพลต่อมนุษย์เท่านั้น ยังมีอิทธิพลทั้งต่อสัตว์และพืชอีกด้วย ซึ่ง สุเทพ โชคสกุล (สุเทพ โชคสกุล 2521 : 12 - 14) กล่าวว่า

เสียงเพลงทำให้คนร้องไห้ คนรบกัน ทำให้มีความสุข และบางครั้งทำให้เกิดความรำคาญมาก และได้กล่าวถึงนักวิทยาศาสตร์ที่เคยทดลองเปิดเพลงให้วัวและข้าวโพดฟัง ผลปรากฏว่าวัวให้น้ำนมมากขึ้น ข้าวโพดออกฝัก ออกเมล็ดได้ดี นอกจากนั้นยังเสริมว่าไม่ว่านักการเมือง นักการศึกษา ตลอดจนนักจิตวิทยาล้วนนำเพลงไปใช้ในกิจกรรมการงานของตนได้ผลดีทั้งนั้น

บทบาทสำคัญของเพลงและดนตรีอีกประการหนึ่งที่ ธัญ การวัฒนศิริกุล (ธัญ การวัฒนศิริกุล 2528 : 7) กล่าวไว้คือ ดนตรีเป็นเครื่องหล่อหลอมชีวิต จิตใจให้เป็นคนดีและมีบทบาทสำคัญต่อเยาวชนอย่างมหาศาลดังจะเห็นได้จากศิลปิน หรือผู้ที่มีใจรักดนตรีมักจะเป็นบุคคลที่อ่อนหวาน มีความละเอียดอ่อน มีเมตตาธรรม มีความสุขุมลึกซึ้ง รักหมู่คณะ กล้าแสดงออกในทางที่ดี

ดนตรีมีคุณค่าต่อจิตใจมนุษย์ ผู้เกลียดชังดนตรี จิตใจย่อมหยาบกระด้าง เป็นคนที่ไม่น่าไว้วางใจ ดังคำกล่าวของ วิลเลียม เช็กสเปียร์ ที่ว่า "ชนใดไม่มีดนตรีการ ในสันดานเป็นคนชอบกลนัก อีกใครฟังดนตรีไม่เห็นเพราะ เขานั้นเหมาะคิดขบถอัปลักษณ์ และอุบายมุ่งร้ายฉมังนัก มโนหนักมืดมัวเหมือนราตรี" (พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว 2521 : 205 - 206)

ดังนั้นจึงควรส่งเสริมการนำดนตรีมาสู่วงการศึกษาให้มากขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อการขัดเกลาอุปนิสัยใจคอของเยาวชนที่ให้เป็นผู้มีจิตใจอ่อนโยนน่ารัก มีจริยธรรมและคุณธรรมต่อไป

<u>เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเพลงไทยสากล</u>

<u>ลักษณะเพลงไทยสากล</u>

นักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญในวงการเพลงได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะเพลงไทยสากลไว้หลายท่าน ดังเช่น

อัมพร หาญนภา (อัมพร หาญนภา 2499 : 26) ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า "เพลงไทยสากลเป็นเพลงที่ไม่มีเอื้อน ทำนองสูง ๆ ต่ำ ๆ ผิดกับเพลงไทย และมีเปียโน

ดีดคลอ เพลงไทยสากลระยะแรกลอกทำนองฝรั่งมาโดยตรง เช่น เพลงซับมารีน เป็นต้น" ปัญญา รุ่งเรือง (ปัญญา รุ่งเรือง 2517 : 118) ได้กล่าวไว้ว่า "เพลงไทยสากลได้พัฒนามาจากเพลงไทยเดิมในระยะแรกมีการบรรเลงดนตรีไทยคลอเนื้อร้อง หลังจากนั้นมีการนำวงแจ้สมาบรรเลงประกอบ ซึ่งเรียกว่า หัสดนตรี ต่อมาเพลงประเภทหัสดนตรีก็ขยายกว้างออกไปจนกลายเป็นเพลงไทยสากล" เอนก นาวิกมูล (เอนก นาวิกมูล 2521 : 54 - 55) เสนอความคิดเห็นสรุปได้ว่า เพลงไทยสากลเป็นเพลงที่แต่งเนื้อร้องตามทำนองและหลักโน๊ตสากล สุดใจ ทศพร (สุดใจ ทศพร 2522 : 104) มีความสอดล้องกับ เอนก นาวิกมูล ว่า "เพลงไทยสากลเป็นเพลงที่ผู้ประพันธ์ได้ประพันธ์ทำนองขึ้นตามหลักของดนตรีสากลแล้วบันทึกไว้ด้วยโน๊ตสากลและประพันธ์คำร้องเป็นภาษาไทย" สมาคมนักแต่งเพลงแห่งประเทศไทย (สมาคมนักแต่งเพลงแห่งประเทศไทย 2527 : 3) ได้อธิบายไว้ว่า เพลงไทยสากลมีลักษณะผสมระหว่างเพลงไทยเดิมกับเพลงสากล ซึ่งจะสังเกตได้จากเพลงไทยสากลบางเพลงมีความอ่อนหวาน ท่วงทำนองแช่มช้า ละมุนละไม อันเป็นลักษณะของเพลงไทยเดิม และเพลงไทยสากลบางเพลงมีท่วงทำนองที่กระชับด้วยการเรียบเรียงเสียงประสานของดนตรีตามแนวของเพลงสากล และวราวุธ สุมาวงศ์ (วราวุธ สุมาวงศ์ 2528 : 29) แสดงความคิดเห็นสรุปไว้ว่า เพลงไทยสากลนั้นเป็นการนำทำนองเพลงไทยเดิมมาใส่เนื้อร้อง เดิมทำนองขับร้องบรรเลงแบบเพลงไทยสากล ซึ่งคณะสุนทราภรณ์ ได้ปฏิบัติมาแล้วโดย แก้ว อัจฉริยกุล และเอื้อ สุนทรสนาน ร่วมกันทำ ได้แก่ การนำเพลงทำนองเก่ามาใส่เนื้อร้องใหม่ แต่การบรรเลงเพลงเก่านั้นผู้บรรเลงจะพยายามให้จังหวะกระชับยิ่งขึ้น เช่น เพลงดำเนินทราย กระแต คำหอม เป็นต้น

จากความคิดเห็นดังกล่าวแล้วพอสรุปได้ว่า เพลงไทยสากลมีลักษณะผสมผสานกันระหว่างเพลงไทยเดิมกับเพลงสากล ซึ่งสังเกตได้จากเพลงไทยสากลบางเพลงมีความอ่อนหวานท่วงทำนองแช่มช้า ละมุนละไม อันเป็นลักษณะของเพลงไทยแท้ และบางเพลงมีท่วงทำนองที่กระชับด้วยการเรียบเรียงเสียงประสานของดนตรีตามแนวเพลงสากล เพลงไทยสากลเป็นเพลงที่ไม่เอื้อนมากนัก ทำนองสูง ๆ ต่ำ ๆ ผิดกับเพลงไทยเดิม ในระยะแรก

เพลงไทยสากลนั้นจะลอกเลียนทำนองเพลงของฝรั่ง หรือชาติทางตะวันตกมาโดยตรง ปัจจุบันนี้เพลงไทยสากลจะมีลักษณะเป็นแบบฉบับของตนเองมากขึ้น

<u>ประเภทเพลงไทยสากล</u>

นักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญในวงการเพลงได้แบ่งประเภทของเพลงไทยสากลไว้ดังเช่น

ประกอบ ไชยพิพัฒน์ (ประกอบ ไชยพิพัฒน์ 2514 : 100) ซึ่งเป็นผู้สร้างคำว่า "เพลงลูกทุ่ง" ขึ้นเป็นคนแรก แสดงความคิดเห็นว่า "เพลงไทยสากลนั้นแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ เพลงลูกทุ่ง และเพลงลูกกรุง"

เอนก นาวิกมูล (เอนก นาวิกมูล 2521 : 56) ได้แสดงความคิดเห็นว่า "หลังจากที่เพลงไทยสากลมีลักษณะของตัวเองมานานพอสมควรก็ค่อย ๆ แยกตัวเองออกเป็นสองแบบย่อยและแยกกันอย่างเด็ดขาดในที่สุดด้วยการแบ่งเป็นแบบลูกทุ่ง และลูกกรุง"

นอกจากนี้ ยังได้แบ่งประเภทของเพลงไทยออกเป็น 4 ชนิด ได้แก่ เพลงพื้นเมือง เพลงไทยเดิม เพลงลูกทุ่ง และเพลงลูกกรุง ทั้งตั้งข้อสังเกตถึงความแตกต่างของเพลงไทยสากลประเภทลูกทุ่ง และลูกกรุง ไว้ว่า ความแตกต่างระหว่างเพลงไทยสากลสองประเภทนี้เห็นได้อย่างเด่นชัด ไม่ว่าทางด้านลีลา ซึ่งลูกทุ่งร้องได้ทุกจังหวะ ส่วนลูกกรุงร้องเรียบ ๆ เนิบ ๆ เนื้อหาลูกทุ่งมีหลากหลาย ส่วนลูกกรุงผูกพันตัวเองกับความระทมตรมใจ ความรักที่มีความสุขและผิดหวัง หรือกระทั่งการพูดถึงสายลมแสงแดด แต่ที่สุดคือการเกี่ยวข้องกับความรัก และที่เห็นได้ชัดคือ ด้านตัวนักร้อง ลูกทุ่งช่างเป็นลูกทุ่งเสียจริง ๆ มักมาจากท้องทุ่งสะท้อนออกมาอย่างง่าย ๆ พูดคุยได้โดยไม่เก็บงำ ส่วนนักร้องลูกกรุงมักใช้ชีวิตในเมืองมีความเป็นชาวเมืองมากกว่านักร้องลูกทุ่ง เพลงลูกกรุงมักร้องเพื่อพูดกับตัวเองมากกว่าที่จะพูดกับสังคมและจากเพลงไทย 4 ชนิด เอนก นาวิกมูล ได้แบ่งเหลือ 2 ชนิด ได้แก่

1. เพลงพื้นเมืองกับเพลงลูกทุ่ง
2. เพลงไทยเดิมกับเพลงลูกกรุง

พูนพิศ อมาตยกุล (พูนพิศ อมาตยกุล 2529 : 17) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเภทของเพลงไทยสากล สรุปไว้ว่ามีอยู่ 3 ประเภท ได้แก่

1. เพลงไทยสากลที่แปลงจากเพลงไทยแท้ของเก่า เช่น เพลงไทรโยคแปลง เพลงดวงเดือน ซึ่งแปลงมาจากเพลงเขมรไทรโยค และเพลงลาวดวงเดือน ตามลำดับ

2. เพลงไทยสากลที่นำทำนองของฝรั่งมาแต่งบทร้องเป็นไทยแล้วร้องทำนองฝรั่ง เช่น เพลงมังราย ในละครเรื่องเลือดสุพรรณ ซึ่งได้เค้าทำนองมาจากเพลงในมหาอุปรากรเรื่องแซมซั่น และเดไลล่าห์ ของคีตกวีชาวฝรั่งเศส เป็นต้น

3. เพลงไทยสากลที่แต่งขึ้นใหม่แท้ ๆ เพลงประเภทนี้มีมาก ส่วนใหญ่มาจากกรมโฆษณาการ โดยฝีมือของ เอื้อ สุนทรสนาน (สุนทราภรณ์) หลวงสุขุมนัยประดิษฐ์ และแก้ว อิจฉริยกุล เป็นต้น

จากความคิดเห็นดังกล่าวแล้ว พอสรุปได้ว่าเพลงไทยสากลถ้าแบ่งตามลักษณะทำนองแล้วเป็น 3 ประเภท ได้แก่ เพลงไทยสากลที่แปลงจากทำนองเพลงไทยแท้ของเพลงไทยเดิม เพลงไทยสากลที่นำทำนองของต่างชาติมาแต่งเนื้อร้องไทยแล้วร้องแบบสากล และเพลงไทยสากลที่แต่งขึ้นใหม่จากความคิดของนักประพันธ์เพลงชาวไทย ในปัจจุบันจะแบ่งประเภทเพลงไทยสากลเป็น 2 ประเภทใหญ่ ตามลีลาการร้องและน้ำเสียงของผู้ร้อง ได้แก่ เพลงลูกทุ่ง ซึ่งลีลาการร้อง น้ำเสียงของผู้ร้อง จะลงลูกคอคล้ายลิเก และเพลงลูกกรุงจะมีลีลาการร้อง น้ำเสียงเป็นปกติ แต่ไปในทางอ่อนหวาน รวมทั้งกลุ่มนักร้องด้วย เช่น ถ้าสุเทพ วงศ์กำแหง ร้อง จะเรียกกันว่า เพลงลูกกรุง และเพลงเดียวกัน สมยศ ทัศนพันธุ์ นำไปร้องจะเรียกว่า เพลงลูกทุ่งทันที

<u>ความหมายของทำนองเพลงไทยสากล</u>

ได้มีนักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความหมายของทำนองเพลงไว้ดังต่อไปนี้

ยุทธนา อยู่สิน (ยุทธนา อยู่สิน 2521 : 60) ได้ให้ความหมายของทำนองเพลงไว้ว่าเป็นลักษณะของกลุ่มเสียงธรรมชาติหรือกลุ่มเสียงดนตรี ซึ่งมีตั้งแต่หนึ่งกลุ่มขึ้นไปและต้อง

มีความสมบูรณ์ของเสียง อันได้แก่ ลักษณะของเสียงที่มีความไพเราะในตัวเอง ฟังแล้วรู้สึกรื่นหู

ส่วนวิเชียร วรินทรเวช (วิเชียร วรินทรเวช ม.ป.ป. : 11) กล่าวว่า ทำนองเพลงคือเสียงดนตรีซึ่งมีคุณสมบัติครบถ้วนตามองค์ประกอบ อันได้แก่ ความสูง ต่ำ สั้น ยาว ต่าง ๆ กัน ดำเนินติดต่อไปตามจังหวะ คำกล่าวนี้มีความสอดคล้องกับ

โกวิทย์ ขันธศิริ (โกวิทย์ ขันธศิริ 2528 : 11) ซึ่งได้ให้ความหมายไว้ว่า ทำนองเพลงคือเสียงที่จัดให้เข้ากับจังหวะ เป็นระดับสูงหรือต่ำต่อเนื่องกันไปตามกฎแห่งการดำเนินของระดับเสียง หรืออีกนัยหนึ่งทำนองเพลงเป็นแนวของเสียงดนตรีที่ดำเนินสูง ๆ ต่ำ ต่อเนื่องกันไปตามจังหวะลีลานั่นเอง

และ เฉลิมศักดิ์ บุญมานำ (เฉลิมศักดิ์ บุญมานำ 2528 : 11) ได้สรุปไว้ว่า ทำนองเพลงคือ ผลของความสูง - ต่ำ (Picth) ความช้าเร็ว (Duration) ดัง - เบา (Intersity) ของเสียง โดยผ่านเครื่องดนตรีที่ต่างชนิดกัน (Tember หรือ Colour) ทั้งหมดที่ผสมผสานกันอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยจังหวะ ทำนองเพลงเป็นส่วนที่บอกถึงความแตกต่างระหว่างเพลงหนึ่งกับอีกเพลงหนึ่งจะให้ความรู้สึกแก่ผู้ฟังด้านสติปัญญา

จากความคิดเห็นดังกล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่าทำนองเพลงหมายถึง กลุ่มเสียงของดนตรี หรือเสียงธรรมชาติ ซึ่งมีตั้งแต่หนึ่งกลุ่มขึ้นไป มีการเรียบเรียงเหล่านั้นหลายระดับทั้งสูง ต่ำ ช้า เร็ว ดัง ค่อย บรรเลงปฏิบัติต่อเนื่องกันอย่างมีกระบวนการและแบบแผนจนสามารถใช้จังหวะเข้าจับได้เสมอทุกครั้ง ทำนองเพลงจะช่วยตกแต่งบทเพลงให้มีความไพเราะยิ่งขึ้น เป็นส่วนหนึ่งที่บอกถึงความแตกต่างระหว่างเพลงต่อเพลง ทั้งให้ความรู้สึกทางอารมณ์ ความคิด แก่ผู้ฟัง ตามจุดมุ่งหมายของผู้แต่งทำนองเพลงหรือบทเพลงนั้น

<u>เอกสารที่เกี่ยวกับการใช้เพลงประกอบการสอน</u>

<u>จุดมุ่งหมายในการใช้เพลงประกอบการสอน</u>

เพลงสามารถนำไปประกอบการเรียนการสอนได้หลายวิธีโดยมีจุดมุ่งหมายหลาย

ประการ ดังมีผู้กล่าวไว้ดังนี้

พิมพ์สวัสดิ์ สุขสวัสดิ์ (พิมพ์สวัสดิ์ สุขสวัสดิ์ 2521 : 5 – 6) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายอย่างกว้าง ๆ ไว้ว่า เพื่อเน้นเนื้อหาของวิชาทำให้ผู้เรียนจดจำเรื่องราวของบทเรียนได้รวดเร็วและง่าย นักเรียนจะเกิดความสนุกสนานไม่เบื่อหน่าย ทั้งยังช่วยให้บทเรียนนั้นมีกิจกรรมอีกด้วยและในการส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนมีความสำคัญและจำเป็นมาก การร้องการรำก็มีบทบาทที่จะส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม แต่การสอนร้องรำก็ควรให้สัมพันธ์กับวิชาการอื่น ๆ ด้วย ดังที่ ประทิน พวงสำลี (ประทิน พวงสำลี 2517 : 30) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการนำกิจกรรมการร้องรำมาประกอบการสอนว่า

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าในในบทเรียนอย่างซาบซึ้ง

2. เพื่อใช้กิจกรรมเสริมความจำความเข้าใจในบทเรียนได้อย่างลึกซึ้ง เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

3. เพื่อให้นักเรียนไม่เบื่อหน่ายวิชาที่เรียน ตั้งใจเรียนด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน

4. เพื่อให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน

5. เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้จากบทเรียนไปโดยไม่รู้ตัวเพราะว่าเป็นการเรียนปนเล่น

6. เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ นักเรียนจะได้รับความรู้เกี่ยวกับการร้องรำทำเพลงไปด้วย

7. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมให้แก่เด็ก

นอกจากนี้ วิรัช ชุยสูงเนิน และฉวีวรรณ กินาวงศ์ (วิรัช ชุยสูงเนิน และฉวีวรรณ กินาวงศ์ 2522 : คำนำ) ยังได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการใช้เพลงในโรงเรียนประถมศึกษาไว้ว่า

1. เพื่อเป็นแนวทางในการนำเข้าสู่บทเรียน

2. เพื่อเสริมหรือขยายความสนใจให้แก่เด็กและเยาวชน

3. เพื่อส่งเสริมการแสดงออกของเด็กให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

4. เพื่อให้การเรียนการสอนน่าสนใจและสนุกสนานเพลิดเพลิน

5. เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในบทเรียน และเป็นแนวทางในการประเมินผลบทเรียน

<u>บทบาทของเพลงและดนตรีต่อการเรียนการสอน</u>

ในการจัดการเรียนการสอนวิธีหนึ่งที่จะช่วยนักเรียนให้มีความสนใจเรียนมากขึ้น คือ การใช้เพลงประกอบการสอน เพราะบทเพลงเป็นสิ่งหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินและมีทัศนคติที่ดีต่อบทเรียน (กรมสามัญศึกษา 2515 : คำนำ) ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ ชูชาติ เชิงฉลาด (ชูชาติ เชิงฉลาด 2521 : 179) ที่ว่าการสอนโดยใช้บทเพลงประกอบบทเรียนจะช่วยให้เด็กเกิดความสนุกสนาน และจดจำบทเรียนได้นาน นอกจากนี้ยังเป็นการสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

ดังนั้นจึงมีผู้สนับสนุนให้นำดนตรีและบทเพลงไปใช้ประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้บทเรียนน่าสนใจยิ่งขึ้นเป็นต้นว่า ทวีป อภิสิทธิ์ (ทวีป อภิสิทธิ์ 2521 : 26) ได้กล่าวถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้เพลงประกอบการสอนไว้ว่า

1. เพลงจะช่วยให้นักเรียนผ่อนคลายอารมณ์ ไม่เคร่งเครียด ทั้งยังเป็นการฝึกให้รู้จักฟังสิ่งที่มีประโยชน์ในเวลาว่าง

2. เพลงและดนตรี จะช่วยส่งเสริมให้การเรียนดีขึ้น

นอกจากนี้ สุวิมน อนรัชพันธุ์ (สุวิมน อนรัชพันธุ์ 2521 : คำนำ) ยังได้เสนอการนำบทเพลงไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอนไว้ว่า

1. ใช้สอนเด็กเริ่มเรียน เพื่อให้เด็กเกิดความคุ้นเคย สนุกสนาน ได้ความรู้

2. ใช้นำเข้าสู่บทเรียนเพื่อเร้าความสนใจ

3. ใช้ดำเนินการสอน เพื่อช่วยให้จดจำรายละเอียดที่สำคัญ

4. ใช้สรุปบทเรียน เพื่อให้ได้คติธรรมสอนใจ หรือสรุปเนื้อหาที่เรียนมา

จะเห็นได้ว่าการนำเพลงไปใช้ประกอบการสอนนั้นใช้ได้ในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เด็กเกิดความเบื่อหน่าย ดังที่ สุจริต เพียรชอบ (สุจริต เพียรชอบ 2518 : 290 - 291) ได้กล่าวถึงบทเพลงประกอบการสอนภาษาไทยว่า ครูสามารถใช้เพลงประกอบการสอนได้หลายโอกาส ดังนี้

1. ใช้นำเข้าสู่บทเรียน การใช้เพลงนำเข้าสู่บทเรียนนี้เป็นการดึงนักเรียนให้หันมาสนใจบทเรียนที่ครูกำลังสอน

2. ใช้ดำเนินการสอน โดยให้นักเรียนร้องเพลงและแสดงท่าประกอบหรือร้องเพื่อให้จดจำเนื้อเรื่องสำคัญในบทเรียน

3. ใช้สรุปบทเรียน โดยนำเอาบทเพลงที่มีเนื้อร้องจากบทเรียนมาร้องหลังจากเรียนเรื่องนั้นจบแล้ว เพื่อเป็นการทบทวนให้นักเรียนจดจำเรื่องราวที่สอนได้ดียิ่งขึ้น

ในการนำเพลงไปใช้ในการประกอบการเรียนการสอน ต่างก็มีจุดประสงค์ของแต่ละวิชาแตกต่างกันออกไป ดังเช่น ศิธร แสงธนู และคิด พงศ์ทัต (ศิธร แสงธนู และคิด พงศ์ทัต 2514 : 135 - 137) ได้สรุปวัตถุประสงค์ในการใช้เพลงประกอบการสอนภาษาอังกฤษไว้ดังนี้

1. เพื่อให้นักเรียนรู้สึกว่า บทเพลงมีความหมายน่าสนใจน่าสนุก

2. เพื่อย้ำในสิ่งที่เรียนไปแล้ว เช่น แบบประโยค คำศัพท์ หรือการออกเสียงให้นักเรียนจำได้ดียิ่งขึ้น

3. เพื่อให้นักเรียนฝึกการออกเสียงมากขึ้นโดยไม่เกิดความเบื่อหน่าย เช่น เสียงสระ พยัญชนะ เสียงเชื่อมคำ เชื่อมประโยค และจังหวะ เป็นต้น

4. เพื่อปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ

นอกจากจะใช้เพลงประกอบการสอนภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ ดังที่กล่าวมาแล้วยังสามารถที่จะนำเพลงและดนตรีมาใช้ประกอบวิชาอื่น ๆ ได้อีก ดังที่ โรเบิร์ต ไนน์ และ เวอร์ไนส์ ไนน์ (จิตอารมย์ สวัสดิชิตัง 2526 : 20 อ้างอิงมาจาก Nye and

Nye. 1964 : 325 - 327) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของบทเพลงกับวิชาต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. วิชาศิลปศึกษา บทเพลงช่วยเร้าให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ทางศิลป์ และช่วยสร้างเสริมจินตนาการในการวาดภาพ

2. วิชาพลศึกษา บทเพลงช่วยในการตอบสนองทางกายทำให้มีโอกาสแสดงท่าทางและมีการเคลื่อนไหว

3. วิชาภาษาไทย เราอาจนำบทกลอนมาใส่ทำนองให้เป็นเพลงได้ การอ่านเนื้อเพลงเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ด้านทักษะและความเข้าใจในเรื่องการออกเสียง

4. วิชาสังคมศึกษา บทเพลงจะช่วยให้เข้าใจศาสนา ศิลป วัฒนธรรม ประเพณีของแต่ละชาติ ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพและผ่อนคลายความตึงเครียดให้แก่ผู้เรียนได้

<u>การใช้เพลงประกอบการสอนศีลธรรมและจริยธรรม</u>

สำหรับการนำเพลงไปใช้ประกอบการสอนศีลธรรมและคุณธรรม จิตอารมย์ สวัสดิชิตัง (จิตอารมย์ สวัสดิชิตัง 2526 : 74) ได้เสนอไว้ดังนี้

1. ศึกษาเพลงและมโนทัศน์ทางจริยธรรมที่ได้จากเพลงให้ชัดเจนก่อน

2. ควรชี้แนะให้นักเรียนเลือกเพลงที่ดีมาร้อง หรือช่วยกันพิจารณาว่า เพลงที่นักเรียนนำมาร้องนั้นดี หรือไม่ดีอย่างไร ซึ่งวิธีนี้จะทำให้นักเรียนสามารถพิจารณาได้เองต่อไป

3. ในการสอนร้องเพลงนั้นให้เด็กได้เป็นผู้ค้นพบเองว่าเพลงนั้นให้จริยธรรมข้อใดแก่ผู้ฟังเป็นการส่งเสริมการคิดเป็นทำเป็นให้แก่เด็ก

4. ครูอาจแต่งเพลงขึ้นมาใหม่ ใช้ทำนองสมัยนิยมเพียง 1 - 2 ท่อน ใส่เนื้อร้องที่ให้มโนทัศน์ทางจริยธรรมที่ต้องการสอนลงไป นำไปสอนนักเรียนก็จะทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและจดจำได้เร็วด้วย

ในทำนองเดียวกัน ประคอง สุทธสาร (ประคอง สุทธสาร 2525 : 59) ได้เสนอแนะวิธีหาเนื้อเพลงที่จะนำมาสอนจริยธรรมสรุปได้ว่าอาจใช้เพลงที่มีผู้แต่งไว้มากมายใช้ประกอบการสอนจริยธรรมหรืออาจแต่งโดยใช้ทำนองเพลงไทยเดิม ไทยสากล หรือเพลง

หรือแสดงให้เห็นว่า เพลงนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องอื่น ๆ อย่างไร และวิธีสอนให้นักเรียนร้องเพลงตามครูนั้น อภัย จันทวิมล (อภัย จันทวิมล 2518 : 15) ได้เสนอเป็นลำดับขั้นดังนี้

1. ครูร้องเพลงให้นักเรียนฟัง 1 จบ
2. ครูร้องวรรคแรกแล้วให้เด็กร้องตาม
3. ครูร้องวรรคที่ 2 แล้วให้เด็กร้องตาม
4. ครูร้อง 2 วรรคแรกแล้วให้เด็กร้องตาม
5. ทำอย่างนี้ไปจนจบแล้ว
6. ครูร้องตั้งแต่ต้นจนจบ ให้เด็กร้องตาม
7. ให้เด็กร้องอีกครั้ง
8. ทบทวนในวันต่อไปอีก
9. ควรมีดนตรีประกอบถ้าสามารถทำได้ เพื่อเพิ่มความสนใจแก่เด็ก

ส่วน ประคอง สุทธสาร (ประคอง สุทธสาร 2525 : 59) ได้กล่าวถึงการใช้เพลงประกอบการสอนไว้ ดังนี้

1. ให้นักเรียนอ่านแผนภูมิเพลงบนกระดานหรือครูเขียนไว้บนกระดาน เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายของบทเพลง และอ่านได้อย่างถูกต้อง ครูอาจให้นักเรียนอ่านสองครั้ง ให้อ่านธรรมดา และให้อ่านตามจังหวะเพลงที่ร้อง

2. ให้นักเรียนฟังเพลงเป็นตัวอย่างโดยครูร้องให้ฟังหรือเปิดเทปสัก 1 - 2 ครั้ง และ ปรบมือเคาะจังหวะตามทำนองเพลง เพื่อจับจังหวะการร้องเพลงให้ได้

3. ให้นักเรียนร้องตามทีละวรรค ทีละตอนและตลอดทั้งเพลง บางเพลงอาจให้นักเรียนทำท่าประกอบ เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน และเกิดความหมายแก่บทเรียน เด็กจะเข้าใจเนื้อเพลง และจดจำได้แม่นยำ

4. ให้นักเรียนจดเนื้อเพลงไว้เพื่อช่วยความจำและนำไปร้องในยามว่าง

ในการใช้เพลงประกอบการสอนนั้น ยุพิน พิพิธกุล (ยุพิน พิพิธกุล 2522 : 7)

กล่าวว่าครูควรเลือกโอกาสในการใช้เพลงให้เหมาะสม รวมทั้งจะต้องมีกลวิธีการสอนเพลงที่ดีอีกด้วย ซึ่งได้เสนอการนำบทเพลงไปประกอบการสอนไว้ว่า

1. ใช้นำเข้าสู่บทเรียน หรือสรุปบทเรียน

2. ก่อนที่จะให้นักเรียนร้องเพลง ครูจะต้องให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาในบทเพลงนั้นให้ดีเสียก่อน

3. ครูจะต้องเลือกบทเพลงให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องที่จะสอนเหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของนักเรียน เพราะนักเรียนในระดับชั้นสูง ๆ อาจจะไม่ชอบก็ได้

4. อย่าร้องเพลงพร่ำเพรื่อ ต้องเปลี่ยนบรรยากาศให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมอื่น ๆ บ้าง

5. เพลงใดที่สามารถจะแสดงท่าทางประกอบได้ ครูอาจแสดงท่าทางให้นักเรียนดู หรือให้นักเรียนร่วมกันทำกิจกรรมนั้น แต่ครูจะต้องดูเสียก่อนว่าเด็กพอใจหรือไม่ เพราะเด็กแต่ละระดับต่างกัน เช่น เด็กชั้น ม.1 , ม.2 อาจชอบสนุกกว่าเด็กชั้น ม.3

6. ถ้าครูเป็นผู้ร้องเพลงให้นักเรียนฟังเองได้ ก็จะทำให้เด็กเกิดความศรัทธาในตัวครูมากขึ้น

7. ครูจะต้องร้องเพลงได้ดี มีชีวิตชีวา น่าสนุกสนานจึงจะกระตุ้นให้นักเรียนอยากร้องบ้าง แต่ถ้าครูไม่มีความสามารถในการร้องเพลง ก็ใช้เทปบันทึกเสียงประกอบการสอนได้

8. ในการร้องเพลง ครูจะต้องรู้จักการรวบคำ รู้จักหลบเสียงสูง เสียงต่ำเพื่อให้เข้ากับจังหวะ

ส่วนลำดับขั้นในการใช้เพลงประกอบการสอนภาษาอังกฤษนั้น ศิธร แสงธนู และคิด พงศ์ทัต (ศิธร พงศ์ทัต 2514 : 116 - 117) ได้อธิบายไว้ดังนี้

1. ครูอธิบายสั้น ๆ ให้นักเรียนเข้าใจว่าเป็นบทเพลงเกี่ยวกับอะไร ครูอาจใช้อุปกรณ์การสอนช่วยแสดงความหมายของศัพท์บางคำที่นักเรียนไม่เคยเรียนมาก่อน

2. ครูร้องให้นักเรียนฟัง 1 หรือ 2 จบ

3. ครูร้องนำ 1 หรือ 2 บรรทัด ให้นักเรียนร้องตามเมื่อแน่ใจว่านักเรียนร้องได้ถูกต้องทั้งคำและทำนองแล้ว จึงร้องนำบรรทัดต่อไป โดยร้องทวนบรรทัดต้น ๆ ก่อนทุกครั้ง

4. ครูร้องเพลงพร้อมกับนักเรียนตั้งแต่ต้นจนจบ ถ้าเพลงยาวและมีคำยาก ครูอาจเขียนเนื้อเพลงให้นักเรียนดูในชั้นก็ได้ อย่างไรก็ตามไม่ควรเขียนเนื้อเพลงให้นักเรียนดูเป็นอันขาด เพราะจะทำให้นักเรียนเป็นกังวลต่อการอ่านหรือสะกดตัวมากไป

5. ครูเขียนเนื้อเพลงให้นักเรียนอ่านและลอกลงในสมุด

สำหรับวิธีใช้เพลงประกอบการสอนภาษาไทย พรทิพย์ กอสุวรรณ (พรทิพย์ กอสุวรรณ 2522 : 3) ได้เสนอไว้ว่าครูอาจใช้เพลงไทยเดิมหรือเพลงไทยสากลที่มีอยู่แล้วนำมาร้องให้นักเรียนฟัง หรือให้นักเรียนคนใดคนหนึ่งร้องหรือร้องพร้อมกันทั้งหมดก็ได้ อาจใช้เทปบันทึกเสียงมาเปิดให้ฟัง หรือ ร้องไปด้วยอัดเทปไปด้วย เช่น เมื่อสอนโวหารประเภทพรรณา ครูอาจนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการใช้เพลงที่มีบทพรรณาชัดเจนมาเปิดหรือร้องให้นักเรียนฟัง เช่น เพลงเดือนครึ่งดวง หาดสงขลา เป็นต้น เมื่อสอนเรื่องศิลาจารึก ก็ใช้เพลงในน้ำมีปลาในนามีข้าว สอนเรื่องอิเหนา ก็ใช้เพลงลาวเสี่ยงเทียน เรื่องเวนิสวาณิชใช้เพลงความรัก เรื่องท้าวแสนปม ใช้เพลงสาส์นรัก เรื่องอุณรุท ใช้เพลงดวงใจ เป็นต้น นอกจากนี้แล้วเพลงยังใช้สอนหลักภาษาคือสอนอักษรควบ

สมพล ธูปบูชา (สมพล ธูปบูชา 2524 : 51 - 52) ได้เสนอขั้นตอนการใช้เพลงประกอบการสอนไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียม

1.1 เลือกเพลงที่มีผู้แต่งไว้แล้ว ให้เหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของผู้เรียน

1.2 ถ้าแต่งเอง หรือดัดแปลงจากทำนองเพลงซึ่งมีผู้คิด ควรเรียบเรียงเนื้อหาให้กลมกลืนทำนองเพลงนั้น

1.3 ทดลองขับร้องเพื่อความคล่องแคล่วหรือเพื่อปรับปรุงเนื้อเพลงที่แต่งขึ้นเอง

1.4 เตรียมอุปกรณ์ เช่น เนื้อเพลง เทปบันทึกเสียง เป็นต้น

2. ขั้นสอน

2.1 ใช้เพลงนำเข้าสู่บทเรียน ใช้ดำเนินการสอน ใช้สรุปบทเรียนหรือทบทวนบทเรียน

2.2 ครูชี้แจงเนื้อเพลง ประโยชน์ และวิธีร้องเพลงให้เด็กเข้าใจ

2.3 ครูร้องเพลงให้เด็กฟัง 1 - 2 จบ หรือใช้เครื่องบันทึกเสียงช่วยหากร้องเองไม่ได้

2.4 ให้เด็กฝึกร้องตามครูทีละวรรคหรือทีละบท

2.5 ให้เด็กขับร้องเอง

2.6 ถ้ามีท่าทางหรือจังหวะประกอบการร้องเพลง ครูควรให้อิสระแก่เด็กได้ร่วมกิจกรรมแต่ต้องไม่รบกวนห้องเรียนอื่น

2.7 จัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่การเรียนโดยใช้เพลงเป็นสื่อ เช่น อภิปราย เล่าเรื่อง ตอบคำถาม แข่งขันกันตอบปัญหาเกี่ยวกับเนื้อเพลง เป็นต้น

3. ขั้นประเมินผล

3.1 การสังเกต จากความสนใจในการร้อง การแสดงออก มรรยาทในการฟัง เป็นต้น

3.2 การทดสอบ จากการซักถาม สอบข้อเขียนเกี่ยวกับเนื้อเพลง หรือบางครั้งครูอาจใช้เพลงทดสอบความเข้าใจของนักเรียนเลยก็ได้

<u>การแต่งเพลงประกอบการสอน</u>

เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่จะสอน ครูอาจแต่งเพลงขึ้นใหม่ตามหลักเกณฑ์ที่มีผู้เสนอแนะไว้ ดังเช่น

ยุพิน พิพิธกุล (ยุพิน พิพิธกุล 2522 : 234 - 235) ได้เสนอแนะไว้ดังนี้

1. แต่งโดยเทียบเนื้อร้องและทำนองเดิมที่เขามีร้องกันอยู่แล้ว

2. การเลือกทำนองเพลงนั้นควรเลือกทำนองที่ฟังแล้วเกิดความคึกคักน่าสนุกสนาน

อยากปรบมือเข้าจังหวะ และควรเลือกจากทำนองเพลงยอดนิยมในแต่ละสมัย เพราะเป็นเพลงที่คนส่วนใหญ่ได้ยินได้ฟังกันอยู่เสมอ ทั้งครูและเด็กจะร้องได้ง่ายยิ่งขึ้น

3. การใช้ถ้อยคำควรดูด้วยว่าตอนใดควรเป็นเสียงสั้น ตอนใดควรเป็นเสียงยาว เฉพาะตอนลงท้ายที่เป็นเสียงสั้น จะทำให้ไม่ไพเราะ

4. ก่อนลงมือแต่งเพลงต้องฝึกซ้อมร้องเพลงเดิมให้คล่องเสียก่อน และศึกษาเนื้อหาที่จะนำมาแต่งให้ลึกซึ้ง

5. เขียนเพลงเดิมไว้ แล้วแต่งเพลงเทียบเคียง โดยให้มีจำนวนพยางค์เท่ากันหรืออาจมาก น้อยกว่ากันได้บ้าง

6. ควรเป็นเพลงสั้น ๆ

และสิ่งที่ควรพิจารณาในการแต่งเพลงขึ้นใหม่นั้น ศิรินพรัตน์ พิธานสมบัติ และคนอื่น (ศิรินพรัตน์ พิธานสมบัติ และคนอื่น 2526 : 207) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า กรณีที่จะนำทำนองของเพลงที่มีผู้แต่งไว้แล้วมาใส่เนื้อร้องใหม่ ควรพิจารณาว่า ภาษาที่ใช้มีระดับเสียงตรงกับระดับเสียงของทำนองเพลงหรือไม่ วรรคตอนของเนื้อร้องเหมาะสมกับวรรคตอนของทำนองเพลงหรือไม่ จังหวะของเพลงเหมาะสมกับเนื้อร้องหรือไม่ เนื้อเพลงเหมาะสมกับวุฒิภาวะของนักเรียนหรือไม่

และเพื่อเป็นการส่งเสริมจริยธรรม จิตอารมย์ สวัสดิชิตัง (จิตอารมย์ สวัสดิชิตัง 2526 : 74) จึงเสนอสำหรับการแต่งเพลงใหม่ว่าควรจะกำหนดมโนทัศน์ทางจริยธรรมสอดแทรกเข้าไปในเพลงด้วย เพื่อให้เพลงมีคุณค่ามากขึ้น อิทธิพลที่จะส่งไปกระทบถึงคนฟังทุกเพศทุกวัยทั่วประเทศ ก็ย่อมมีคุณค่าในทางที่ดีด้วย

<u>เอกสารที่เกี่ยวกับทัศนคติ</u>

<u>ความหมายของทัศนคติ</u>

คำว่า ทัศนคติมาจากศัพท์ภาษาลาตินว่า แอปตุส (Aptus) ซึ่งตรงกับคำว่า "เหมาะเจาะ" (Fitness) หรือการปรุงแต่ง (Adap - tedness) ซึ่งมีนักจิตวิทยา

และนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้หลายอย่างดังนี้

อนาสตาซี (Anne Anastasi. 1976 : 453) กล่าวว่า ทัศนคติหมายถึงความโน้มเอียงจะมีปฏิกิริยาตอบสนองสิ่งเร้าที่กำหนดให้เป็นพวก ๆ ในทางชอบหรือไม่ชอบ เช่น เชื้อชาติ ขนบธรรมเนียมประเพณี หรือสถาบันต่าง ๆ เป็นต้น ทัศนคติไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรงแต่สามารถสรุปพาดพิง (Infered) จากพฤติกรรมภายนอก ทั้งที่ต้องใช้ภาษาและไม่ใช้ภาษา

นิวคอมม์ (New Comb. 1954 : 128) ให้ความเห็นว่า ทัศนคติเป็นความรู้สึกเอนเอียงของจิตใจที่มีต่อประสบการณ์ที่มนุษย์เราได้รับอาจจะมากหรือน้อยก็ได้ และทัศนคตินี้จะแสดงออกได้ทางด้านพฤติกรรมสองลักษณะ คือการแสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ เห็นด้วยหรือชอบ ทัศนคติเช่นนี้ทำให้คนอยากปฏิบัติ อยากได้ อยากเข้าใกล้สิ่งนั้น เรียกลักษณะเช่นนี้ว่าเป็นทัศนคติทางบวก (Positive Attitude) อีกลักษณะหนึ่งในทางตรงกันข้าม คือทัศนคติทางลบ (Negative Attitude) คนจะแสดงออกทำนองไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ชอบ ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายชิงชัง อยากหนี อยากอยู่ให้ห่างจากสิ่งนั้น

เทอร์สโตน (Thurstone. 1967 : 479) กล่าวว่า ทัศนคติเป็นตัวแปรทางจิตวิทยาชนิดหนึ่งที่ไม่สามารถสังเกตได้โดยง่าย แต่เป็นความโน้มเอียงทางด้านจิตใจภายในแสดงออกให้เห็นโดยเป็นพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง นอกจากนี้ยังกล่าวว่าทัศนคติเป็นเรื่องของความชอบไม่ชอบ ความลำเอียง ความคิดเห็น ความรู้สึก และความเชื่อมั่นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ดังนั้นการวัดทัศนคติจึงวัดโดยตรงไม่ได้แต่สามารถวัดได้ในรูปความคิดเห็น (Opionion) หรือการแสดงออกทางภาษา (Verbal Expression) แต่ในการวัดนี้อาจเกิดความไม่แน่นอนได้หากผู้ตอบบิดเบือนหรือตอบไม่ตรงกับความจริง

สมบูรณ์ ชิตพงศ์ (สมบูรณ์ ชิตพงศ์ 2523 : 613) ได้ให้ความหมายของทัศนคติว่า ทัศนคติเป็นความรู้สึกโน้มเอียงทางจิตใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งของเรื่องราวและปรากฏการณ์ต่าง ๆ พฤติกรรมด้านทัศนคตินี้ เป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ของบุคคล ทัศนคติไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรง แต่อาศัยการตีความจากพฤติกรรมที่ตนแสดงออก

ว่า บุคคลนั้นมีทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปในทางบวก (ชอบ พอใจ) หรือทางลบ (ไม่ชอบ ไม่พอใจ)

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ 2528 : 172) กล่าวว่าทัศนคติคือ ความรู้สึกของบุคคลที่ได้จากการเรียนรู้และประสบการณ์ แล้วแสดงสภาวะของร่างกาย และจิตใจในด้านความพร้อมที่จะตอบสนองต่อบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ใน 2 ลักษณะ กล่าวคือ แสดงความพร้อมที่จะเข้าไปหาเมื่อเกิดความรู้สึกชอบ เรียกว่า เจตคติทางบวก หรือแสดงความพร้อมที่จะหลีกหนีเมื่อเกิดความรู้สึกไม่ชอบ เรียกว่าเจตคติทางลบ

จากคำจำกัดความข้างต้นพอสรุปได้ว่า ทัศนคติหมายถึง สภาพความพร้อมทางจิตใจและอารมณ์ของบุคคลใดอันที่จะตอบสนองสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือสภาพการณ์บางอย่างโดยการแสดงท่าทีความรู้สึกในรูปของพฤติกรรม อันอาจเป็นไปในทางต่อต้านหรือสนับสนุน

<u>การเกิดทัศนคติ</u>

ธีระพร อุวรรณโณ (ธีระพร อุวรรณโณ 2521 : 1 - 71) ได้ศึกษาและสรุปเกี่ยวกับการเกิดทัศนคติ (Attutude Formation) ไว้ดังนี้ คือ การจะทำความเข้าใจกับการเปลี่ยนทัศนคติให้ดีเราอาจจะเริ่มจากการพิจารณาโดยสังเขปถึงการเกิดทัศนคติ แล้วจึงหันไปพิจารณาการเปลี่ยนที่องค์ประกอบต่าง ๆ ต่อไป ในการเกิดทัศนคติจะได้รับอิทธิพลจากกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้

1. อิทธิพลจากพ่อแม่ อาจเรียกได้ว่าเป็นแหล่งที่มีอิทธิพลสูงต่อเด็ก โดยเฉพาะก่อนเด็กเข้าโรงเรียน เด็กจะพัฒนาค่านิยม (Value) ความเชื่อ (Belief) และ ความรู้สึกนึกคิดขึ้นมาในกรอบของครอบครัวซึ่งมีพ่อแม่เป็นหลัก พ่อแม่มีอำนาจให้คุณต่อเด็ก เมื่อเด็กทำดี และมีอำนาจให้โทษเมื่อเด็กทำสิ่งไม่ดี หรือสิ่งที่พ่อแม่ไม่เห็นด้วย

2. อิทธิพลจากกลุ่มต่าง ๆ กลุ่มในโรงเรียนคือครูและเพื่อนก็มีอิทธิพลต่อการสร้างทัศนคติของเด็กมาก ครูและโรงเรียนวางระเบียบกฎเกณฑ์ให้นักเรียนปฏิบัติตาม หนังสือที่ใช้ในการเรียนก็สอนให้เด็กพัฒนาทัศนคติทางด้านต่าง ๆ ไม่น้อย ถ้านักเรียนได้ครูที่ดีเป็นแบบอย่างการพัฒนาทัศนคติก็จะเป็นไปในทางที่ดี

กลุ่มเพื่อนนับว่ามีอิทธิพลมากต่อการพัฒนาทัศนคติของเด็ก โดยเฉพาะในระยะวัยรุ่น การศึกษาในอิสราเอลเปรียบเทียบระหว่างเด็กที่โตขึ้นมาในหมู่บ้านของรัฐบาล (Kibbutz) ซึ่งมีแต่เด็กในวัยเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ มักจะมีทัศนคติและพัฒนาการทางคุณธรรม แตกต่างจากพ่อแม่ของเด็กมากกว่าเด็กที่โตขึ้นมาในครอบครัวกับพ่อแม่

3. อิทธิพลจากประสบการณ์ส่วนตัว ประสบการณ์ที่รุนแรงหรือกระทบกระเทือนใจ การได้พบเห็นบ่อย ๆ เป็นสิ่งที่จะมีอิทธิพลทำให้คนมีทัศนคติที่แตกต่างออกไป

4. อิทธิพลจากสื่อมวลชน ไม่ว่าจะเป็นวิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนต์ หนังสือพิมพ์ และนิตยสารต่าง ๆ เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลในการเกิดและเปลี่ยนทัศนคติ โดยเฉพาะอิทธิพลของสื่อมวลชน อาจเรียกได้ว่าจะมีมากที่สุด ในเรื่องที่ผู้รับไม่คุ้นเคยมาก่อน

<u>องค์ประกอบของทัศนคติ</u>

แมคไกวร์ (McGuire. 1969 : 11 - 156) สรุปไว้ว่าทัศนคติมีองค์ประกอบอยู่ 3 ด้าน คือ

1. ความรู้ความเข้าใจ ความคิด (Cognitive Component) เป็นการตอบสนองต่อบุคคล ในลักษณะของการรับรู้ อันสืบเนื่องมาจากความคิด ความเชื่อที่มีต่อของหรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ วินิจฉัยข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับ ทำให้ทัศนคติที่แสดงออกมาในแนวความคิดว่าอะไรถูก อะไรผิด

2. ความรู้สึก (Affective Component) เป็นลักษณะทางอารมณ์ของบุคคลที่คล้อยตามความคิด ความเชื่อ ถ้าบุคคลมีความคิดในแง่ดีต่อสิ่งใด ก็จะมีความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งนั้น ทัศนคติจะแสดงออกในรูปของ ความรัก ความโกรธ ความชอบ ความพอใจ เป็นต้น

3. พฤติกรรม (Behavioral Component) คือความพร้อมที่จะกระทำอันเป็นผลเนื่องมาจากความคิด และความรู้สึก ซึ่งออกมาในรูปของการประพฤติปฏิบัติ โดยการยอมรับหรือปฏิเสธ และเป็นการกระทำที่สามารถสังเกตเห็นได้

ลักษณะทั่วไปของทัศนคติ

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ 2523 : 240) ได้สรุปลักษณะทั่วไปของทัศนคติดังนี้ คือ

1. ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้หรือการได้รับประสบการณ์ มิใช่มีติดตัวมาแต่กำเนิด

2. ทัศนคติเป็นดัชนีที่จะชี้แนวทางในการแสดงพฤติกรรม กล่าวถึงถ้ามีทัศนคติที่ดีก็มีแนวโน้มที่จะเข้าหาหรือแสดงพฤติกรรมนั้น ตรงกันข้ามถ้ามีทัศนคติไม่ดีก็มีแนวโน้มที่จะไม่เข้าหาโดยการถอยหนีหรือต่อต้านการแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ

3. ทัศนคติสามารถถ่ายทอดจากบุคคลหนึ่งไปสู่บุคคลอื่นได้

4. ทัศนคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากทัศนคติเป็นสิ่งที่ได้รับจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ถ้าการเรียนรู้หรือประสบการณ์นั้นเปลี่ยนแปลงไป ทัศนคติย่อมเปลี่ยนแปลงไปด้วย

เอกสารที่เกี่ยวกับความสนใจ

ความหมายของความสนใจ

ความสนใจเป็นลักษณะหนึ่งของบุคลิกภาพซึ่งแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกนึกคิด โดยมีนักการศึกษาได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับ "ความสนใจ" ไว้พอสังเขปดังนี้

กู๊ด (Good. 1973 : 311) ได้อธิบายถึงความสนใจไว้ว่า เป็นความรู้สึกชอบของคนเราที่แสดงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งความรู้สึกนั้นอาจจะมีชั่วขณะหรืออาจมีถาวรต่อไปก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความอยากรู้อยากเห็นของบุคคลนั้นโดยได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์ของเขาเอง

ดิวอี้ (Dewey. 1959 : 66) กล่าวว่า ความสนใจคือ รู้สึกชอบหรือความพอใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แนวความคิดใดแนวความคิดหนึ่งหรือกิจกรรมใดกิจกรรนหนึ่ง

เฮอร์ล๊อค (Hurlock. 1955 : 240) ได้กล่าวว่า ความสนใจหรือแรงกระตุ้นซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ ผลักดันให้บุคคลกระทำไปตามความสนใจนั้น เมื่อเด็กพบว่ากิจกรรม

ใดเป็นสิ่งที่ตนพึงใจกิจกรรมนั้นก็จะกลายเป็นความสนใจต่อไป

น้อมฤดี จงพยุหะ (น้อมฤดี จงพยุหะ 2519 : 258) กล่าวว่า ความสนใจเป็นอาการอยากรู้อยากเห็น อาการชอบทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรืออาการซาบซึ้งในคุณค่าของสิ่งใด ๆ

สุโท เจริญสุข (สุโท เจริญสุข 2519 : 124 - 125) ได้ให้ความหมายของความสนใจไว้ว่า คือ แรงอำนาจอันเกิดจากแรงจูงใจเป็นทางให้เราจดจ่อตัวบุคคล สิ่งของหรือกิจกรรม หรืออีกนัยหนึ่ง ความสนใจเป็นพวกประสบการณ์ภายนอกอันเกิดจากการกระตุ้นของกิจกรรมนั้น ๆ

ฉันทนา กุลธวัชวิชัย (ฉันทนา กุลธวัชวิชัย 2530 : 27) สรุปไว้ว่า ความสนใจคือความอยากรู้อยากเห็น อยากแสวงหาและเข้าร่วมกิจกรรมใด ความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งและหมายถึง สภาพจิตใจของบุคคลที่ผูกพัน หรือจดจ่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความสนุกสนานเพลิดเพลินในการกระทำสิ่งหนึ่งหรือซาบซึ้งในคุณค่าของสิ่งใด ๆ

จากคำจำกัดความของความสนใจที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ความสนใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันให้อยากรู้ อยากเห็น อยากแสวงหา แล้วเข้าร่วมกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลินหรือซาบซึ้งในคุณค่าของสิ่งนั้น ๆ ความสนใจเป็นพวกประสบการณ์ภายนอกอันเกิดจากการกระตุ้นของกิจกรรมนั้น ๆ ซึ่งความรู้สึกนั้น ๆ อาจจะมีชั่วขณะหนึ่งหรืออาจจะมีถาวรต่อไปก็ได้

ดังนั้นในการเรียนการสอนวิชาใดก็ตามจะต้องหาวิธีการให้นักเรียนเกิดความสนใจกับวิชาที่เรียนซึ่งเป็นความรู้สึกเอาใจใส่และมีจิตใจที่จดจ่อในขณะที่เรียน จนกลายเป็นความตั้งใจ ดังทัศนะของ เพาเวล (Powell. 1963 : 330) ที่เห็นว่า เด็กที่มีความสนใจในการเรียนจะทำให้เกิดความตั้งใจเรียนและการเรียนด้วยความสนใจจะทำให้นักเรียนมีสมาธิในการเรียน เมื่อมีสมาธิก็สามารถคิดตามเนื้อหาที่เรียนได้โดยตลอด ซึ่งมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นอกจากคำจำกัดความของความสนใจดังที่กล่าวมาแล้ว วนิช บรรจง และคนอื่น ๆ

(วนิช บรรจง และคนอื่น ๆ 2516 : 33) ยังได้กล่าวถึงลักษณะของความสนใจไว้ดังนี้

1. ความสนใจเป็นความรู้สึก หรือเจตคติที่เข้มข้นอยู่ในวงแคบ คือ คนเราจะต้องมีความสนใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นอย่าง ๆ ไป

2. ความสนใจเป็นเรื่องของแต่ละบุคคล คนหนึ่งอาจจะมีความสนใจต่อสิ่งหนึ่ง แต่คนอื่น ๆ อาจจะไม่สนใจเลย

3. ความสนใจทำให้เราเอาใจใส่จดจ่อต่อสิ่งที่ตนสนใจ

4. เมื่อเด็กเกิดความสนใจต่อสิ่งใดแล้ว คนย่อมมีความมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งต่อสิ่งนั้น เช่น ต้องการอยากรู้ให้มากขึ้น ต้องการทำเป็น

5. คนย่อมมีความมุ่งมั่นจะทำให้สำเร็จตามความมุ่งหมายถ้าคนนั้นมีความสนใจต่อสิ่งนั้น

จะเห็นได้ว่าชนิดและระดับของความสนใจเป็นเรื่องของแต่ละบุคคล เพราะคนเราทุกคนย่อมจะสนใจในเหตุการณ์และสิ่งของที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคลที่ได้รับมาไม่เหมือนกัน ในการเรียนการสอนครูควรหาวิธีสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน ซึ่ง กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ 2523 : 243) ได้เสนอแนะไว้ดังนี้

1. ศึกษาความต้องการของผู้เรียนส่วนใหญ่ เพื่อจะได้จัดบทเรียน สภาพห้องเรียนและสื่อการเรียนต่าง ๆ ให้ตรงกับความสนใจของผู้เรียน

2. สำรวจพื้นฐานทางด้านความถนัดของผู้เรียนเพื่อจัดสภาพการเรียนการสอนให้ตรงกับความถนัดนั้น ๆ

3. จัดสภาพห้องเรียนให้น่าสนใจ มีการตั้งคำถามยั่วยุและท้าทายความสามารถของผู้เรียน พยายามให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนให้มากที่สุด เช่น การแสดงความคิดเห็น การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ฯลฯ ตลอดจนการพยายามสร้างให้ตื่นตาตื่นใจ สิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ และนำสิ่งที่ทันสมัยในยุคนั้นมากล่าวถึงด้วย

4. ให้การเสริมแรงโดยพยายามให้ผู้เรียนได้ประสบผลสำเร็จในการเรียนหรือ

การทำงานนั้น ๆ บ้าง โดยเลือกให้ตรงกับความถนัดและความสามารถของผู้เรียน จะทำให้ผู้เรียนสนใจสิ่งที่ได้รับมอบหมายให้ทำ

5. ชี้ทางให้ทราบความก้าวหน้าในการทำงานทุกระยะของผู้เรียน ทำให้เขาสนใจที่จะทำงานนั้น ๆ ต่อไป

<u>งานวิจัยที่เกี่ยวกับความสนใจ</u>

ปราณี ปัญจาคะ (ปราณี ปัญจาคะ 2528 : 78) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยให้ชุดการเรียนกับนักเรียนโดยครูเป็นจุดศูนย์กลาง ผลการทดลองพบว่านักเรียนที่เรียนจากวิธีสอนโดยใช้ชุดการสอนและเรียนจากวิธีสอนที่ครูเป็นจุดศูนย์กลางมีความสนใจในวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บวรเพ็ญ ทีวะเวช (บวรเพ็ญ ทีวะเวช 2530 : 89) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความสนใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีธรรมชาติ และการสอนตามคู่มือครู ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยวิธีธรรมชาติและเรียนจากการสอนตามคู่มือครูมีความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากรายงานการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจในการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ บล๊อค (Block. 1971 : 104 - 106) พบว่า ความสนใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กันในทางบวก

<u>งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนจริยธรรมและทัศนคติเชิงจริยธรรม</u>

ธำรง น่วมศิริ (ธำรง น่วมศิริ 2527 : 53) ได้ทดลองใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลองในการสอนจริยธรรมศึกษาเพื่อพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรม และพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการทดลองปรากฏว่า ผู้เรียน

ที่เรียนโดยการใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลองมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกับผู้เรียนที่เรียนจากแผนการสอนของกรมวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

ปรีชา ศรีสมยศ (ปรีชา ศรีสมยศ 2528 : 93) ได้ทำการทดลองเปรียบเทียบการสอนจริยศึกษาโดยการใช้การแสดงบทบาทสมมติและการใช้การอภิปรายกลุ่มของนักเรียนระดับศึกษาปีที่ 6 ผลปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยการแสดงบทบาทสมมติกับกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยการใช้การอภิปรายกลุ่ม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยศึกษา ทัศนคติเชิงจริยธรรมและการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิภาพรรณ แดงโรจน์ (นิภาพรรณ แดงโรจน์ 2530 : 88) ได้ทำการศึกษาความสามารถในการวิเคราะห์ตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยการสอนแบไตรสิกขา ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถในการวิเคราะห์ตนเองของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบไตรสิกขา และที่เรียนด้วยวิธีตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

<u>งานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้เพลงประกอบการสอน</u>

ไตรรงค์ เจริญกิจ (ไตรรงค์ เจริญกิจ 2521 : 28 - 29) ได้ศึกษาถึงผลการใช้ดนตรีประกอบการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนคณะราษฎร์บำรุง จังหวัดยะลา พบว่า นักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้ดนตรีประกอบมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้ดนตรีประกอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้ดนตรีประกอบมีความคิดเห็นสนับสนุนการนำวิธีการนี้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ยุพิน พิพิธกุล (ยุพิน พิพิธกุล 2522 : 7) ได้รวบรวมความคิดเห็นของนักเรียน

เกี่ยวกับการใช้เพลงประกอบการสอนคณิตศาสตร์ ผลปรากฏดังนี้

1. บรรยากาศในชั้นเรียนสนุกสนาน 84.90 %

2. รู้สึกสนุกมีชีวิตชีวา 80.73 %

3. ไม่เบื่อหน่ายบทเรียน 79.17 %

4. สนใจบทเรียนยิ่งขึ้น 75.52 %

สมศักดิ์ ชำนาญกิจ (สมศักดิ์ ชำนาญกิจ 2523 : 39) ได้ทดลองเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการสอนโดยใช้บทเพลงประกอบกับการสอนโดยไม่ใช้บทเพลงประกอบการสอน พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยมีบทเพลงประกอบ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยไม่ใช้บทเพลงประกอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความคิดเห็นของครูที่สอนในระดับประถมศึกษาปีที่ 3, 4 และ 5 เกี่ยวกับบทเพลงประกอบการสอนในแบบสอบถามสรุปได้ว่า

1. บทเพลงช่วยเร้าให้เกิดความสนใจในบทเรียนยิ่งขึ้น

2. เด็กสนุกสนานในการเรียน ถ้าใช้เพลงประกอบการสอน

3. เด็กจำเนื้อหาสาระในบทเรียนได้ดี

4. เด็กได้รับความรู้เกี่ยวกับศัพท์ได้ดีขึ้น

จงดี ทองใบ (จงดี ทองใบ 2526 : 166) ได้ทดลองใช้บทเพลงประกอบการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า กลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้บทเพลงประกอบการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนโดยไม่ใช้เพลงประกอบการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พันธ์ศรี สิทธิชัย (พันธ์ศรี สิทธิชัย 2529 : 39 – 62) ได้ทดลองสอนโดยใช้เพลงประกอบในการสอนภาษาอังกฤษกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และกลุ่มทดลองยังมีเจตคติเชิงนิมานต่อวิธีสอนภาษาอังกฤษโดยการใช้เพลง

ฉวีวรรณ โพธิ์ดา (ฉวีวรรณ โพธิ์ดา 2530 : 75) ได้ศึกษาผลการสอนโดยใช้

บทเพลงทำนองพื้นเมืองของไทยประกอบการสอนกับการใช้บทเพลงทำนองเพลงไทยสากลประกอบการสอนชั้นประถมปีที่ 5 โรงเรียนชัยพฤษมาลา กรุงเทพมหานคร ผลปรากฏว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้บทเพลงทำนองเพลงพื้นเมืองของไทยประกอบการสอนกับนักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้เพลงทำนองเพลงไทยสากลประกอบการสอน เรื่องความสามัคคี มีผลสัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสรุปได้ว่าการใช้บทเพลงทำนองเพลงพื้นเมืองของไทย กับการใช้บทเพลงทำนองเพลงไทยสากลประกอบการสอนส่งผลต่อความสามารถทางการเรียนของนักเรียนในระดับที่ใกล้เคียงกัน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมา ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการสอนโดยใช้เพลงประกอบการสอนจะส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทัศนคติเชิงจริยธรรม และความสนใจในการเรียนวิชาสังคมศึกษาเรื่อง "จริยธรรมของพลเมือง" ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาให้แน่ชัดว่าเป็นเช่นนั้นหรือไม่ ซึ่งได้แนวทางจากเอกสารและงานวิจัย โดยการตั้งสมมติฐาน ดังนี้

<u>สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า</u>

1. นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมแตกต่างจากนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

2. นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนมีทัศนคติเชิงจริยธรรมแตกต่างจากนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

3. นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนมีความสนใจในการเรียนจริยธรรมแตกต่างจากนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

4. ทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยการใช้เพลงประกอบ

การสอนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

5. ความสนใจในการเรียนจริยธรรมของนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

<u>การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง</u>

<u>ประชากร</u>

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนกันทรารมณ์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2531 จำนวน 7 ห้องเรียน รวม 210 คน

<u>กลุ่มตัวอย่าง</u>

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนกันทรารมณ์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2531 จำนวน 2 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมด 60 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม

<u>วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง</u>

ผู้วิจัยดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนดังนี้

1. ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากเลือกมา 2 ห้องเรียน จากทั้งหมด 7 ห้องเรียน

2. นำนักเรียนทั้ง 2 ห้อง จำนวน 60 คน มาคละกัน แล้วจับฉลากเพื่อเข้ากลุ่ม โดยจัดแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 30 คน

3. จับฉลากอีกครั้งหนึ่งเพื่อเลือกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มทดลอง 30 คน สอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอน

กลุ่มควบคุม 30 คน สอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

<u>การสร้างเครื่องมือเครื่องใช้ในการทดลอง</u>

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองประกอบด้วย

1. แผนการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอน
2. แผนการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรม
4. แบบสอบถามวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม
5. แบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนจริยธรรม

<u>ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ</u>

1. การสร้างแผนการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอน

1.1 ศึกษาหลักสูตร ความมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์ทั่วไป ของวิชาสังคมศึกษา จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521

1.2 ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาที่จะนำมาสร้างชุดการสอนสำหรับการทดลองจากหนังสือแบบเรียนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษา เรื่องจริยธรรมของพลเมืองได้แก่ การกระทำความดีละเว้นความชั่ว การทำจิตใจให้บริสุทธิ์ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

1.3 กำหนดความคิดรวบยอด

1.4 กำหนดจุดมุ่งหมายทั่วไป

1.5 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

1.6 คัดเลือกเพลงไทยสากลสมัยนิยม จำนวน 6 เพลง ได้แก่ เพลงเด็กปั๊ม เพลงเดือนเพ็ญ เพลงหนูไม่รู้ เพลงสาวรำวง เพลงพังเพย และเต้ยแล้วแต่วาสนา

1.7 ศึกษาหลักการประพันธ์เพลง โน้ตดนตรีสากล และวิธีแต่งเพลงประกอบการสอน จากหนังสือและเอกสารต่าง ๆ

1.8 เขียนบทเพลงตามเนื้อหา ความคิดรวบยอดและจุดประสงค์การเรียนรู้

ของหลักสูตรสังคมศึกษา พุทธศักราช 2521 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จริยธรรม

1.9 นำเพลงที่แต่งขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา ดนตรี และจริยธรรม ตรวจสอบความถูกต้อง

1.10 ฝึกซ้อมดนตรีและฝึกร้องเพลงตามทำนองที่แต่งขึ้น

1.11 บันทึกเสียงเพลงประกอบดนตรีลงเทปเพื่อนำไปใช้ประกอบการสอน

1.12 สร้างแผนการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนจำนวน 16 คาบ โดยเลือกเนื้อหาเดียวกันกับกลุ่มควบคุมโดยยึดขั้นตอนการสอน 4 ขั้น คือ ขั้นนำ ขั้นสอน ขั้นสรุป และขั้นประเมินผล โดยใช้เพลงที่แต่งขึ้นประกอบในขั้นนำและขั้นสรุป มีขั้นตอนการสอน ดังนี้

1. ขั้นนำ (ใช้เพลง)
2. ขั้นสอน
3. ขั้นสรุป (ใช้เพลง)
4. ขั้นประเมินผล

1.13 นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง

1.14 นำแผนการสอนไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้า เพื่อหาข้อบกพร่องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2. การสร้างแผนการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

ผู้วิจัยได้ปรับปรุงจากแผนการสอนวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สร้างขึ้นโดยคณะครูของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งสร้างตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

3. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบที่ดี จากหนังสือเทคนิคการวัดผลประเมินผล

การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาของ สมบูรณ์ ชิตพงศ์ (สมบูรณ์ ชิตพงศ์ 2523 : 1 - 140) และเทคนิคการเขียนข้อสอบของ ชวาล แพรัตกุล (ชวาล แพรัตกุล 2520 : 1 - 407)

3.2 ทำการวิเคราะห์หลักสูตรสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง จริยธรรมของพลเมือง หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (สมบูรณ์ ชิตพงศ์ 2523 : 26-43)

3.2.1 ผู้วิจัยร่วมกับนิสิตปริญญาโท วิชาเอกการมัธยมศึกษากลุ่มการสอนสังคมศึกษาและอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 6 คน ทำการวิเคราะห์หลักสูตร

3.2.2 จำแนกจุดมุ่งหมายการศึกษาออกเป็นพฤติกรรม โดยจำแนกพฤติกรรมในรายวิชานั้น ๆ ว่ามีพฤติกรรมใดบ้าง

3.2.3 ให้ความหมายของแต่ละพฤติกรรม พร้อมทั้งระบุลักษณะการกระทำ หรือการแสดงออกที่บุคคลมีพฤติกรรมนั้น ๆ

3.2.4 จำแนกเนื้อหาและความคิดรวบยอดของแต่ละเนื้อหาออกเป็นตอน ๆ

3.2.5 ให้ค่าน้ำหนัก ผู้ร่วมดำเนินการวิเคราะห์หลักสูตร กำหนดค่าน้ำหนักแสดงความสัมพันธ์ของเนื้อหาและพฤติกรรมในทุกช่องตามความเห็นของแต่ละคนโดยอิสระ

3.2.6 สร้างตารางเฉลี่ย โดยการนำคะแนนแต่ละช่องของแต่ละคนรวมกันแล้วหารด้วยจำนวนคนทั้งหมดที่ร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตร

3.2.7 สร้างตารางบันทึก โดยเปลี่ยนตารางวิเคราะห์ในช่องรวมทั้งหมดเท่ากับ 1000 ซึ่งการเปลี่ยนนี้จะมีผลให้การเปลี่ยนคะแนนในแต่ละช่องด้วยการปรับแก้คะแนนให้ตาราง 1000 เพื่อสะดวกในการใช้สัดส่วนของตารางวิเคราะห์หลักสูตร

3.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเนื้อเรื่องที่ใช้ในการทดลองโดยยึดเกณฑ์ตามผลการวิเคราะห์หลักสูตร ข้อสอบที่สร้างขึ้นเป็นแบบปรนัยชนิด 5

ตัวเลือก โดยให้ ครอบคลุมเนื้อหาที่สอนรวมทั้งสิ้น 60 ข้อ

3.4 นำแบบทดสอบที่สร้างตามเกณฑ์วิเคราะห์หลักสูตรไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนกันทรารมณ์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ

3.5 นำแบบทดสอบที่นักเรียนทำแล้วมาวิเคราะห์เป็นรายข้อโดยตรวจให้คะแนนข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ส่วนข้อที่ผิด หรือไม่ตอบ หรือตอบเกิน 1 แห่ง ให้ 0 คะแนน เมื่อตรวจและรวมคะแนนแบบทดสอบเรียบร้อยแล้วจึงทำการวิเคราะห์เพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบแต่ละข้อโดยใช้เทคนิค 27 เปอร์เซนต์ เปิดตารางสำเร็จรูปของ ฟาน (Fan. 1952 : 3 - 32) แล้วเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .20 - .80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป จำนวน 40 ข้อ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2528 : 186)

3.6 แบบทดสอบที่คัดเลือกแล้วมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตร KR - 20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2528 : 168) ได้ค่าความเชื่อมั่น .67

4. การสร้างและปรับปรุงแบบสอบถามวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม

4.1 แบบสอบถามวัดทัศนคติเชิงจริยธรรมที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจากแบบสอบถามวัดทัศนคติเชิงจริยธรรมของดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก 2520 : 150 - 153) ซึ่งสร้างขึ้นโดยใช้มาตรประเมินค่า (Rating Scale) โดยสร้างเป็นสถานการณ์ขึ้นแล้วให้ผู้ตอบพิจารณาว่าสถานการณ์นั้นเป็นจริงเพียงไรโดยกำหนดตัวเลือกดังนี้ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ค่อนข้างเห็นด้วย ไม่ค่อยเห็นด้วย ไม่เห็นด้วยเลย

4.2 ตัวอย่าง แบบสอบถามวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม เช่น

ข้อ (0) ในการเล่นทายปัญหาเรารู้ว่าคนอื่นเปิดตำราเราจึงเปิดตำราบ้าง

.....เห็นด้วยอย่างยิ่ง.....ค่อนข้างเห็นด้วย.....ไม่ค่อยเห็นด้วย....ไม่เห็นด้วยเลย

ข้อ (00) การแต่งเครื่องแบบเรียบร้อยมาเรียนทุกวัน

.....น่าทำที่สุด.....ค่อนข้างน่าทำ.....ไม่ค่อยน่าทำ.....ไม่น่าทำเลย

4.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง

4.4 นำแบบสอบถามไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน

4.5 นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน โดยกำหนดให้แต่ละตัวเลือกมีค่าน้ำหนักเป็น 4 3 2 1 หรือ 1 2 3 4 ทั้งนี้แล้วแต่ลักษณะข้อความว่าเป็นทางบวก (Positive) หรือ ทางลบ (Negative)

4.6 นำแบบสอบถามที่ตรวจให้คะแนนแล้วมาหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้ t - test แบ่งกลุ่มสูง 25 เปอร์เซนต์ กลุ่มต่ำ 25 เปอร์เซนต์ พิจารณาปรับปรุงข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 2.00 ขึ้นไป จำนวน 20 ข้อ

4.7 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2528 : 170 - 172) ได้ค่าความเชื่อมั่น .99

4.8 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

5. การสร้างแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนจริยธรรม

5.1 ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามวัดความสนใจจากหนังสือหลักการวิจัยทางการศึกษาของ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2528 : 131 - 145) และหนังสือการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ของ เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ (เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ 2528 : 65 - 72)

5.2 เขียนแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนโดยใช้มาตรประเมินค่า จำนวน 25 ข้อ โดยกำหนดตัวเลือกดังนี้ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ข้อความในแบบสอบถามจะถามในด้านต่อไปนี้

5.2.1 ความรู้สึกหรือพอใจในการเรียนจริยธรรม

5.2.2 ความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม

5.2.3 การหาความรู้เพิ่มเติมและติดตามข่าวเกี่ยวกับจริยธรรม

<u>ตัวอย่าง</u> แบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนจริยธรรม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างขวามือของนักเรียน เฉพาะช่องที่ตรงกับความรู้สึกหรือการกระทำของนักเรียนมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	ข้าพเจ้าสนใจซักถามและตอบคำถามในชั่วโมงเรียนจริยธรรม..	.....	.....	.....	.....	
2	ข้าพเจ้าศึกษาเพิ่มเติมเรื่องจริยธรรมนอกเหนือจากที่เรียนในชั้น	.....	.....	.....	.....	
3	ข้าพเจ้าติดตามข่าวที่เกี่ยวกับจริยธรรม.....	.....	.....	.....	.....	

5.3 นำแบบสอบถามที่เขียนแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนจริยธรรม และด้านการสร้างเครื่องมือวัดผลตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมตลอดจนสำนวนภาษาที่ใช้

5.4 นำแบบสอบถามไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน

5.5 นำแบบสอบถามไปตรวจให้คะแนน โดยกำหนดให้แต่ละตัวเลือกมีค่า

น้ำหนักเป็น 5 4 3 2 1 ตามลักษณะข้อความทางบวก

5.6 นำแบบสอบถามที่ตรวจให้คะแนนแล้วมาหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้ t - test แบ่งเป็นกลุ่มสูง 25 เปอร์เซนต์ กลุ่มต่ำ 25 เปอร์เซนต์ แล้วพิจารณาปรับปรุงคัดเลือกข้อที่มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ 2.00 ขึ้นไปไว้จำนวน 20 ข้อ

5.7 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2528 : 170 - 172) ได้ค่าความเชื่อมั่น .89

5.8 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

<u>การดำเนินการทดลอง</u>

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบสุ่มกลุ่ม - สอบก่อน - สอบหลัง (Randomized Control - Group Pretest - Posttest Design) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2528 : 216 - 217) ซึ่งมีแบบแผนการทดลองดังตาราง 1

ตาราง 1 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
ER	T_1	X	T_2
CR	T_1	-	T_2

สัญลักษณ์ที่ใช้

ER คือ กลุ่มทดลอง

CR คือ กลุ่มควบคุม

T_1 คือ การสอบก่อนที่จะจัดกระทำการทดลอง

T_2 คือ การสอบหลังจากที่จัดกระทำการทดลอง

X คือ การสอนของกลุ่มทดลอง

\- คือ การสอนของกลุ่มควบคุม

<u>วิธีดำเนินการทดลอง</u>

1. ทำการทดสอบก่อนการทดลองกับนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรม แบบสอบถามวัดทัศนคติเชิงจริยธรรมและแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนจริยธรรม

2. ดำเนินการสอนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยผู้วิจัยสอนเองทั้งสองกลุ่ม ใช้เนื้อหาเดียวกัน ใช้เวลาในการทดลองเท่ากัน คือ 16 คาบ

3. ทำการทดสอบหลังการทดลองกับนักเรียน ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรม แบบสอบถามวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม และแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนจริยธรรม อีกครั้งหนึ่ง

<u>การวิเคราะห์ข้อมูล</u>

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้ t - test คะแนนผลต่าง (Difference Score)

2. เปรียบเทียบทัศนคติเชิงจริยธรรม ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t - test คะแนนผลต่าง (Difference Score)

3. เปรียบเทียบความสนใจในการเรียนจริยธรรม ระหว่างกลุ่มทดลองและ

กลุ่มควบคุม โดยใช้ t - test คะแนนผลต่าง (Difference Score)

4. เปรียบเทียบทัศนคติเชิงจริยธรรม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลอง โดยใช้ t - test แบบ Dependent Group

5. เปรียบเทียบความสนใจในการเรียนจริยธรรม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลอง โดยใช t - test แบบ Dependent Group

<u>สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล</u>

ผู้วิจัยได้นำผลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 หาค่าเฉลี่ยคะแนน คำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2528 : 29)

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

1.2 หาค่าความแปรปรวนของคะแนน คำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2528 : 63)

$$S^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

2. หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

2.1 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คำนวณจากสูตร KR - 20 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2528 : 168) ดังนี้

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1}\left[1 - \frac{\sum pq}{S_t^2}\right]$$

เมื่อ n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือ

p แทน สัดส่วนของผู้ทำได้ข้อหนึ่ง ๆ หรือ $\frac{\text{จำนวนคนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$

q แทน สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่ง ๆ หรือคือ 1 - p

S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือฉบับนั้น

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดทัศนคติเชิงจริยธรรมและความสนใจในการเรียนจริยธรรม โดยเปรียบเทียบกลุ่มสูง 25 เปอร์เซนต์กลุ่มต่ำ 25 เปอร์เซนต์ คำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2528 : 185) ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ

$\bar{X}_H$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง

$\bar{X}_L$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ

S_H^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มสูง

S_L^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มต่ำ

n_H แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูง

n_L แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มต่ำ

2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดทัศนคติเชิงจริยธรรมและแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนจริยธรรมโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา คำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2528 : 171) ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1}\left[1 - \frac{\Sigma S_i^2}{S_t^2}\right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

S_i^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนเครื่องมือทั้งฉบับ

2.4 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมทัศนคติเชิงจริยธรรม และความสนใจในการเรียนจริยธรรมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t - test คะแนนผลต่าง คำนวณจากสูตร (Edward. 1954 : 256) ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_{D_1} - \bar{X}_{D_2}}{\sqrt{\frac{S_{D_1}^2}{N_1} + \frac{S_{D_2}^2}{N_2}}}$$

$$df = \frac{\left[\frac{S_1^2}{N_1} + \frac{S_2^2}{N_2}\right]^2}{\frac{\left[\frac{S_1^2}{N_1}\right]^2}{N_1 - 1} + \frac{\left[\frac{S_2^2}{N_2}\right]^2}{N_2 - 1}}$$

เมื่อ t แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน t - distribution

$\bar{X}_{D_1}$ แทน คะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างระหว่างการทดสอบหลังการทดลองกับก่อนการทดลองของกลุ่มทดลอง

$\bar{X}_{D_2}$ แทน คะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างระหว่างการทดสอบหลังการทดลองกับก่อนการทดลองของกลุ่มควบคุม

$S_{D_1}^2$ แทน ความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่างระหว่างการทดสอบหลังการทดลองกับก่อนการทดลองของกลุ่มทดลอง

$S_{D_2}^2$ แทน ความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่างระหว่างการทดสอบหลังการทดลองกับก่อนการทดลองของกลุ่มควบคุม

N_1 แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง

N_2 แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มควบคุม

2.5 เปรียบเทียบทัศนคติเชิงจริยธรรมและความสนใจในการเรียนจริยธรรมก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองโดยใช้ t - test แบบ Dependent Group (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2528 : 87)

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\dfrac{N\Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{N - 1}}}$$

$$df = N - 1$$

เมื่อ D แทน ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่

N แทน จำนวนคู่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

<u>สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล</u>

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
$\bar{X}_{T_1}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลอง
$\bar{X}_{T_2}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลอง
$\bar{X}_D$	แทน	คะแนนเฉลี่ยความแตกต่างระหว่างหลังการทดลองกับก่อนการทดลอง
S_D^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่างระหว่างหลังการทดลอง
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ

<u>การวิเคราะห์ข้อมูล</u>

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้น ดังนี้

1. เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

2. เปรียบเทียบทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3. เปรียบเทียบความสนใจในการเรียนจริยธรรมของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

4. เปรียบเทียบทัศนคติเชิงจริยธรรมก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง

5. เปรียบเทียบความสนใจในการเรียนจริยธรรมก่อนการทดลองและหลัง

การทดลองของกลุ่มทดลอง

<u>ผลการวิเคราะห์ข้อมูล</u>

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายข้อที่ 1 ที่ว่าเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา นั้นมีสมมติฐานว่า นักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมแตกต่างจากนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมของกลุ่มการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนกับกลุ่มการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}_{T_1}$	$\bar{X}_{T_2}$	$\bar{X}_D$	S_D^2	t
การสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอน	30	23:37	27.90	6.53	7.89	5.34^{**}
การสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์	30	23.20	25.87	2.80	6.79	

$^{**}t_{(\alpha .01)}$ (df = 58) = 2.66

จากตาราง 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรม หลังการทดลองกับก่อนการทดลองของนักเรียนกลุ่มการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. จุดมุ่งหมายข้อที่ 2 ที่ว่าเมื่อเปรียบเทียบทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษานั้น มีสมติฐานว่า นักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนมีทัศนคติเชิงจริยธรรมแตกต่างจากนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบทัศนคติเชิงจริยธรรมของกลุ่มการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนกับกลุ่มการสอนตามคู่มือแนวการสอน ของหน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}_{T_1}$	$\bar{X}_{T_2}$	$\bar{X}_D$	S_D^2	t
การสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอน	30	73.77	75.37	1.67	19.95	0.99
การสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์	30	70.57	71.37	0.77	4.67	

$t_{(.05)}$ (df = 35) = 2.04

จากตาราง 3 พบว่า ทัศนคติเชิงจริยธรรมของกลุ่มการสอนโดยใช้เพลงประกอบการสอนกับกลุ่มการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า นักเรียนในกลุ่มการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนกับกลุ่มการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา มีทัศนคติเชิงจริยธรรมหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน

3. จากจุดมุ่งหมายข้อที่ 3 ที่ว่า เพื่อเปรียบเทียบความสนใจในการเรียนจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนกับที่เรียนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา นั้น มีสมมติฐานว่า นักเรียนที่เรียนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนมีความสนใจในการเรียนเรื่องจริยธรรมของพลเมืองแตกต่างจากนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏ ดังตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบความสนใจในการเรียนจริยธรรม ของกลุ่มการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนกับกลุ่มการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}_{T_1}$	$\bar{X}_{T_2}$	$\bar{X}_D$	S_D^2	t
การสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอน	30	54.73	75.30	20.87	218.74	3.89**
การสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญ	30	53.70	63.03	9.70	29.04	

** $t_{(\alpha .01)}$ (df = 37) = 2.70

จากตาราง 4 พบว่าความสนใจในการเรียนจริยธรรมหลังการทดลองของกลุ่มการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนกับกลุ่มการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. จากจุดมุ่งหมายข้อที่ 4 ที่ว่า เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติเชิงจริยธรรมก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนมีสมมติฐานว่า ทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 เปรียบเทียบทัศนคติเชิงจริยธรรมก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มที่สอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอน

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}_{T_1}$	$\bar{X}_{T_2}$	ΣD	ΣD^2	t
การสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอน	30	73.77	75.37	50	662	2.04*

$^{*}\ t_{(\alpha .05)}\ (df = 29) = 1.69$

จากตาราง 5 พบว่า ทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักเรียนกลุ่มการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอน หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. จากจุดมุ่งหมายข้อที่ 5 ที่ว่า เพื่อเปรียบเทียบความสนใจในการเรียนจริยธรรมก่อนการทดลองและหลังการทดลองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการใช้

เพลงประกอบการสอน มีสมมติฐานว่า ความสนใจในการเรียนจริยธรรม ของนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังตาราง 6

ตาราง 6 เปรียบเทียบความสนใจในการเรียนจริยธรรม ก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มที่สอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอน

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}_{T_1}$	$\bar{X}_{T_2}$	ΣD	ΣD^2	t
การสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอน	30	54.73	75.30	626	19406	7.73**

$^{**}t_{(\alpha .01)}$ (df = 29) = 2.46

จากตาราง 6 พบว่า ความสนใจในการเรียนจริยธรรมของนักเรียนกลุ่มการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนจริยธรรม ทัศนคติเชิงจริยธรรมและความสนใจในการเรียนจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องจริยธรรมของพลเมือง จากการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ซึ่งสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

<u>ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า</u>

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

3. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจในการเรียนจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

4. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติเชิงจริยธรรมก่อนการทดลองและหลังการทดลองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอน

5. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจในการเรียนจริยธรรม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอน

<u>สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า</u>

1. นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรม แตกต่างจากนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

2. นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนมีทัศนคติเชิงจริยธรรมแตกต่างจากนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

3. นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอน มีความสนใจการเรียนจริยธรรมแตกต่างจากนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

4. ทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยการให้เพลงประกอบการสอนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

5. ความสนใจในการเรียนจริยธรรมของนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

<u>วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า</u>

1. ประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนกันทรารมณ์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2531 จำนวน 7 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 210 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนกันทรารมณ์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยสุ่มจาก 7 ห้องเรียน มา 2 ห้องเรียน นำนักเรียนทั้งสองห้องมาคละกัน จำนวน 60 คน แล้วสุ่มทีละคนโดยการจับฉลากแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน จากนั้นจับฉลากเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มทดลอง สอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอน

กลุ่มที่ 2 กลุ่มควบคุม สอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 แผนการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากเนื้อหาวิชาสังคมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่องจริยธรรมของพลเมือง

2.2 แผนการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา วิชาสังคมศึกษา เรื่องจริยธรรมของพลเมือง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบปรนัย 5 ตัวเลือก มีความเชื่อมั่น .67

2.4 แบบสอบถามวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม ซึ่งผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบสอบถามวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม ของดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่สร้างเป็นมาตรวัดตามวิธีของ ลิเคิร์ด (Likert Type Scale) ซึ่งประกอบด้วยข้อความที่เป็นลักษณะทางบวกและข้อความทางลบ มีข้อความแสดงความเห็น 4 ระดับ จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .99

2.5 แบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนจริยธรรม ผู้วิจัยได้สร้างเป็นมาตราวัดตามวิธีของ ลิเคิร์ด ซึ่งเป็นข้อความที่เป็นลักษณะข้อความทางบวก มีช่องแสดงความเห็น 5 ช่อง จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .89

3. การดำเนินการทดลอง

3.1 ทำการทดสอบก่อนการทดลองกับนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรม แบบสอบถามวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม และแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนจริยธรรม

3.2 ดำเนินการทดลองกับนักเรียนกลุ่มทดลองด้วยการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอน และสอนนักเรียนกลุ่มควบคุมด้วยการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วย

ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ทดลองสอนทั้งสองกลุ่ม ใช้เวลาในการสอนเท่ากันคือ 16 คาบ คาบละ 50 นาที

3.3 ทำการทดสอบหลังการการทดลองกับนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรม แบบสอบถามวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม และแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนจริยธรรมอีกครั้งหนึ่ง

<u>การวิเคราะห์ข้อมูล</u>

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรม ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จากผลต่างของคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง แล้วทดสอบหาค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ t - test คะแนนผลต่าง

2. เปรียบเทียบทัศนคติเชิงจริยธรรมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จากผลต่างของคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง แล้วทดสอบหาค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ t - test คะแนนผลต่าง

3. เปรียบเทียบความสนใจในการเรียนจริยธรรม ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จากผลต่างของคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนการทดลองกับหลังการทดลองแล้วทดสอบหาค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ t - test คะแนนผลต่าง

4. เปรียบเทียบทัศนคติเชิงจริยธรรมของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองโดยใช้ t - test แบบ Dependent Group

5. เปรียบเทียบความสนใจในการเรียนจริยธรรม ของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ t - test แบบ Dependent Group

<u>สรุปผลการศึกษาค้นคว้า</u>

1. นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนและการสอนตามคู่แนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรม

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนและการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา มีทัศนคติเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนและการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา มีความสนใจในการเรียนจริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. นักเรียนที่เรียนจริยธรรมด้วยการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนมีทัศนคติเชิงจริยธรรมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนมีความสนใจในการเรียนจริยธรรม หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

<u>การอภิปรายผล</u>

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรม

จากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผลปรากฏว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยการใช้เพลงประกอบการสอน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมแตกต่างจากนักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ผลการศึกษาค้นคว้าดังกล่าวแสดงว่า การสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนเป็นสื่อที่มีผลต่อการเรียนรู้จริยธรรมได้ดีซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าของ สก๊อต (Scott. 1975 : 261) ที่พบว่าคะแนนของเด็กที่เรียนวิชาที่มีดนตรีประกอบเพิ่มขึ้นสูงกว่าคะแนนในห้องเรียนปกติอย่างเด่นชัด และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าในด้านการนำเพลงและดนตรีมาประกอบการสอนวิชาต่าง ๆ ซึ่งพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้เพลงหรือดนตรีประกอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังผลการศึกษาค้นคว้าของ พันธ์ศรี สิทธิชัย (พันธ์ศรี สิทธิชัย 2529 :

59) พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนภาษาอังกฤษด้วยวิธีสอนโดยใช้เพลงประกอบกับนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนตามคู่มือครู มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการศึกษาค้นคว้าของ โสภา ท่าเรือพลี (โสภา ท่าเรือพลี 2525 : 30) พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนภาษาไทยโดยมีบทเพลงประกอบการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนโดยไม่ใช้บทเพลงประกอบการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการศึกษาของ จงดี ทองใบ 2526 : 166) ที่ได้ทดลองสอนกลุ่มเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่ากลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้บทเพลงประกอบการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนโดยใช้เพลงประกอบการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากผลการศึกษาในการใช้ดนตรีประกอบการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของ ไตรรงค์ เจริญกิจ (ไตรรงค์ เจริญกิจ 2521 : 28 - 29) พบว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้ดนตรีประกอบมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้เพลงประกอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏออกมาดังกล่าวอาจสืบเนื่องมาจาก

1.1 เพลงเป็นสื่อประกอบ ซึ่งทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ (Hohn. 1972 : 3480 - A) เมื่อผู้สอนเลือกเพลงที่เหมาะสมกับระดับชั้นที่เรียน จะทำให้นักเรียนเกิดความสนใจและตั้งใจเรียน เนื่องจากความสนใจมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (McCelland. : 2339 - A) ตรงกับคำกล่าวของ ฮาลตัน (Halton. 1964 : 23 - 24) ที่ว่า การศึกษาใดก็ตามถ้าเป็นการเรียนที่ตรงกับความสนใจและตั้งใจของผู้เรียนแล้ว ย่อมส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

1.2 เพลงเป็นสิ่งเร้าภายนอก ที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนเพราะโดยทั่วไปเพลงเป็นสิ่งที่ทุกคนชอบ ดังปรากฏในพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ว่า "ชนใดไม่มีดนตรีการ ในสันดานเป็นคนชอบกลนัก....." โดยเฉพาะเพลงที่นักเรียนรู้ทำนอง จะเป็นสิ่งเร้าที่มีแนวโน้มให้ผู้เรียนชอบและสนใจที่จะเรียน สิ่งเร้า

นั้นย่อมเป็นแรงจูงใจในการเรียนที่เหมาะสม ซึ่งส่งผลต่อผลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างดียิ่ง

1.3 บทเพลงมีส่วนในการจดจำเนื้อหาได้แม่นยำโดยไม่ต้องเคี่ยวเข็ญให้ท่องจำซึ่งทำให้นักเรียนเบื่อหน่าย เนื่องจากธรรมชาติของเพลงมีความไพเราะ ท่องทำนองและสำนวนมองเห็นภาพพจน์ได้ ทำให้ผู้ฟังสนใจ อยากฟัง อยากร้องตาม เป็นผลให้จำเนื้อเพลงได้ ส่วนการฟังและร้องหลาย ๆ ครั้งก็เป็นโอกาสทบทวนเนื้อหาหรือเนื้อเพลงไปด้วย โดยเฉพาะเพลงที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แต่งจากจุดประสงค์การเรียนรู้ ความคิดรวบยอดและเนื้อหาของบทเรียนที่ใช้สอน

2. ทัศนคติเชิงจริยธรรม

จากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผลปรากฏว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยการใช้เพลงประกอบการสอน มีทัศนคติเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างจากกลุ่มนักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2

ผลการศึกษาค้นคว้าที่ปรากฏออกมาดังกล่าวอาจสืบเนื่องมาจาก

2.1 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง 16 คาบ คาบละ 50 นาที ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ค่อนข้างน้อยสำหรับการปลูกฝังทัศนคติเชิงจริยธรรม เพราะการปลูกฝังจริยธรรมเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาสร้างที่ยาวนานและต้องทำอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการใช้ระยะเวลาในการทดลองน้อยไปอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การทดลองไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังที่ ชำเลือง วุฒิจันทร์ (ชำเลือง วุฒิจันทร์ 2524 : 7) กล่าวว่า การปลูกฝังจริยธรรมต้องใช้เวลาในการฝึกอบรมสั่งสอนทั้งโดยตรงและโดยอ้อม สม่ำเสมอ และยาวนาน

2.2 สภาพแวดล้อม การอบรมเลี้ยงดู มีอิทธิพลต่อการปลูกฝังทัศนคติ ดังที่ ธีระพร อุวรรณโณ (ธีระพร อุวรรณโณ 2521 : 1 - 7) กล่าวว่า พ่อแม่ กลุ่มเพื่อนและครูต่างก็มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทัศนคติของเด็ก และจากรายงานการวิจัยของสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และบุญยิ่ง เจริญยิ่ง 2517 : 19) ว่าครูมีอิทธิพลต่อทัศนคติของนักเรียนน้อยกว่าบิดามารดา เพราะคนเราจะ

เกิดการเรียนรู้จากคนแวดล้อมซึ่งเป็นลักษณะของความเชื่อถือก่อน เช่น เชื่อผู้ใหญ่หรือพ่อแม่ เชื่อมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณี เชื่อในคำสั่งสอนที่สืบทอดกันมา ดังนั้นจากการพิจารณาสภาพแวดล้อมของนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่าทั้งสองกลุ่มอยู่ในสภาพแวดล้อมและการอบรมเลี้ยงดูไม่แตกต่างกัน จึงเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ผลการทดลองไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ความสนใจในการเรียนจริยธรรม

จากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผลปรากฏว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยการใช้เพลงประกอบการสอนมีความสนใจในการเรียนจริยธรรมแตกต่างจากนักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3 แสดงว่าการใช้เพลงประกอบการสอนสามารถสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้นักเรียนสนใจในบทเรียนซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าของ สมศักดิ์ ชำนาญกิจ (สมศักดิ์ ชำนาญกิจ 2523 : 39) ได้สรุปจากการสอบถามครูเกี่ยวกับบทเพลงประกอบการสอนไว้ว่าบทเรียนช่วยเร้าให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียน เรียนด้วยความสนุกสนานถ้าใช้เพลงประกอบความคิดเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้เพลงประกอบการสอนคณิตศาสตร์ (ยุพิน พิพิธกุล 2522 : 7) ปรากฏผลว่า บรรยากาศในห้องเรียนสนุกสนาน 84.90 เปอร์เซนต์ ทำให้มีชีวิตชีวา 80.73 เปอร์เซนต์ ไม่เบื่อหน่ายบทเรียน 79.17 เปอร์เซนต์ และสนใจบทเรียนมากยิ่งขึ้น 75.52 เปอร์เซนต์

ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏผลออกมาดังกล่าวอาจสืบเนื่องมาจาก

3.1 เพลงมีผลทางด้านอารมณ์ เพราะเพลงก่อให้เกิดบรรยากาศที่สนุกสนาน มีความรู้สึกสบาย ทำให้บทเรียนน่าเรียนยิ่งขึ้น ลดความเบื่อหน่าย ซึ่งเป็นผลให้นักเรียนเกิดความสนใจบทเรียนมากขึ้น (Jolly. 1975 : 13) เพราะการที่ผู้สอนสามารถทำให้ห้องเรียนมีบรรยากาศที่สบาย ไม่เกิดความกลัวหรือความเคร่งเครียดย่อมถือว่าเป็นการตอบสนองขั้นต้นของมนุษย์

3.2 การร้องเพลงถือว่าเป็นกิจกรรมการเรียนอย่างหนึ่ง นักเรียนมีโอกาสแสดงออกเป็นการคลายความกังวล ความเบื่อหน่ายและลดความตึงเครียด

3.3 เพลงเป็นสิ่งเร้าความสนใจ ทำให้นักเรียนมองเห็นคุณค่าของสิ่งที่ทำกำลังสอน ส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมการเรียนอย่างอื่นด้วยความเต็มใจ

4. ทัศนคติเชิงจริยธรรมก่อนและหลังการทดลอง

จากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ปรากฏว่าทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยการใช้เพลงประกอบการสอนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 4

ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏผลออกมาดังกล่าว อาจสืบเนื่องมาจาก

4.1 เพลงที่ใช้ประกอบการสอนเป็นเพลงที่แต่งขึ้นใหม่ โดยใช้ทำนองเพลงสมัยนิยม 1 - 2 ท่อนที่นักเรียนคุ้นเคย แล้วใส่เนื้อร้องที่ทำให้ความคิดรวบยอดเชิงจริยธรรมที่ต้องการสอนลงไปแล้วเปิดโอกาสให้นักเรียนค้นพบด้วยตนเองว่าเพลงนั้นให้จริยธรรมอะไรแก่นักเรียน เป็นการส่งเสริมการคิดเป็น (จิตอารมณ์ สวัสดิชิดัง 2526 : 74) ซึ่งส่งผลต่อการเกิดจริยธรรม

4.2 จากการสังเกตความสนใจของนักเรียนกลุ่มที่ใช้เพลงประกอบการนักเรียนแสดงพฤติกรรมโดยยินดีทำกิจกรรมด้วยความเต็มใจ แสดงให้เห็นถึงการเกิดความสนใจในการเรียนและเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พันธ์ศรี สิทธิชัย (พนธ์ศรี สิทธิชัย 2529 : 62) พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีทัศนคติเชิงนิมานต่อวิธีสอนภาษาอังกฤษโดยการใช้เพลงประกอบและจากความเห็นของ แจวทอง (แจวทอง 2529 : 6) กล่าวว่าการสร้างจริยธรรมต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เกิดการเรียนรู้ต่อจากนั้นให้การศึกษาด้วยวิธีการที่เหมาะสม เมื่อเกิดจริยธรรมแล้วจะแสดงออกทางค่านิยม ทัศนคติ และการประพฤติปฏิบัติ ดังนั้นการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนย่อมเป็นวิธีการให้การศึกษาอบรมจริยธรรมที่เหมาะสมวิธีหนึ่งซึ่งส่งเสริมให้นักเรียนรู้จนเกิดทัศนคติเชิงจริยธรรมเพิ่มขึ้น

5. ความสนใจในการเรียนจริยธรรมก่อนและหลังการทดลอง

จากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ปรากฏว่า ความสนใจในการเรียนเรื่องจริยธรรมของพลเมืองของนักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนหลังการทดลองแตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 5

ผลการศึกษาค้นคว้า ที่ปรากฏออกมาดังกล่าวอาจสืบเนื่องมาจาก

5.1 ทำนองเพลงที่ใช้ประกอบการสอน เป็นเพลงที่เหมาะสมกับวัยและสภาพท้องถิ่นของนักเรียน ซึ่งเป็นตัวเร่งเร้าให้นักเรียนอยากร้องอยากฟังเพลงนั้น

5.2 การจัดบรรยากาศของห้องเรียนได้เหมาะสมกับวิธีการใช้เพลงประกอบ คือเป็นห้องโสตทัศนูปกรณ์ กว้างขวาง และห่างไกลจากห้องเรียนอื่น ๆ ทำให้นักเรียนแสดงออกอย่างเต็มที่ทุกกิจกรรม และในการสอนผู้สอนใช้เครื่องเสียงประกอบด้วยทำให้ได้รับความสนใจจากนักเรียนเพิ่มขึ้น

5.3 บุคลิกภาพของผู้สอนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนมาก ผู้สอนจึงต้องปรับปรุงบุคลิกภาพให้เหมาะสมกับการใช้เพลง เช่น ฝึกร้องทุกเพลงที่ใช้สอน ฝึกเล่นดนตรีเพื่อใช้ประกอบหรือเชิญครูอื่นที่มีความสามารถด้านดนตรีหรือบันทึกเสียงดนตรีทำนองนั้น ๆ มาเปิดประกอบการร้อง ซึ่งวิธีนี้ได้รับความสนใจจากนักเรียนเพิ่มขึ้น ดังที่ ยุพิน พิพิธกุล (ยุพิน พิพิธกุล 2522 : 7) กล่าวว่าในการใช้เพลงประกอบการสอน ถ้าครูมีความสามารถในการร้องเพลง ร้องได้ดี มีชีวิตชีวา น่าสนุกสนาน จะทำให้นักเรียนเกิดศรัทธาในตัวครูมากขึ้นและเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนอยากร้องบ้าง และยังส่งผลให้นักเรียนร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูมอบหมาย

<u>ข้อเสนอแนะ</u>

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ในการใช้เพลงประกอบการสอน ผู้สอนควรได้รับการอบรมพื้นฐาน

ทางด้านดนตรี เช่น ทำนองเพลง หลักการแต่งเพลงประกอบการสอน การขับร้อง และโน๊ตดนตรีสากลเบื้องต้น เพื่อเป็นแนวทางไปสู่การฟังและการคัดเลือกเพลงไปใช้ประกอบการสอนได้เหมาะสมและตรงกับความสนใจของนักเรียนซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินยิ่งขึ้น

1.2 ควรเปลี่ยนการใช้เพลงประกอบในขั้นอื่น ๆ และไม่ควรใช้เพลงพร่ำเพรื่อ

1.3 บุคลิกภาพของผู้สอนมีส่วนช่วยส่งเสริมความสนใจ ถ้าผู้สอนมีความสามารถพิเศษ เช่นความสามารถด้านดนตรี ความสามารถด้านการขับร้อง จะทำให้นักเรียนสนใจเพิ่มมากขึ้น แต่ถ้าผู้สอนไม่มีความถนัดทางด้านดนตรีอาจใช้เทปเพลง หรือรับอาสาสมัครช่วยร้อง ซึ่งอาจเป็นนักเรียนหรือครูคนอื่น

1.4 การจัดเตรียมสภาพห้องเรียนเพื่อใช้เพลงประกอบการสอนควรเป็นห้องโสตทัศนูปกรณ์ หรือห้องที่ไกลจากห้องเรียนอื่นเพื่อให้นักเรียนแสดงออกอย่างเต็มที่ และควรเป็นห้องที่กว้างขวางมีอุปกรณ์พร้อม

1.5 นอกจากการร้องและฟังเพลงแล้วผู้สอนควรให้ผู้เรียนแสดงความสามารถในการแต่งเพลงจากเนื้อหา จะเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้อีกวิธีหนึ่ง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาโดยการใช้เพลงประกอบการสอน ในระดับชั้นและเนื้อหาอื่น ๆ หรือวิชาอื่น ๆ ว่าการใช้เพลงประกอบการสอนจะเหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นใดและเนื้อหาวิชาใดมากที่สุด

2.2 ควรศึกษาโดยการใช้เพลงทำนองอื่น ๆ ประกอบการสอน เช่น เพลงพื้นเมือง เพลงไทยเดิม

2.3 ควรศึกษาโดยการใช้เพลงประกอบกับเทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ เช่น เกม ละคร การสอนแบบบูรณาการ สถานการณ์จำลอง ซินดิเคท เป็นต้น

2.4 ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ โดยการใช้เพลงประกอบการสอน เช่น ทัศนคติ

ต่อการสอน ความคงทนในการเรียน ความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ จิตวิทยาการศึกษา โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย 2524, 276 หน้า

_____ จิตวิทยาสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2529, 411 หน้า

กาญจนา เกียรติประวัติ วิธีสอนทั่วไปและทักษะการสอน วัฒนาพานิช 2524, 175 หน้า

การศาสนา, กรม หลักการวิธีการจัดจริยศึกษาและหัวข้อจริยธรรมสำหรับอบรมนักเรียนนักศึกษา (ฉบับทดลอง) กระทรวงศึกษาธิการ 2514, 45 หน้า

กีรติ ศรีวิเชียร การจัดจริยศึกษาในโรงเรียน โรงพิมพ์กรมการศาสนา 2524, 59 หน้า

โกวิทย์ ขันธศิริ ดุริยางค์ศิลปปริทัศน์ (ตะวันตก) ไทยวัฒนาพานิช 2528, 65 หน้า

จงดี ทองใบ การใช้เพลงประกอบการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน 2526, 166 หน้า อัดสำเนา

จรูญ คูณมี การสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม 2520, 236 หน้า

จิตอารมย์ สวัสดิชิดัง การวิเคราะห์มโนทัศน์ทางจริยธรรมตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ที่ปรากฏในเพลงไทยสมัยนิยม วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย 2526, 165 หน้า อัดสำเนา

แจวทอง (นามแฝง) "การพัฒนาจริยธรรมจำเป็นต้องอาศัยเวลา" ไทยรัฐ 25 กรกฎาคม 2529 หน้า 6

ฉวีวรรณ โพธิ์ดา การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้บทเพลงพื้นเมืองของไทยกับเพลงทำนองไทยสากลประกอบการสอน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดชัยพฤกษมาลา กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2530, 162 หน้า อัดสำเนา

ฉันทนา กุลธวัชวิชัย การทดลองสอนแบบนาฏการในวิชาภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2530, 99 หน้า อัดสำเนา

เฉลิมศักดิ์ บุญมานำ สังคีตว่าด้วยดนตรีไทย คณะมนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2528, 177 หน้า

ชม ภูมิภาค บทความวิทยุกระจายเสียงของสมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย ชุดการศึกษาเพื่อคุณธรรม เจริญวิทย์การพิมพ์ 2525, 265 หน้า

ชวาล แพรัตกุล เทคนิคการเขียนข้อสอบ โรงพิมพ์คุรุสภา 2520, 407 หน้า

ชำเลือง วุฒิจันทร์ หลักการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน โรงพิมพ์การศาสนา 2524, 169 หน้า

เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 132 หน้า

ดวงเดือน พันธุมนาวิน ครูกับการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่นักเรียน จุลสารฉบับที่ 4 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526. หน้า 23.

_____ พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 2 : จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา ไทยวัฒนาพานิช 2524, 130 หน้า

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และบุญยิ่ง เจริญยิ่ง อิทธิพลของสังคมต่อทัศนคติของวัยรุ่น สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก โรงพิมพ์คุรุสภา 2518, 136 หน้า

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก จริยธรรมของเยาวชนไทย สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร โรงพิมพ์กรมการศาสนา 2520, 399 หน้า

ไตรรงค์ เจริญกิจ การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างวิธีใช้และไม่ใช้ดนตรีประกอบ วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2522, 79 หน้า อัดสำเนา

ทวีป อภิสิทธิ์ "การปลูกฝังคุณความดีโดยใช้ดนตรีเป็นสื่อ" ประชาศึกษา 29(7) : 25 - 27 กรกฎาคม 2521

ธนู บุณยรัตพันธุ์ "นวกรรมประยุกต์วิทยาทางการสอนภาษาไทย" เอกสารนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 179 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู 2519. หน้า 38.

ธีระพร อุวรรณโณ จิตวิทยาสังคมชั้นนำ เอกสารประกอบการเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย 2521, 17 หน้า อัดสำเนา

ธัญ การวัฒนาศิริกุล "แตรวงกับชาวเชียงใหม่" มติชน ฉบับพิเศษ วงโยธวาทิตมงฟอร์ดแชมป์โลก 85 2528, หน้า 19.

ธำรงค์ น่วมศิริ การทดลองใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลองในการสอนจริยศึกษาเพื่อพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมและพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2527, 163 หน้า อัดสำเนา

นงลักษณ์ จันทร์แสนโรจน์ ปัญหาการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาของครูผู้สอนและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2529, 176 หน้า อัดสำเนา

น้อมฤดี จงพยุหะ และคนอื่น ๆ คู่มือการศึกษาจิตวิทยาการศึกษา วิทยาลัยครูสวนดุสิต 2519, 220 หน้า

นิภาพรรณ แดงโรจน์ การศึกษาความสามารถในการวิเคราะห์ตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยการสอนแบบไตรสิกขา ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2530, 157 หน้า อัดสำเนา

บวรเพ็ญ ทีวะเวช การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ และความสนใจใจการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีธรรมชาติ (The Natural Approach) และการสอนตามคู่มือครู ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2530, 148 หน้า อัดสำเนา

บุบผา นวลละออ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของครูสังคมศึกษา ในการพัฒนาจริยธรรม วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย 2526, 202 หน้า อัดสำเนา

ประกอบ ชัยพิพัฒน์ "ข้อคิดเกี่ยวกับเพลงลูกทุ่ง" ทรารัฐ กุมภาพันธ์ 2514. หน้า 100.

ประคอง สุทธสาร "การใช้เพลงประกอบการสอนจริยธรรม" ในกลวิธีสอนจริยศึกษาและการสอนสอดแทรกคุณธรรม ในการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา สมชายการพิมพ์ 2525, 105 หน้า

ประทิน พวงสำลี กิจกรรมร้องรำประกอบการสอน วิธีสอนเด็กเล็ก เพลงไทยในหลักสูตร ไทยมิตรการพิมพ์ 2514, 116 หน้า

ประไพพรรณ โกศัยสุนทร การพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษาในส่วนที่ว่าด้วยพระพุทธศาสนาเพื่อเป็นปัจจัยส่งเสริมความมั่นคงของชาติ เอกสารเผยแพร่ทางวิชาการ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2529, 166 หน้า

ปัญญา รุ่งเรือง ประวัติการดนตรีไทย ไทยวัฒนาพานิช 2517, 137 หน้า

ปรีชา ศรีสมยศ การเปรียบเทียบการสอนจริยศึกษาโดยการใช้การแสดงบทบาทสมมติและการใช้การอภิปรายกลุ่ม ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2528, 211 หน้า อัดสำเนา

แผนกส่งเสริมเผยแพร่จริยศึกษา, กรมการศาสนา หนังสือเพลงศาสนา เล่ม 1 โรงพิมพ์ศาสนา ม.ป.ป., 150 หน้า

พนัส หันนาคินทร์ การสอนค่านิยมและจริยศึกษา โครงการตำรา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก 2523, 180 หน้า

พรทิพย์ กอสุวรรณ "ทักษะการสอนภาษาไทย" เอกสารประกอบการศึกษาการนิเทศการสอนภาษาไทย ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย 2522. หน้า 3.

พระราชวรมุนี (ประยุกต์ ปยุตโต) มองอเมริกามาแก้ปัญหาไทย พิมพ์ครั้งที่ 5 ด่านสุทธาการพิมพ์ 2528, 136 หน้า

พันธ์ศรี สิทธิชัย เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อวิธีสอนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยวิธีสอนโดยใช้เพลงประกอบและด้วยวิธีสอนตามคู่มือครู ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2529, 149 หน้า อัดสำเนา

พลายขวัญ (นามแผง) "วรรณกรรมอารมณ์เพลง" ครุปริทัศน์ 7 : 65 พฤษภาคม 2525

พิมพ์สวัสดิ์ สุขสวัสดิ์ บทเพลงสำหรับเด็ก สุทธิสารการพิมพ์ 2521, 98 หน้า

พูนพิศ อมาตยกุล ดนตรีวิจักษ์ : ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับดนตรีของไทย เพื่อความชื่นชม (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) สยามสมัย 2529, 200 หน้า

มนัส รัตนดิลก ณ ภูเก็ต "จริยศึกษาช่วยพัฒนาประเทศ" มิตรครู 15(15) : 15 - 17 กรกฎาคม 2521

เมธี ปิลันธนานนท์ "การสอนจริยศึกษาในโรงเรียน" ครุปริทัศน์ 7 : 54 - 59 มกราคม 2525

ยุทธนา อยู่สิน ที่ระลึกงานดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 11 ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เรือนแก้วการพิมพ์ 2521. หน้า 25.

ยุพิน พิพิธกุล การใช้เพลงประกอบการสอนคณิตศาสตร์ คุรุศาสตร์ จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย 2522, 365 หน้า

เยาวภา เดชะคุปต์ ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สำหรับการสอนในระดับประถมศึกษา วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย 2517, 297 หน้า อัดสำเนา

ระพี สาคริก "การสอนจริยธรรมในสถานศึกษา" จตุรัสศึกษา 1(1) : 9 พฤษภาคม 2530

ราชบัณฑิตยสถาน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ราชบัณฑิตยสถาน พิมพ์ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2526, 930 หน้า

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ หลักการวิจัยทางการศึกษา ศึกษาพร 2528, 314 หน้า

วนิช บรรจง และคนอื่น ๆ จิตวิทยาการศึกษา กรุงสยามการพิมพ์ 2516, 176 หน้า

วราวุธ สุมาวงศ์ วันสุนทราภรณ์ และ 25 ผู้ร่วมงาน ศักดิ์โสภาการพิมพ์ 2528, 185 หน้า

วิเชียร วิรินทรเวช เอกสารประกอบการเรียนวิชาสังคีตนิยม ม.ป.ท. ป.ป.ป.

วิรัช ชุยสูงเนิน และฉวีวรรณ กินาวงศ์ เพลงและโน๊ตประกอบการเรียนประถมศึกษา เล่ม 1 แผนกเอกสารและการพิมพ์ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก 2522, 83 หน้า

วิลล์เลี่ยม เช็กสเปียร์ เวนิชวาณิช แปลโดย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โรงพิมพ์คุรุสภา 2515. หน้า 205 - 206.

วีรยุทธ วิเชียรโชติ "ระบบการเรียนการสอนแบบสืบสวนสอบสวนตามแนวพุทธศาสตร์" ศึกษาศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ 2526 100 หน้า

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ รายงานการวิจัยการประเมินหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 กลุ่มวิชาสังคมศึกษา การศาสนา 2527, 141 หน้า

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมสามัญศึกษา คู่มือการสอนขับร้อง - ฟ้อนรำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 โรงพิมพ์การศาสนา 2518, 209 หน้า

ศึกษาธิการ, กระทรวง หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ คู่มือการสอนจริยศึกษา ระดับประถมศึกษา โรงพิมพ์องค์การค้าคุรุสภา 2524, 235 หน้า

ศิธร แสงธนู และคิด พงศทัต คู่มือครูภาษาอังกฤษ ภาคทฤษฎีและปฏิบัติ พิมพ์ครั้งที่ 5 โรงพิมพ์ประสานมิตร 2511, 186 หน้า

ศิรินพรัตน์ พิธานสมบัติ ความคิดเห็นของครูประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการใช้เพลงประกอบการสอน วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย 2521, 197 หน้า อัดสำเนา

ศิรินพรัตน์ พิธานสมบัติ และคนอื่น ๆ "เพลงประกอบบทเรียน" หลักสูตรและแนวปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา วัฒนาพานิช 2526, 215 หน้า

สมถวิล วิเศษสมบัติ วิธีสอนภาษาไทยมัธยมศึกษา อักษรบัณฑิต 2525, 306 หน้า

สมบูรณ์ ชิตพงศ์ เทคนิคการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอนสังคมศึกษา สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 140 หน้า อัดสำเนา

สมพร ธูปบูชา เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนหลักภาษาด้วยการสอนแบบบรรยายโดยการใช้และไม่ใช้เพลงประกอบการสอน วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย 2524, 57 หน้า อัดสำเนา

สมโภชน์ รอดบุญ สังคีตนิยมเบื้องต้นว่าด้วยเพลงคลาสสิค อักษรการพิมพ์ 2518, 116 หน้า

สมศักดิ์ ชำนาญกิจ การใช้เพลงประกอบการสอนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2523, 109 หน้า อัดสำเนา

สมาคมนักแต่งเพลงแห่งประเทศไทย วันรำลึกอดีตนักแต่งเพลงสากล ครั้งที่ 3 ศักดิ์โสภาการพิมพ์ 2527, 93 หน้า

สัญญลักษณ์ สุนทรา ความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับจริยธรรมในหนังสือพิมพ์รายวันและการนำไปใช้ในการเรียนการสอนสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 7 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2527, 179 หน้า อัดสำเนา

สาโรช บัวศรี "จริยศึกษา" มิตรครู 13(1) : 36 มกราคม 2514

สุจริต เพียรชอบ การอภิปรายแบบต่าง ๆ คุรุสภา 2515, 83 หน้า

สุชีพ ปุญญานุภาพ พระไตรปิฎกฉบับประชาชน พิมพ์ครั้งที่ 4 มหามกุฏราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ 2524, 820 หน้า

สุดใจ ทศพร แบบเรียนศิลปศึกษา ศ 207, ศ 208 ดนตรีศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ม.2) พิมพ์ครั้งที่ 2 โรงพิมพ์กรุงธน 2526, 152 หน้า

_____ ศิลปวิชาเลือกดนตรี ขับร้อง ฟ้อนรำ ชั้นมัธยมศึกษา โรงพิมพ์กรุงธน 2518, 186 หน้า

สุมน อมรวิวัฒน์ "การสร้างเสริมศีลธรรมในสถานศึกษา" วารสารครุศาสตร์ 4 : 43 - 54 เมษายน - มิถุนายน 2526

_____ "กิจกรรมบางอย่างในการสอนศีลธรรม" ใน กลวิธีการสอนจริยศึกษาและการสอดแทรกคุณธรรม ในการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา สมชายการพิมพ์ 2525. หน้า 40.

อนุมานราชธน, พระยา ชาติ - ศาสนา - วัฒนธรรม บรรณาการ 2516, 472 หน้า

อวย เกตุสิงห์ "จริยศึกษาจะสมบูรณ์ได้ยอ่างไร" ประชุมวิชาการเรื่องพุทธศาสนากับการศึกษาในประเทศไทย โรงพิมพ์การศาสนา 2513. หน้า 81.

อั๋มพร หาญนภา "เพลงสากลในเมืองไทย" กระดึ่งทอง 17 : 26 กุมภาพันธ์ 2499

อาภรณ์ มุกกะมาน และคนอื่น ๆ การศึกษาการสอนศีลธรรมเพื่อสร้างเสริมพุทธธรรมจริยาในสังคมไทย เจริญผล 2528, 234 หน้า

อำไพ สุจริตกุล "การสอนาจริยศึกษาในหลักสูตรใหม่ได้ผล" ใน กลวิธีการสอนจริยศึกษาและการสอดแทรกคุณธรรมในหลักสูตรประถมศึกษา สมชายการพิมพ์ 2525. หน้า 13

เอนก นาวิกมูล เพลงนอกศตวรรษ เมืองโบราณ 2523, 270 หน้า

Anastasi, Anne. Psychological Testing. 4 th.ed. New York, Macmill and Publishing Co., 1968. 453 p.

Block, J.H. "The Effects of Various Levels of Performance on Selected Cognitive, Affectives and Time Variables", in Mastery Learning : Theory and Practices. p. 104 - 106, New York, Rinehart and Winston, Inc., 1970.

Dewey, John. Dictionary of Education. New York, Philosophical Library, 1959. 150 p.

Edward, Allen L. Statistical Methods for the Behavioral Sciences. New York, Rinehart and Co.Inc., 1954. 542 p.

Fan, Chung - Tah. Item Analysis Table. New Jersey, Education Testing Service, Princetion, 1952. 32 p.

Good, Carter V. Dictionary of Education. New York, McGraw - Hill Book Company Inc., 1973. 681 p.

Hahn, Sidney L. Mayfield. "The Effect of Music in the Learning and Reterntion of Lexical Items in Ferman," Dissertation Abstracts International. 33(7) : 3480 - A, January, 1973.

Halton, Boyd. "Motivative and General Mathematics Student," Mathematic Teachers. January, 1964. p. 20 - 25

Hurlock, Elixabeth B. Adolescent Development. New York, McGraw-Hill Book Company, 1955. 422 p.

Jolly, Yokiko S. :The Use of Songs in Testing Foreign Languages," The Modern Language Journal. The National Federation of Modern Language Testing, LIX : 1 - 2 January - February, 1975.

Kohlberg, Lawrence. "Moral Stage and Moralization : The Cognitive Developmental Approach," in Moral Development and Behavior. p. 29 - 53, New York, Holt Rinehart and Winston, 1976.

Mays, Robert. "The Use of Music as Counseling Aid in the Treatment of Depression," Dissertation Abstracts. 30 : 1878 - A, 1979.

McGuire, William J. "The Nature of Attitudes and Attitude Change," The Handbook of Social psychology. 2d.ed., Edited by Gerdmer Lindzey. Mass a chuseth Addison - Wesley, 1969.

Newcomb, T.M. Social Psychology. New York : The Dryden Press Inc., 1954, 300 p.

Piaget, Jean. The Moral Judgement of the child. New York, Collier Books, 1962. 410 p.

Powell, Marvin. The Psychology of Adolescence. The Boobs-Merrill Company, New York, 1963. 552 p.

scott, T.J. "The Use of Music to Reduce Hyperaetiveity in Childern in Research in Music Behavior,ed. Clifford K. Modsen (New York : Teacher College Press, 1975), 261 p.

Thurstones, L.L. "Attitude can be Measurment, In Reading in Attitude theory and Measurement. Edited by Martin Fishblin, New York : John Wiley Sons Inc., 1967

Wright, Derek. The Psychological of Moral Behavior. Middessex, Penguin Books, Ltd., 1975.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

1. ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรม
2. ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถามวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม
3. ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนจริยธรรม

ตาราง 7 ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความยากมาตรฐาน (Δ) ที่ได้จากการวิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ข้อ	P	r	Δ	ข้อ	P	r	Δ
1	.79	.31	9.8	21	.46	.34	13.4
2	.63	.24	11.6	22	.59	.31	12.1
3	.23	.35	16.0	23	.56	.46	12.4
4	.48	.22	13.2	24	.33	.32	14.8
5	.68	.41	11.2	23	.52	.22	12.8
6	.44	.30	13.6	26	.61	.28	11.9
7	.48	.21	9.9	27	.80	.28	9.6
8	.69	.22	11.0	28	.35	.20	14.6
9	.67	.25	11.2	29	.63	.40	11.6
10	.56	.30	12.4	30	.80	.28	9.6
11	.63	.40	11.6	31	.38	.36	14.2
12	.78	.47	9.9	32	.46	.48	13.5
13	.54	.55	12.6	33	.62	.50	117
14	.54	.41	12.6	34	.70	.48	10.9
15	.46	.41	13.4	35	.76	.24	10.1
16	.37	.24	14.4	36	.58	.42	12.2
17	.56	.30	12.4	.37	.31	.22	15.0
18	.73	.55	10.5	38	.68	.72	11.2
19	.45	.28	10.4	39	.56	.30	12.4
20	.72	.22	10.6	40	.74	.64	10.4

ค่าความเชื่อมั่น .67

ตาราง 8 ค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายข้อของแบบสอบถามวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		ค่าอำนาจจำแนก (t)
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1	3.92	.08	3.08	.99	4.00
2	3.88	.36	3.36	.99	2.26
3	3.92	.08	3.12	1.28	2.76
4	3.72	.29	3.24	.86	2.29
5	3.68	.48	2.88	1.19	3.08
7	3.96	.04	3.32	.81	3.56
8	4.00	0	3.68	.56	2.13
9	3.88	.11	3.28	.21	5.45
10	4.00	0	3.68	.64	2.00
11	3.64	.41	3.20	.67	2.10
12	3.84	.14	3.20	.50	4.00
13	4.00	0	3.68	.39	2.67
14	3.96	.04	2.80	1.17	5.27
15	3.96	.04	3.08	.91	4.63
16	3.48	.59	2.44	.67	4.73
17	3.24	.69	2.48	1.26	2.71
18	3.96	.04	3.00	.75	5.33
19	4.00	0	3.24	1.19	3.45
20	3.96	.04	3.00	1.25	4.17

ค่าความเชื่อมั่น = .99

ตาราง 9 ค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายข้อของแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนจริยธรรม

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		ค่าอำนาจจำแนก (t)
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1	2.80	.42	1.96	.54	4.20
2	2.92	.74	1.68	.48	5.64
3	2.64	.82	1.44	.348	5.45
4	3.96	.71	1.88	.86	8.32
5	3.44	.92	1.80	.839	6.31
7	3.12	.44	1.64	.66	7.14
8	4.16	.81	2.16	1.06	7.41
9	3.92	.74	2.48	1.76	4.50
10	3.08	.41	1.44	.34	9.65
11	2.96	1.12	1.72	1.13	4.13
12	3.16	.89	1.88	.94	4.74
13	3.36	.91	1.60	.50	8.17
14	3.36	.99	1.88	.94	5.17
15	3.60	.58	1.88	1.36	6.14
16	3.20	1.50	2.24	1.44	2.82
17	4.24	.69	2.56	1.84	5.25
18	3.60	.58	1.52	.76	8.87
19	3.24	.61	1.52	.939	6.88
20	4.56	.51	3.28	2.54	3.66

ค่าความเชื่อมั่น = .89

ภาคผนวก ข

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรม
2. แบบสอบถามวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม
3. แบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนจริยธรรม

ภาคผนวก ข

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรม

<u>คำชี้แจง</u>

1. แบบทดสอบนี้เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ จำนวน 40 ข้อ ใช้เวลา 50 นาที

2. ให้นักเรียนเลือกตอบข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว จากตัวเลือก ก ข ค ง หรือ จ แล้วทำเครื่องหมาย (X) ลงในกระดาษคำตอบให้ตรงตามข้อที่ต้องการ

1. การกระทำใดที่ถือว่า "ไม่เป็นการประกอบความดี"
   ก. การทำจิตใจให้สงบ
   ข. ความขยันหมั่นเพียร
   ค. การทำงานด้วยความซื่อสัตย์
   ง. การเดินขบวนประท้วงคำสั่งรัฐบาล
   จ. การใช้ปัญญาไตร่ตรองก่อนลงมือกระทำ
2. เมื่อเราทำความดีมาก ๆ ผลที่ได้คืออะไร
   ก. คนทั้งหลายชื่นชมกับเรา
   ข. โรงเรียนย่อมมีชื่อเสียงเพราะเรา
   ค. คนทั้งหลายจะยกย่องเราตลอดกาล
   ง. ญาติพี่น้องและวงศ์ตระกูลได้รับการสรรเสริญ
   จ. เราจะมีความอิ่มใจ เพราะตนได้กระทำความดี
3. การกระทำใด "ไม่ใช่" การกระทำความดีตามหน้าที่ของนักเรียน
   ก. อารีย์ทำการบ้านเสร็จทุก ๆ ครั้ง
   ข. วิภาช่วยจูงเด็กข้ามถนนเมื่อพบเห็นทุก ๆ ครั้ง
   ค. นภาพรร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดทุกครั้ง
   ง. มงคลทำความเคารพอาจารย์เวรที่ประตูทุกวัน
   จ. อุทิศทำความสะอาดห้องเรียนเมื่อถึงเวรของตน

4. ก่อนปิดภาคเรียนโรงเรียนจะนำของที่นักเรียนเก็บได้มาแสดง และพบว่ามีจำนวนมากขึ้นทุกภาคเรียน ที่เป็นเช่นนี้เพราะอะไร

ก. นักเรียนทำความดีมากขึ้น

ข. นักเรียนขาดความรับผิดชอบ

ค. นักเรียนมีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น

ง. โรงเรียนไม่เข้มงวดเรื่องระเบียบวินัย

จ. ครูมีวิธีการที่แปลกจึงทำให้นักเรียนนำของที่เก็บได้มาคืน

5. การกระทำใด <u>ไม่ใช่</u> การฝึกจิตใจให้บริสุทธิ์

ก. ฝึกสมาธิ

ข. การรักษาศีล

ค. ทำบุญตักบาตร

ง. บำเพ็ญทุกรกิริยา

จ. ใช้ปัญญาไตรตรองหาเหตุผล

6. การหนีโรงเรียนออกนอกห้องเรียนในระหว่างชั่วโมงเรียนแสดงว่าขาด

ก. ความอดทน

ข. ความซื่อสัตย์

ค. ความสามัคคี

ง. ความรับผิดชอบ

จ. ความขยันหมั่นเพียร

7. บุคคลใดน่ายกย่องที่สุด

ก. ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำงานยาก ๆ ถ้าทำไม่ได้จะปฏิเสธทันที

ข. ผู้ที่เมื่อทำงานใดแล้วยอมรับในสิ่งที่ตนทำลงไปไม่ว่าผิดหรือถูก

ค. ผู้ที่รับผิดชอบงานที่ตนถนัดและทำได้เท่านั้นเพื่อป้องกันความเสียหายที่เกิดขึ้น

ง. ผู้ที่เมื่อทำงานสิ่งใดแล้วถ้าปรากฏผลเสียหายจะพยายามหลีกเลี่ยงให้เร็วที่สุด

จ. การทำงานที่ต้องรับผิดชอบร่วมกัน ถ้าเกิดความผิดพลาดขึ้นจะรับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียว

8. การกระทำใดที่แสดงถึงความไม่รับผิดชอบ

ก. วินิตมาโรงเรียนทุกวันถึงแม้ว่าจะมาช้ากว่าคนอื่น

ข. ลัดดายืมเงินเพื่อนและคอยให้เพื่อนทวงจึงจะยอมคืน

ค. นงนุชไม่ยอมลอกการบ้านเพื่อนถึงแม้ว่าจะทำไม่เสร็จ

ง. ปราณีเห็นคนร้ายกระชากสร้อย ต่อมาคนร้ายถูกจับ ปราณีจึงยอมไปเป็นพยานให้

จ. วิชาญเป็นนักกีฬาของโรงเรียนเขาจะอยู่ซ้อมกีฬาและกลับบ้านมืดค่ำทุกวัน

9. กรณีใดแสดงถึงความรับผิดชอบที่สอดคล้องกับหน้าที่

ก. กรรมกรนัดหยุดงานเพราะเพื่อนถูกไล่ออก

ข. พ่อผู้ยากจนขโมยทองเพื่อมาเปลี่ยนเป็นเงินค่าเทอมลูก

ค. พรรคฝ่ายค้านเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีกระทรวงคมนาคม

ง. นายมนตรีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประกาศเผาตนเอง ถ้านายก ฯ ไม่ลาออก

จ. ครูช่วยเหลือชาวนาในการประท้วงเพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลประกันราคาข้าว

10. นายมาและนางบัวสามีภรรยาได้ขโมยข้าวในนาของนายรวย ซึ่งเป็นเศรษฐีประจำหมู่บ้าน ต่อมาถูกตำรวจจับได้ นายมาและนางบัวสารภาพว่า ได้นำข้าวไปขายเพื่อเป็นค่าเทอมลูก การกระทำของเขาเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด

ก. ไม่เหมาะสม เพราะมีวิธีการอื่น ๆ อีกที่จะได้เงินมา

ข. ไม่เหมาะสม เพราะเป็นการผิดกฎหมายและศีลธรรม

ค. เหมาะสม เพราะคนรวยควรเอื้อเฟื้อเจือจานแก่คนจนบ้าง

ง. เหมาะสม เพราะเป็นหน้าที่ของพ่อแม่ที่จะต้องดิ้นรนเพื่อการศึกษาบุตร

จ. เหมาะสมเพราะเป็นการปรับตัวให้เข้ากับสภาพเศรษฐกิจที่อะไร ๆ ก็แพง

11. การที่คนไทยขาดความรับผิดชอบจะเกิดผลต่อด้านใดมากที่สุด

ก. การว่างงาน

ข. การขึ้นราคาสินค้า

ค. ประสิทธิภาพของงาน

ง. การเรียกร้องค่าแรงงาน

จ. ความขัดแย้งระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง

12. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทุจริตในการสอบและถูกจับได้ ถ้าท่านเป็นครูประจำชั้นจะเลือกทำอย่างไร

ก. ขอร้องให้อาจารย์คุมสอบปกปิดเป็นความลับ

ข. ให้อาจารย์คุมสอบส่งให้ฝ่ายวิชาการลงโทษ

ค. ป้องกันมิให้นักเรียนถูกลงโทษจากฝ่ายวิชาการ

ง. ช่วยอบรมนักเรียนหลังถูกลงโทษจากฝ่ายวิชาการแล้ว

จ. ลงโทษเสียเองเพราะทำให้นักเรียนคนอื่น ๆ เสียชื่อเสียงและครูได้รับความอับอาย

13. พฤติกรรมใดที่เรียกว่าเป็นการปฏิบัติตามอย่างผู้ที่มีความรับผิดชอบ

ก. สุชาติปกป้องลูกน้องที่ทำงานผิดพลาด

ข. สมชายส่งการบ้านตามกำหนดทุกครั้ง

ค. มานิตย์ยอมรับว่าตนเป็นผู้ลืมปิดไฟทั้งคืน

ง. สำราญลาออกจากงานเพราะทำผิดกฎหมาย

จ. สุดายอมให้เพื่อนยืมเงินเป็นค่าอาหารกลางวัน

14. การปฏิบัติเช่นไรเป็นการช่วยเหลือให้ครอบครัวมีความสุข

ก. จัดตกแต่งบ้านให้สวย

ข. ใช้จ่ายอย่างประหยัดซื้อของที่จำเป็น

ค. ทำงานทุกอย่างเพื่อหาเงินเลี้ยงครอบครัว

ง. ช่วยหุงหาอาหารที่อร่อย ๆ รับประทาน

จ. อยู่กับบ้านในวันหยุดไม่ไปเที่ยวเตร็ดเตร่

15. การกระทำใดช่วยให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุด

ก. บริจาคเงินให้แก่ผู้ยากจน

ข. ช่วยชาวนาลงแขกเกี่ยวข้าว

ค. ช่วยสร้างสะพานข้ามคลอง

ง. ช่วยปลูกดอกไม้ที่สนามโรงเรียน

จ. ร่วมพัฒนาโรงเรียนในวันหยุดราชการ

16. กิจกรรมใดเป็นการเสียสละที่เกิดคุณประโยชน์มากที่สุด

ก. สร้างโรงเรียน

ข. ขนทรายเข้าวัด

ค. ขุดคลองที่ตื้นเขิน

ง. สร้างโรงพยาบาล

จ. สร้างที่พักรอรถริมทาง

17. การให้หรือเสียสละเป็นอุดมมงคลเพราะเหตุใด

ก. ผู้ให้ย่อมเป็นผู้ใจบุญ

ข. ผู้ให้ย่อมได้รับชื่อเสียง

ค. ผู้ให้ย่อมได้รับการให้ตอบ

ง. ผู้ให้ย่อมเป็นที่รักของผู้รับ

จ. ผู้ให้ย่อมได้ชื่อว่าเป็นนักสังคมสงเคราะห์

18. นักเรียนคิดว่าบุคคลใดที่มีการเสียสละให้แก่ผู้อื่น

ก. นายรวยมอบเงินให้มูลนิธิสายใจไทย

ข. น.ส.อำนวยพรลุกขึ้นยืนให้คนชรานั่งในรถ

ค. นายสมพรมอบแทงค์น้ำให้แก่โรงเรียนตามชายแดน

ง. นายทรัพย์บริจาคที่ดินจำนวน 2 ไร่ เพื่อสร้างสถานีอนามัย

จ. นางปราณีมอบเสื้อที่สวมไม่ได้แล้วแต่ยังดีอยู่ให้แก่คนยากจน

19. นักเรียนคิดว่าบุคคลใดมีความเอื้อเฟื้อน้อยที่สุด

ก. สมยศให้เพื่อนยืมสมุดงานไปจดต่อ

ข. วิภาให้เพื่อนยืมไม้บรรทัดเพราะของเพื่อนหัก

ค. สุรีย์ให้เพื่อนยืมเงิน 100 บาท คิดดอกเบี้ย 1 เปอร์เซนต์

ง. ปรีดาให้เพื่อนซ้อนจักรยานมาโรงเรียนเพราะเพื่อนขาเจ็บ

จ. มาลีแบ่งเนื้อเค็มให้เพื่อนรับประทาน 1 ชิ้น เธอรับประทาน 4 ชิ้น

20. คำกล่าวใดถูกต้อง

ก. การบริจาคดวงตาเป็นสิ่งที่น่ากลัวมาก

ข. การสละชีพเพื่อชาติเป็นเรื่องของทหาร

ค. การทำบุญในศาสนามาก ๆ จะได้บุญมาก

ง. การบริจาคสิ่งของให้แก่คนยากจนจะทำให้เขาไม่คิดช่วยเหลือตนเอง

21. การกระทำใดมีค่ามากที่สุด

ก. บริจาคเงินสร้างวัด

ข. อุทิศศพเพื่อการศึกษาของแพทย์

ค. บริจาคโลหิตช่วยผู้ประสบอุบัติเหตุ

ง. แสดงความยินดีกับผู้ประสบความสำเร็จ

จ. แสดงความเสียใจกับผู้ประสบเคราะห์กรรม

22. ข้อความใดที่แสดงถึงความหมายของคำว่า "เสียสละ"

ก. การยอมให้ผู้อื่นระบายอารมณ์ได้

ข. การยอมให้ผู้อื่นเอาเปรียบตนได้

ค. การยอมให้ผู้อื่นมีความสุขแทนตน

ค. การยอมให้ผู้อื่นมีอำนาจเหนือตน

จ. การยอมให้ผู้อื่นมีความสุขมากกว่าตน

23 ผู้มาเยี่ยมโรงเรียนมักติว่าโรงเรียนไม่สะอาดข้อความนี้แสดงถึงเรื่องอะไร

ก. โรงเรียนมีถังขยะน้อย

ข. โรงเรียนมีภารโรงน้อย

ค. นักเรียนทิ้งขยะไม่เป็นที่

ง. โรงเรียนไม่จัดเวรรักษาความสะอาด

จ. ครูละเลยไม่ดูแลรักษาและทำความสะอาด

24. "ทำได้ดังใจคือไทยแท้" ถ้ามองในแง่ของจริยธรรมหมายความว่าอย่างไร

ก. ขาดความกระตือรือร้น

ข. ขาดความมีวินัยในตนเอง

ค. ขาดความสามัคคีในหมู่คณะ

ง. ขาดความรับผิดชอบในตนเอง

จ. ขาดการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

25. ในวันหยุดครูได้นำนักเรียนไปเที่ยวสวนสมเด็จฯ การกระทำใดที่แสดงถึงความมีระเบียบวินัยมากที่สุด

ก. นักเรียนไม่แย่งม้านั่งที่จัดไว้ในสวน

ข. นักเรียนไม่เด็ดดอกไม้ที่ปลูกไว้ในสวน

ค. นักเรียนไม่ทำลายทรัพย์สินในสวนสมเด็จฯ

ง. อาจารย์ห้ามนักเรียนทิ้งขยะลงบนท้องถนน

จ. นักเรียนไม่เดินลัดสนามหญ้าตรงที่ป้ายห้าม

26. ที่ใดที่นักเรียนควรข้ามถนนมากที่สุด

ก. ตรงที่มีตำรวจ

ข. ตรงทางม้าลาย

ค. ตรงที่มีคนข้ามมาก ๆ

ง. ตรงที่เกาะกลางถนน

จ. ที่ใดก็ได้แล้วแต่สะดวก

27. สังคมไทยทุกวันนี้เกิดปัญหาวุ่นวายขึ้นเนื่องจากสาเหตุใดเป็นสำคัญ

ก. พลเมืองเพิ่มขึ้น

ข. ค่าครองชีพสูงขึ้น

ค. ชาวต่างชาติเข้ามามากขึ้น

ง. เพราะประชาชนขาดคุณธรรมและจริยธรรม

จ. เพราะรับเอาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้ามามากขึ้น

28. ถ้าสังคมไทยส่วนใหญ่ขาดความมีระเบียบวินัย ท่านคิดว่าจะเกิดปัญหาใดตามมามากที่สุด

ก. ปัญหาสุขภาพอนามัยเพิ่มมากขึ้น

ข. ปัญหาอาชญากรรมในสังคมมีมากขึ้น

ค. ปัญหาบ้านเมืองสกปรกไม่น่าอยู่อาศัย

ง. ปัญหาการทำงานโดยขาดประสิทธิภาพ

จ. ปัญหาการจราจรติดขัดบนท้องถนนมีเพิ่มมากขึ้น

29. หลักการประกอบงานใดที่ไม่เหมาะสม

ก. ทำงานหลังเวลา

ข. ทำงานตรงเวลา

ค. ทำงานตามเวลา

ง. ทำงานได้ถูกเวลา

จ. ทำงานเสร็จทันเวลา

30. ทำไมคนไทยโดยทั่วไปเมื่อข้ามถนนจึงไม่ยอมข้ามตรงทางม้าลายหรือสะพานคนข้าม ทั้ง ๆ ที่มีกฎหมายบังคับให้ประพฤติปฏิบัติ

ก. คนไทยส่วนใหญ่ชอบสบาย

ข. คนไทยไม่เกรงกลัวการลงโทษ

ค. เป็นนิสัยของคนไทยโดยเฉพาะ

ง. คนไทยขาดระเบียบวินัยในตนเอง

จ. เจ้าหน้าที่ขาดความเอาใจใส่และลงโทษอย่างจริงจัง

31. ในการสอบปลายภาค ศรีสมรแอบเปิดหนังสือดูคำตอบในขณะที่ครูคุมสอบเผลอ การกระทำเช่นนี้แสดงว่าศรีสมรเป็นคนเช่นไร

ก. ขาดความมีวินัย

ข. ขาดความละอาย

ค. ขาดความซื่อสัตย์

ง. ขาดความกล้าหาญ

จ. ขาดความเกรงกลัว

32. คุณธรรมใดที่ช่วยส่งเสริมมิตรภาพ ทำให้เพื่อนฝูงคบกันได้ยั่งยืน

ก. ความซื่อสัตย์

ข. ความเสียสละ

ค. ความสามัคคี

ง. ความรับผิดชอบ

จ. ความตรงต่อเวลา

33. คนที่มีความซื่อสัตย์สุจริตจะมีลักษณะอย่างไร

ก. เป็นคนมองโลกในแง่ดี

ข. เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ

ค. เป็นคนกตัญญูรู้คุณผู้ที่มีอุปการะ

ง. เป็นคนตรงไปตรงมาน่านับถือ

จ. เป็นคนที่เข้ากับสังคมเก่งและรู้จักคนมาก

34. การกระทำใดที่แสดงถึงความซื่อสัตย์

ก. ขยันทำงานทุกอย่าง

ข. ซื่อตรงต่อหน้าที่การงาน

ค. ไม่รับสินบนโดยไม่จำเป็น

ง. ให้ความเคารพต่อผู้สั่งงาน

จ. เอาใจใส่ต่อหน้าที่การงาน

35. การปฏิบัติเช่นไรน่ายกย่องที่สุด

ก. รีบทำงานเมื่อแม่ใช้

ข. รีบทำงานเมื่อครูขอร้อง

ค. ให้เงินแก่คนขอทานเมื่อเขามาขอ

ง. รีบบริจาคเงินเมื่อมีการเรี่ยไร เพื่อทำบุญกฐิน

จ. รีบบอกครูเมื่อทำหนังสือครูขาด ถึงแม้จะไม่มีใครเห็น

36. แม่รู้ดีว่าเมื่อให้สมหญิงไปซื้อของทีไร จะได้รับเงินทอนครบทุกครั้ง ซึ่งผิดกับพี่ชายของเธอมาก สมหญิงควรได้รับยกย่องในเรื่องใด

ก. ความซื่อสัตย์

ข. ความกตัญญู

ค. ความมีวินัย

ง. ความเสียสละ

จ. ความรับผิดชอบ

37. นักเรียนที่ลอกคำตอบจากเพื่อนในการสอบเสมอถึงแม้ว่าครูจับไม่ได้แต่จะมีผลเสียต่อตนเองอย่างไร

ก. เพื่อนไม่รัก

ข. สอบตกบ่อย

ค. ไม่เข้าใจเรื่องที่เรียน

ง. สอบเรียนต่อไม่ได้อีกแล้ว

จ. เพื่อนจะกล่าวได้ว่าเป็นคนโง่

38. การกระทำใดที่สอดคล้องกับคำที่กล่าวว่า "คำจริงเป็นวาจาไม่ตาย"

ก. สุดายกยอหัวหน้าเธอเสมอ

ข. หัวหน้าของสุดาชอบคำพูดของสุดา

ค. วิภาและวนิดาพากันซุบซิบนินทาสุดา

ง. อุทิศรายงานหัวหน้าเรื่องสุดาอู้งาน

จ. สุทิศาเป็นคนซื่อตรงทำตามที่พูดเสมอ

39. "ประเทศอังกฤษประกอบไปด้วยความสมบูรณ์มั่งคั่งมีสินค้าแผ่ไปทั่วโลกก็เพราะผลแห่งความซื่อตรงในการค้าขาย สิ่งใดที่เป็นสิ่งดีก็จะทำปรากฏตจริง ๆ หาได้ย้อมปลอมราคาขายของเลวเป็นของดีไม่" ข้อความนี้แสดงว่าประเทศอังกฤษเจริญมั่งคั่งเพราะอะไร

ก. มีการค้าขายที่สุจริต

ข. มีประชาชนที่มีคุณภาพ

ค. มีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์

ง. มีเทคโนโลยีสมัยใหม่

จ. ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย

40. ทำไมพลเมืองของประเทศจึงต้องมีจริยธรรม ก. เพราะถ้าพลเมืองมีจริยธรรมดีประเทศชาติจะร่ำรวย ข. เพราะถ้าพลเมืองรู้จริยธรรมมากประเทศนั้นจะร่ำรวย ค. เพราะถ้าพลเมืองมีจริยธรรมดีประเทศนั้นจะพัฒนาได้รวดเร็ว ง. เพราะถ้าพลเมืองรู้จริยธรรมมากประเทศนั้นจะมีชื่อเสียง จ. เพราะถ้าพลเมืองมีจริยธรรมสูงประเทศนั้นจะมีความเจริญทางด้านวัตถุ	

แบบสอบถามวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม

<u>คำชี้แจง</u>

1. แบบสอบถามต่อไปนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะสำรวจความคิดเห็นของนักเรียน ขอให้นักเรียนอ่านด้วยความตั้งใจ แล้วพิจารณาว่าข้อความนั้นเป็นจริงสำหรับนักเรียนเพียงไรหรือไม่จริงเลย

2. ให้นักเรียนเลือกตอบจากจริงที่สุด ค่อนข้างจริง ไม่ค่อยจริง ไม่จริงเลย โดยขีดเครื่องหมาย (✓) ลงหน้าข้อความที่นักเรียนเลือก เพียงข้อความเดียว

3. แบบสอบถามนี้มีทั้งหมดจำนวน 20 ข้อ ใช้เวลา 20 นาที

<u>ตัวอย่าง</u>

0 การโกหกพ่อแม่เป็นเรื่องธรรมดา

.....เห็นด้วยอย่างยิ่ง .....ค่อนข้างเห็นด้วย

.....ไม่ค่อยเห็นด้วย ....✓....ไม่เห็นด้วยเลย

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น.....

---

1. ในการเล่นทายปัญหา ถ้าเรารู้ว่าคนอื่นแอบเปิดตำราดู เราก็ต้องเปิดตำราบ้าง

.....เห็นด้วยอย่างยิ่ง .....ค่อนข้างเห็นด้วย

.....ไม่ค่อยเห็นด้วย .....ไม่เห็นด้วยเลย

2. เมื่อรู้ว่าเพื่อนลอกตำราเข้าห้องสอบ แต่แดงไม่ยอมทำตามเพื่อน ท่านเห็นด้วยกับการกระทำของแดงหรือไม่

.....เห็นด้วยอย่างยิ่ง .....ค่อนข้างเห็นด้วย

.....ไม่ค่อยเห็นด้วย .....ไม่เห็นด้วยเลย

3. ติ๋มรู้สึกดีใจ ที่เธอสามารถเอาชนะเพื่อนได้ โดยที่เพื่อนจับไม่ได้ว่าเธอโกง ท่านเห็นด้วยกับติ๋มที่เธอรู้สึกดีใจหรือไม่

.....เห็นด้วยอย่างยิ่ง .....ค่อนข้างเห็นด้วย

.....ไม่ค่อยเห็นด้วย .....ไม่เห็นด้วยเลย

4. คนเราไม่ควรทำในสิ่งที่ผิดศีลธรรม แม้ใครไม่รู้ ผีสางเทวดาก็รู้

.....เห็นด้วยอย่างยิ่ง .....ค่อนข้างเห็นด้วย

.....ไม่ค่อยเห็นด้วย .....ไม่เห็นด้วยเลย

5. การโกหกเพื่อนให้หลงเชื่อได้ เป็นสิ่งที่น่าภูมิใจ

.....เห็นด้วยอย่างยิ่ง .....ค่อนข้างเห็นด้วย

.....ไม่ค่อยเห็นด้วย .....ไม่เห็นด้วยเลย

6. คนเราจะรู้สึกดีใจ หลังจากที่ได้ละเว้นไม่กระทำความเลว เช่น ไม่โกหก ไม่โกง ไม่ลักขโมย

.....เห็นด้วยอย่างยิ่ง .....ค่อนข้างเห็นด้วย

.....ไม่ค่อยเห็นด้วย .....ไม่เห็นด้วยเลย

7. การแกล้งเพื่อนให้ได้รับความอับอาย เพื่อความสนุกสนาน

.....น่าทำที่สุด .....ค่อนข้างน่าทำ

.....ไม่ค่อยน่าทำ .....ไม่น่าทำเลย

8. การส่งการบ้านตรงตามเวลาทุกครั้ง

.....น่าทำที่สุด .....ค่อนข้างน่าทำ

.....ไม่ค่อยน่าทำ .....ไม่น่าทำเลย

9. เวลานั่งรถเมล์ การลุกให้เด็กหรือคนชรานั่ง

.....น่าทำที่สุด .....ค่อนข้างน่าทำ

.....ไม่ค่อยน่าทำ .....ไม่น่าทำเลย

10. ดูหนังบู๊อาฆาตล้างแค้น แล้วเอาอย่าง

.....น่าทำที่สุด .....ค่อนข้างน่าทำ

.....ไม่ค่อยน่าทำ .....ไม่น่าทำเลย

11. การแต่งเครื่องแบบเรียบร้อยมาโรงเรียนทุกวัน

.....น่าทำที่สุด .....ค่อนข้างน่าทำ

.....ไม่ค่อยน่าทำ .....ไม่น่าทำเลย

12. การให้เพื่อนยืมเสื้อผ้ากันหนาวใส่ ถ้าเรามีหลายตัว

.....น่าทำที่สุด .....ค่อนข้างน่าทำ

.....ไม่ค่อยน่าทำ .....ไม่น่าทำเลย

13. เมื่อไม่พอใจคนที่เราทำอะไรเขาไม่ได้ ก็หาทางออกโดยทำลายข้าวของหรือทำกับคนที่เราพอจะทำเขาได้

.....น่าทำที่สุด .....ค่อนข้างน่าทำ

.....ไม่ค่อยน่าทำ .....ไม่น่าทำเลย

14.การล้างมือทุกครั้งก่อนรับประทานอาหาร

.....น่าทำที่สุด .....ค่อนข้างน่าทำ

.....ไม่ค่อยน่าทำ .....ไม่น่าทำเลย

15. การรังแกสัตว์ เพราะเห็นว่าสนุก

.....น่าทำที่สุด .....ค่อนข้างน่าทำ

.....ไม่ค่อยน่าทำ .....ไม่น่าทำเลย

16. การแบ่งปันขนมให้เพื่อนหรือพี่น้องทุกครั้งที่มีขนม

.....น่าทำที่สุด .....ค่อนข้างน่าทำ

.....ไม่ค่อยน่าทำ .....ไม่น่าทำเลย

17. การเด็ดดอกไม้ในสวนสาธารณะ

.....น่าทำที่สุด .....ค่อนข้างน่าทำ

.....ไม่ค่อยน่าทำ .....ไม่น่าทำเลย

18. การช่วยคนแปลกหน้าเข็นรถของเขาที่ตายข้างถนน

.....น่าทำที่สุด .....ค่อนข้างน่าทำ

.....ไม่ค่อยน่าทำ .....ไม่น่าทำเลย

19. การฆ่าสัตว์โดยไม่ผิดกฎหมาย

.....น่าทำที่สุด .....ค่อนข้างน่าทำ

.....ไม่ค่อยน่าทำ .....ไม่น่าทำเลย

20. การเขียนสลักบนโต๊ะเรียนหรือเก้าอี้จนน่าเกลียด

.....น่าทำที่สุด .....ค่อนข้างน่าทำ

.....ไม่ค่อยน่าทำ .....ไม่น่าทำเลย

แบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนจริยธรรม

<u>คำชี้แจง</u>

1. แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อที่จะศึกษาพฤติกรรมบางอย่างของนักเรียนเท่านั้น จึงใคร่ขอความร่วมมือจากนักเรียนให้ตอบแบบสอบถามตามความจริงของนักเรียนเอง

2. แบบสอบถามนี้ไม่มีข้อใดถูกหรือผิด เป็นเพียงความจริงของนักเรียนเท่านั้น จึงขอให้นักเรียนตอบแบบสอบถามจากความจริงที่สุด

3. ในการตอบให้นักเรียนขีดเครื่องหมาย (√) ลงในช่องที่มีข้อความว่า จริงมากที่สุด จริงมาก ปานกลาง จริงน้อย จริงน้อยที่สุด

<u>ตัวอย่าง</u>

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น.....

ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
(0) ถ้ามีโอกาสข้าพเจ้าจะร่วมแข่งขันเล่านิทานเพื่อให้ข้อคิดเพื่อส่งเสริมจริยธรรม			✓		

<u>คำสั่ง</u> ให้นักเรียนกา เครื่องหมาย (✓) ลงในช่องขวามือที่ตรงกับความรู้สึกหรือการกระทำของนักเรียนมากที่สุด

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น.....

ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1. ข้าพเจ้าติดตามข่าวที่เกี่ยวกับจริยธรรมเสมอ					
2. ถ้ามีโอกาสข้าพเจ้าจะสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นในเรื่องที่เกี่ยวกับจริยธรรม					
3. ข้าพเจ้าสนใจซักถามและตอบคำถามในชั่วโมงเรียนจริยธรรม					
4. ถ้ามีโอกาสข้าพเจ้าจะเข้าชมนิทรรศการที่เกี่ยวกับจริยธรรม					
5. ถ้ามีวิชาจริยธรรมให้เลือกข้าพเจ้าจะเลือกเรียน					

ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
6. ข้าพเจ้าหาโอกาสฟังคำบรรยายเรื่องที่เกี่ยวกับจริยธรรม					
7. ข้าพเจ้าอยากเข้าร่วมอภิปรายเรื่องที่เกี่ยวกับจริยธรรมในโอกาสต่าง ๆ					
8. ข้าพเจ้าอยากร่วมมือกับครูในการจัดแสดงละครเพื่อส่งเสริมจริยธรรม					
9. ข้าพเจ้ายินดีร่วมมือกับครูในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับจริยธรรม					
10. ข้าพเจ้าศึกษาเพิ่มเติมเรื่องจริยธรรมนอกเหนือจากที่ครูสอนในชั้นเรียน					
11. ข้าพเจ้ามักนำปัญหาความขัดแย้งทางด้านจริยธรรมมาไตร่ตรองเสมอ					

ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
12. ข้าพเจ้าชอบอ่านวารสารและหนังสือพิมพ์เรื่องที่เกี่ยวกับจริยธรรม					
13.ถ้ามีโอกาสข้าพเจ้าจะสมัครเข้าเป็นสมาชิกชุมนุมส่งเสริมจริยธรรม					
14.ข้าพเจ้าชอบฟังรายการตอบปัญหาเกี่ยวกับจริยธรรมทางวิทยุกระจายเสียง					
15.ข้าพเจ้าชอบดูรายการโทรทัศน์ที่ให้ความรู้เรื่องจริยธรรม					
16.ข้าพเจ้าชอบวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของบุคคลอื่นในแง่จริยธรรม					
17.ข้าพเจ้าชอบอ่านคำขวัญเพื่อส่งเสริมจริยธรรมที่ติดไว้ตามที่ต่าง ๆ					

ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
18.ถ้ามีโอกาสข้าพเจ้าจะเขียนคำขวัญเพื่อส่งเสริมจริยธรรมเข้าประกวด					
19.ถ้ามีโอกาสข้าพเจ้าจะเขียนเรียงความเพื่อส่งเสริมจริยธรรมเข้าประกวด					
20.ข้าพเจ้าชอบอ่านเรื่องสั้น การ์ตูนและนิทานที่ให้แง่คิดด้านจริยธรรม					

ภาคผนวก ค

แผนการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอน

แผนการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอน

เรื่อง ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เวลา 3 คาบ

<u>ความคิดรวบยอด</u>

1. การปฏิบัติหน้าที่ของตนได้เรียบร้อยและทันตามกำหนดเวลาโดยไม่ต้องมีใครมาบังคับหรือตักเตือน บุคคลเช่นนี้จะนำความสำเร็จมาสู่ตนเองและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

2. บุคคลใดเมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงานใดแล้วเอาใจใส่ ไม่ละทิ้งหรือหลีกเลี่ยงจนงานนั้นประสบความสำเร็จและเกิดผลดีตามมาจะได้รับความไว้วางใจจากผู้อื่นให้ทำงานสำคัญ ถ้าบุคคลใดละเลยหรือหลีกเลี่ยงไม่ทำงานที่ได้รับมอบหมายก็จะเกิดผลเสียหายแก่งานและตนเอง

<u>จุดประสงค์การเรียนรู้</u>

1. นักเรียนยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงถึงการเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมได้

2. นักเรียนบอกได้ว่าจะมีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวมอย่างไรบ้าง

3. นักเรียนบอกสภาพสังคมที่คนมีความรับผิดชอบได้

4. นักเรียนบอกผลเสียที่เกิดขึ้นถ้าคนในสังคมขาดความรับผิดชอบ

5. นักเรียนสรุปเหตุผลที่ควรกระทำจากสถานการณ์ที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบที่ครูกำหนดให้ได้

<u>เนื้อหา</u>

ความรับผิดชอบ หมายถึง ความรู้สึกสำนึกในจิตใจว่า เมื่อทำอะไรหรือมีหน้าที่อะไรแล้วต้องทำให้สำเร็จและได้ผลดี และจะต้องได้รับผลที่เกิดขึ้นทั้งผิดและชอบไม่ใช่รับแต่ความชอบอย่างเดียวแล้วโยนความผิดให้ผู้อื่น ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่โดยสมบูรณ์ เรียกว่า ผู้มีความรับผิดชอบ ซึ่งมี 2 อย่างคือ

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง

2. ความรับผิดชอบต่อสังคม

ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึงหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อตนเอง เช่น

1. ตั้งใจเล่าเรียนศึกษา

2. ดูแลรักษาเครื่องใช้ส่วนตัวให้เป็นระเบียบเรียบร้อยและอยู่ในสภาพที่ดี

3. เอาใจใส่ต่อสุขภาพอนามัยของตนเอง

ความรับผิดชอบต่อสังคม ทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เริ่มตั้งแต่ครอบครัว ชั้นเรียน โรงเรียน ชุมชน ประเทศชาติ เราจึงมีหน้าที่รับผิดชอบที่จะต้องทำต่อผู้อื่นที่อยู่ร่วมในสังคมเดียวกัน

<u>การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน</u>

<u>ขั้นนำ</u>

1. นักเรียนฟังเพลง "ความรับผิดชอบ" ทำนองเพลง "เต้ยแล้วแต่วาสนา"

2. สนทนาเกี่ยวกับจริยธรรมที่ได้จากเพลงที่ฟัง

<u>ขั้นนำ</u>

3. นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 คน และผู้สังเกตการณ์กลุ่มละ 1 คน เพื่อแข่งขันเล่นเกมต่อรูปสี่เหลี่ยม

4. ครูแจกซองใส่อุปกรณ์สำหรับเล่นเกมกลุ่มละ 6 ซอง พร้อมทั้งอธิบายกติกาการเล่นและการแข่งขันในครั้งนี้ โดยมีผู้สังเกตการณ์ทุกกลุ่ม

5. หลังจากเสร็จสิ้นการแข่งขันครูถามนักเรียนดังนี้

5.1 กลุ่มที่ชนะ ชนะเพราะเหตุใด

5.2 กลุ่มที่แพ้ แพ้เพราะเหตุใด

5.3 ในชีวิตจริง งานเราไม่สำเร็จเพราะเหตุใด

5.4 ในชีวิตจริง ถ้าสังคมมีข้อจำกัดมาก ๆ ดังกติกาการแข่งขันในครั้งนี้ สังคมจะเป็นอย่างไร

5.5 นักเรียนมีส่วนทำให้การแข่งขันไม่ประสบผลสำเร็จหรือไม่

5.6 ให้นักเรียนรวบรวมสาเหตุที่ทำให้การแข่งขันต่อรูปสี่เหลี่ยมไม่ประสบ

ผลสำเร็จ

6. นักเรียนแข่งขันต่อรูปสี่เหลี่ยมอีกครั้งโดยใช้กติกาอันเดิมทุกอย่าง และก่อนการแข่งขันให้นักเรียนช่วยบอกว่าทำอย่างไรให้กลุ่มของตนประสบผลสำเร็จ

7. หลังจากสิ้นสุดการแข่งขันครูใช้คำถามต่อไปนี้

7.1 การแข่งขันเกมครั้งใหม่นี้งานเสร็จเร็วเพราะเหตุใด

7.2 ที่แล้ว ๆ มางานเราไม่สำเร็จเพราะเหตุใด

7.3 ถ้าจะให้งานในชีวิตประจำวันสำเร็จเรียบร้อยและรวดเร็วจะต้องปฏิบัติอย่างไร

7.4 สังคมและประเทศชาติจะเป็นเช่นไร ถ้าสมาชิกของสังคมมีความรับผิดชอบ และขาดความรับผิดชอบ

8. ครูแจกเอกสารประกอบการเรียนเรื่อง "นายสุดจับขโมย" ให้นักเรียนทุกคนอ่าน

9. ครูแจกบัตรกำหนดงานแล้วให้หัวหน้ากลุ่มดำเนินการอภิปรายเลขานุการกลุ่มจดบันทึก

10. ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปราย

11. ครูเสนอสถานการณ์เกี่ยวกับความรับผิดชอบเพื่อให้เลือกกระทำในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม

12. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเหตุผลในการเลือกกระทำจากสถานการณ์ ในข้อ 11

<u>ขั้นสรุป</u>

13. สรุปเนื้อหาแล้วโยงไปสู่ความคิดรวบยอด ครูและนักเรียนร่วมกันร้องเพลง "ความรับผิดชอบ" โดยครูเชิญวิทยากรมาเล่นดนตรีทำนองเพลง "เต้ยแล้วแต่วาสนา" ประกอบการร้อง

<u>ขั้นประเมินผล</u>

1. สังเกตการให้ความร่วมมือในการเล่นเกม

2. การสนทนาและตอบคำถาม

3. การร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น

4. การร่วมกิจกรรมร้องเพลง

5. การแสดงเหตุผลในการเลือกกระทำจากสถานการณ์ที่กำหนดให้

<u>สื่อการเรียน</u>

1. ซองอุปกรณ์สำหรับเล่นเกม กลุ่มละ 6 ซอง

2. กติกาในการเล่นเกม

3. คำสั่งสำหรับผู้สังเกตการณ์

4. เนื้อเพลง เทปเพลง

5. บัตรกำหนดงาน

6. เอกสารประกอบการเรียนเรื่อง "นายสุดจับขโมย"

7. สถานการณ์เพื่อประกอบการฝึกการตัดสินใจ

<u>แสดงชิ้นส่วนที่บรรจุในซองทั้ง 6 ซอง ดังภาพต่อไปนี้</u>

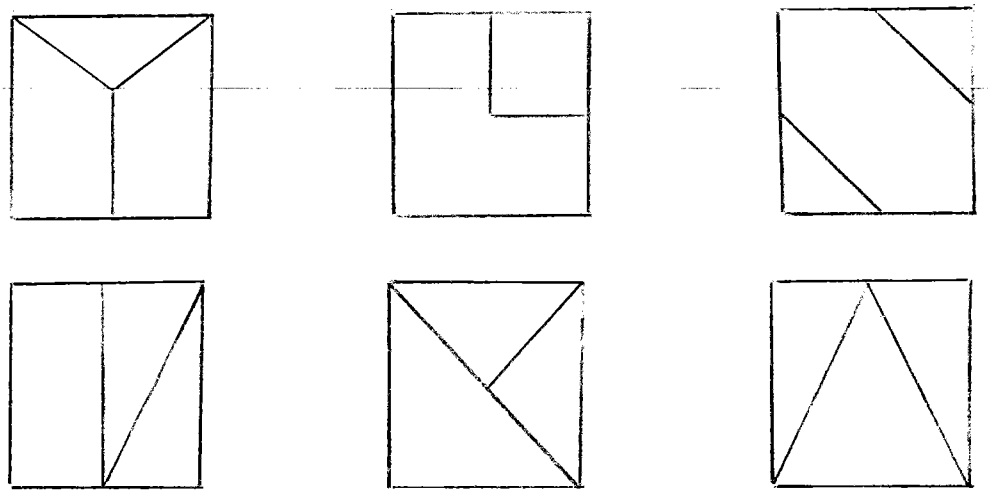

<u>กติกาสำหรับการเล่นเกม</u>

1. ห้ามพูด
2. ห้ามขอชิ้นส่วนจากผู้อื่น
3. ห้ามหยิบชิ้นส่วนของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต
4. ห้ามจัดชิ้นส่วนให้ผู้อื่น
5. ยื่นชิ้นส่วนให้ผู้อื่นได้

<u>คำสั่งสำหรับผู้สังเกตการณ์</u>

1. ผู้เล่นผิดกติกาข้อใดมากที่สุด
2. การเล่นเกมครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 2 แตกต่างกันในด้านใดบ้าง

เพลง ความรับผิดชอบ

คำร้อง สุภาวดี สุจริต ทำนองเพลง เต้ยแล้วแต่วาสนา

พวกเราต้องนึกเสมอ (ซ้ำ) ว่าตอนนี้เธอมีหน้าที่อะไร หากเราได้รับมอบหมายให้ทำงานใดต้องทำให้ดี ต้องรับผิดชอบงานที่มอบหมายนี้ให้สำเร็จดีและได้ผลดีในเรื่องการงาน และได้ผลดีในเรื่องการงาน

ให้มาพากันสร้างการงานเรียน การบ้านการส่อง ให้เขามองเป็นเด็กคุณภาพ ณภาพ โอ้ย ณภาพ ณภาพ สมหน้าที่นักเรียน ต้องหมั่นต้องเพียรต้องรู้จักหน้าที่ อยากเป็นคนดีต้องมีความรู้ เป็นสิ่งที่ปูพื้นฐานไว้ พื้นฐานไว้

ก็เรานั้นเป็นนักเรียน (ซ้ำ) เราต้องพากเพียรเขียนอ่าน รับผิดชอบต่อการงาน ประพฤติตนให้เป็นคนดี ในแง่สังคมเราก็ร่วมมือเต็มที่ สร้างสรรค์สังคมให้สงบสุขก้าวหน้า เจริญไกลให้สงบสุข ก้าวหน้าเจริญไกล

เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง "นายสุดจับขโมย"

ชายชราผู้หนึ่งมีบุตรชาย 3 คน คนโตชื่อสิน นับว่าเป็นผู้เฉลี่ยวฉลาดที่สุดในบรรดาพี่น้องทั้งหมด คนกลางชื่อสาน มีสติปัญญาปานกลาง ส่วนคนสุดท้องชื่อสุด เป็นคนเฉลี่ยวฉลาดน้อยแต่มีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่นเสมอ ไม่ว่าใครจะทำอะไรเขามักจะกุลีกุจอไปช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ หรือถ้าเขาได้รับมอบหมายให้ทำอะไรเขาจะรับผิดชอบหน้าที่ของเขาอย่างเต็มความสามารถ

ชายชราได้ปรึกษากับบุตรทั้งสามว่า ส้มที่เก็บไว้ในลังเพื่อจะส่งไปขายนั้นถูกขโมยไปจำนวนหนึ่งเสมอ อยากจะจับให้ได้ว่าใครเป็นคนขโมย จึงมอบหมายให้สินไปเฝ้าส้มที่โรงเก็บส้ม

ที่โรงเก็บส้ม สินนั่งเฝ้าอยู่สักครู่หนึ่งก็รู้สึกเกียจคร้านจึงนอนหลับไปจนรุ่งเช้าเมื่อตื่นขึ้นมาพบว่าส้มถูกขโมยไปเช่นเดิม สินจึงเอาน้ำราดตัวจนเปียกแล้วกลับบ้านไปบอกชายชราผู้เป็นบิดาว่า เขาวิ่งไล่ตามขโมยไม่ทัน เพราะตกน้ำเสียก่อนเนื่องจากมันมืดมาก ชายชราจึง

บอกให้สานไปเฝ้าแทนในคืนต่อมา

ที่โรงเก็บส้ม สานนั่งห่มผ้าเพราะความหนาวเย็น และด้วยความเกียจคร้าน ก็ล้มตัวลงนอนแล้วเผลอหลับไปเช่นกัน ตอนเช้าเมื่อพบว่าส้มหายไปอีก สานจึงรีบเอาน้ำพรมตามตัวแล้วกลับไปบอกบิดาว่าเขาวิ่งไล่ขโมยจนเหงื่อท่วมตัว แต่ก็ไล่ไม่ทัน สุดได้ยินเช่นนั้นจึงรับอาสาบิดาว่าจะไปเฝ้าส้มบ้าง

ที่โรงเก็บส้ม สุดนั่งเฝ้าด้วยความอดทน แม้ว่าจะง่วงสักเพียงใดก็ไม่ยอมนอน พอตกดึกสุดก็ได้ยินเสียงกุกกักอยู่แถวลังส้ม เขาจึงค่อย ๆ ย่องไปดูก็พบว่ามีเด็กคนหนึ่งกำลังขโมยส้มใส่ถุงอยู่ สุดจึงย่องไปทางด้านหลังแล้วจับตัวเด็กนั้นเอาไว้ได้ เมื่อเขาพาเด็กมาที่บ้าน บิดารู้สึกดีใจมากที่สุดทำงานเป็นผลสำเร็จ จึงกล่าวชมเชยและให้เงินรางวัลเป็นการตอบแทน ส่วนสินกับสานก็ถูกตำหนิที่พูดโกหก และถูกลงโทษให้ทำงานในสวนเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ตลอดจนไม่ได้รับความไว้วางใจให้ทำงานสำคัญจากบิดาอีกต่อไป

บัตรกำหนดงาน

เมื่อนักเรียนอ่านเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง "นายสุดจับขโมย" แล้วให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้

1. สิน สาน และสุด มีนิสัยที่เหมือนกัน หรือแตกต่างกันอย่างไร

2. ถ้านักเรียนถูกมอบหมายให้เฝ้าที่เก็บผลส้มเพื่อจับขโมยเหมือนสิน สาน หรือสุด แล้วนักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร และในคืนอากาศหนาวเย็นมาก

3. ถ้านักเรียนเป็นสินหรือสาน เมื่อถูกทำโทษแบบนี้ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร และควรประพฤติตนเสียใหม่อย่างไรบ้างเพื่อให้เกิดความไว้วางใจจากบุคคลอื่น

4. ถ้านักเรียนคิดจะมีเพื่อนร่วมทำงานสักคน นักเรียนจะเลือกเพื่อนที่มีนิสัยเหมือนสินหรือสาน หรือสุด เพราะเหตุใด

5. ถ้าในสังคมมีคนที่เหมือนสิน และสานมาก ๆ สังคมจะเป็นอย่างไร

6. ให้ตัวแทนออกมารายงานการอภิปรายหน้าชั้น

สถานการณ์เพื่อประกอบการฝึกการตัดสินใจ

<u>สถานการณ์ที่ 1</u>

ในวันหยุดสุดสัปดาห์ เพื่อน ๆ ได้ชวนสมปองไปทัศนาจร แต่สมปองมีภาระต้องสอนพิเศษให้น้อง ถ้านักเรียนเป็นสมปองจะทำอย่างไร

ก. ไปทัศนาจรกับเพื่อน และวานเพื่อนให้มาช่วยสอนพิเศษ

ข. ไปทัศนาจรกับเพื่อน และเป็นการเปิดโอกาสให้น้องได้พักผ่อนด้วย

ค. สอนพิเศษให้น้องและให้การบ้านไว้เพื่อจะได้ไปทัศนาจรกับเพื่อน

ง. อยู่บ้านสอนพิเศษให้น้อง และหาโอกาสไปทัศนาจรกับเพื่อนเมื่อมีเวลาว่าง

<u>สถานการณ์ที่ 2</u>

ปวีณา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ให้มีหน้าที่เก็บเงินเพื่อซื้อหนังสือประกอบการเรียน เมื่อรวบรวมเงินเสร็จแล้วปรากฏว่าเงินขาดหายไป 40 บาท ถ้านักเรียนเป็นปวีณา จะทำอย่างไร

ก. นำเงินมาชดเชยจำนวนเงินที่ขาดหายไป เพราะไม่ต้องการให้เพื่อนตำหนิ

ข. นำเงินที่รวบรวมได้ทั้งหมดไปให้อาจารย์ และบอกความจริงให้ทราบ

ค. ขอความเห็นใจจากเพื่อนร่วมชั้น เรี่ยไรเงินอีกครั้งจนครบจำนวนที่ขาดหายไป

ง. บอกให้เพื่อนทราบว่าตนเองบกพร่องได้ทำเงินขาดหายไปและยินดีจะจ่ายเงินทดแทนให้

<u>สถานการณ์ที่ 3</u>

วีระทำหน้าที่รวบรวมสมุดการบ้านของเพื่อนเพื่อส่งให้ทันก่อนเข้าโรงเรียนในตอนเช้า สมเกียรติซึ่งเป็นเพื่อนสนิทของวีระได้ขอร้องให้วีระรวบรวมสมุดส่งในตอนบ่าย เพราะเมื่อคืนเขาปวดศีรษะมากจึงทำไม่เสร็จ ถ้านักเรียนเป็นวีระจะทำอย่างไร

ก. ปฏิบัติตามที่วีระขอร้องเพราะเห็นใจเพื่อนแต่เตือนวีระว่าครั้งต่อไปจะไม่ช่วยอีกแล้ว

ข. ไม่ปฏิบัติตามคำขอร้องของสมเกียรติเพราะเป็นเรื่องที่เขาจะต้องแก้ปัญหา

เอาเอง

ค. ให้สมเกียรติไปตกลงกับอาจารย์ด้วยตนเอง ส่วนตนจะรวบรวมการบ้านส่งตามกำหนด

ง. รวบรวมการบ้านส่งอาจารย์ตามปกติ และอธิบายเหตุผลที่สมเกียรติไม่สามารถส่งการบ้านตามกำหนดได้

<u>สถานการณ์ที่ 4</u>

โอภาสขี่จักรยานเพื่อรีบไปธุระ เผอิญไปชนจักรยานยนต์ของผู้อื่นที่จอดอยู่ข้างทางเสียหาย ถ้าท่านเป็นโอภาสจะทำอย่างไร

ก. สืบหาเจ้าของถ้าไม่พบถือว่าตนได้ทำดีที่สุดแล้ว

ข. รีบไปธุระต่อ เพราะถือว่าเสียหายเล็กน้อยเจ้าของคงไม่ว่าอะไร

ค. เขียนบันทึกให้เจ้าของทราบ และนัดวันเวลาเพื่อขอใช้ค่าเสียหาย

ง. นั่งคอยจนพบเจ้าของและบอกความจริงให้ทราบ คิดว่าเจ้าของคงให้อภัย

<u>สถานการณ์ที่ 5</u>

ในการจัดนิทรรศการของโรงเรียนครั้งหนึ่ง มีผู้ร่วมงานจัดงานหลายคนแต่ผลงานไม่เป็นที่น่าพอใจจึงได้รับคำตำหนิจากผู้ชมจำนวนมาก สมศักดิ์เป็นคนหนึ่งในจำนวนผู้ร่วมงานนี้ ถ้านักเรียนเป็นสมศักดิ์ จะทำอย่างไร

ก. บอกให้เพื่อน ๆ ทุกคนทราบว่ามีใครบ้างที่ทำงานบกพร่อง

ข. นำความคิดเห็นของผู้ชมมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข

ค. คอยฟังคำตำหนิจากผู้ชม เพื่อจะได้ไปบอกเพื่อน

ง. เสนอให้มีการประชุมระหว่างผู้ร่วมงาน เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไข

แผนการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอน

เรื่อง ความมีระเบียบและการตรงต่อเวลา 4 คาบ

(ความมีระเบียบวินัย 2 คาบ และการตรงต่อเวลา 2 คาบ)

<u>ความคิดรวบยอด</u>

บุคคลที่ปฏิบัติตามกฎ กติกา และระเบียบวินัยต่าง ๆ ที่สังคมกำหนดไว้ จะทำให้ตนและสังคมพบกับความสุข การที่บุคคลไม่ปฏิบัติตามกฎ กติกา ได้ชื่อว่าเป็นคนขาดวินัย ซึ่งเป็นการเบียดเบียนนำความเดือดร้อนให้ตนเองและผู้อื่น

<u>จุดประสงค์การเรียนรู้</u>

1. นักเรียนยกตัวอย่างพฤติกรรมที่แสดงถึงความมีระเบียบวินัยและการขาดระเบียบวินัยได้
2. นักเรียนบอกผลดี ถ้าทุกคนปฏิบัติ กฎ กติกา ของสังคมได้
3. นักเรียนบอกผลเสียหรือโทษที่เกิดจากบุคคลขาดระเบียบวินัยได้
4. นักเรียนเสนอแนวทางการปฏิบัติตนที่แสดงถึงผู้ที่มีระเบียบวินัยได้
5. นักเรียนสรุปเหตุผลที่ควรกระทำจากสถานการณ์ที่เกี่ยวกับความมีระเบียบวินัยที่กำหนดให้ได้

<u>เนื้อหา</u>

ความมีระเบียบวินัย เป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับการอยู่ร่วมกันในบ้าน โรงเรียน และชุมชน เพราะการอยู่ร่วมกันอย่างมีระเบียบวินัยจะทำความสงบสุข ความเจริญก้าวหน้า ความมั่นคงและความปลอดภัย

และในการอยู่ร่วมกันในสังคมจะต้องมีการออกกฎข้อบังคับ คำสั่ง กติกา ระเบียบหรือกฎหมาย เพื่อให้ทุกคนปฏิบัติตามข้อกำหนดต่าง ๆ อย่างเคร่งครัดนี้เรียกว่าเป็นผู้มีระเบียบวินัย

คนที่มีระเบียบวินัยจะต้อง

1. รู้จักระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง กฎ กติกาต่าง ๆ ที่วางไว้เป็นอย่างดี

2. ประพฤติปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับนั้น ๆ อย่างเคร่งครัดทั้งต่อหน้าและลับหลัง

โทษของการขาดวินัย

1. เป็นภาระของพ่อแม่ พี่น้อง ทำให้ต้องลำบากและเดือดร้อน

2. ทำให้เพื่อน ๆ ในโรงเรียนต้องเสียเวลา ทำให้ห้องเรียนสับสนวุ่นวาย

3. ทำให้เกิดความเดือดร้อนทั้งตนเองและผู้อื่น วุ่นวายระส่ำระสาย เพิ่มภาระให้แก่เจ้าหน้าที่บ้านเมือง

<u>การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน</u>

<u>ขั้นนำ</u>

1. แจกเนื้อเพลงและเปิดเทปเพลง "ระเบียบวินัย" ทำนองเพลง "พังเพย" ให้นักเรียนฟัง

2. สนทนาเกี่ยวกับเนื้อเพลงว่าให้จริยธรรมอะไรบ้าง

<u>ขั้นสอน</u>

1. ครูแจกเอกสารประกอบการเรียนเรื่อง "ขาดวินัยนำภัยมาสู่ตน" ให้นักเรียนทุกคนอ่าน

2. แบ่งกลุ่มเพื่ออภิปรายแสดงความคิดเห็น กลุ่มละ 6 คน แล้วเลือกหัวหน้ากลุ่มและเลขานุการกลุ่ม

3. แจกบัตรกำหนดงานเพื่อให้นักเรียนอภิปรายตามบัตรกำหนดงานโดยมีหัวหน้ากลุ่มดำเนินการอภิปราย และเลขานุการจดบันทึก

4. ให้ตัวแทนกลุ่มออกมาเสนอผลการอภิปรายหน้าชั้น

5. ครูเสนอสถานการณ์เกี่ยวกับความมีระเบียบวินัยให้นักเรียนฝึกการตัดสินใจเลือกการกระทำในสิ่งที่เหมาะสม

6. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเหตุผลในการเลือกกระทำจากสถานการณ์ ในข้อ 5

<u>ขั้นสรุป</u>

7. สรุปเนื้อหา และร้องเพลง "ระเบียบวินัย" โดยครูเปิดเทปทำนองเพลง "พังเพย" ประกอบ

<u>ขั้นประเมินผล</u>

1. สังเกตการอภิปรายแสดงความคิดเห็น
2. การสนทนาเรื่องเพลงที่ฟัง
3. การร่วมกิจกรรมการร้องเพลง
4. การรายงานผลการอภิปรายหน้าชั้น
5. จากแบบสำรวจตนเองหลังการเรียนผ่านไป 1 สัปดาห์

<u>สื่อการเรียน</u>

1. เนื้อเพลง เทปเพลง
2. เอกสารประกอบการเรียนเรื่อง "ขาดวินัยนำภัยมาสู่ตน"
3. บัตรกำหนดงาน
4. สถานการณ์เพื่อประกอบการฝึกการตัดสินใจ
5. แบบสำรวจตนเอง

เพลง "ระเบียบวินัย"

คำร้อง สุภาวดี สุจริต ทำนองเพลง พังเพย

(สร้อย) เป็นคนควรจะมีวินัย ชาวไทยเจริญเจริญก้าวหน้า
กฎหมายต่าง ๆ นานา เป็นกฎเกณฑ์ที่ว่าให้เราทำตาม
พูดจาต้องรักษาสัตย์ เคร่งครัด ระเบียบกติกา
การอยู่ร่วมกันอยู่ทุกเวลา เราต้องรักษาระเบียบวินัย (ซ้ำ)

(สร้อย)

หากเราไม่รักษากฎ เลี้ยวลดไปตามอำเภอใจ
สังคมก็จะวุ่นวาย ระส่ำระสายไปทั่วทุกคน (ซ้ำ)

(สร้อย)

บ้านเมืองก็จะสุขสม ไม่พบกับความสับสน
ทั้งบ้านเมืองและที่ชุมชน จะสุขเหลือล้นเพราะระเบียบวินัย

<u>เอกสารประกอบการเรียนเรื่อง "ขาดวินัยนำภัยมาสู่บทเรียน"</u>

วีระชาติ ขจรพาณิชย์ เป็นลูกเศรษฐีผู้มีอิทธิพลของอำเภอแห่งหนึ่ง ซึ่งพ่อแม่ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนและดูแลบุตรของตน ที่บ้านเศรษฐีมีลูกจ้างหลายคนที่จะคอยดูแลและทำอะไรให้ทุกอย่าง วีระชาติจึงเกียจคร้าน ตื่นสาย เอาแต่ใจตนเอง ชอบขับจักรยานยนต์เที่ยวเตร่ด้วยความเร็วสูง นอกจากจะขี่ด้วยความเร็วสูงแล้วจักรยานยนต์ของเขายังเสียงดังเพราะไปจัดเปลี่ยนท่อไอเสียใหม่ เมื่อขี่ไปที่ไหนผู้คนจะต้องแสบแก้วหูไปตาม ๆ กัน และยังนึกแข่งชักให้ตายเร็ว ๆ อีกด้วย

ส่วนวีรพล สมบูรณ์ เป็นลูกของครูซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของคนในย่านนั้น วีระพลมีพี่น้องหลายคน พ่อจึงสอนให้ทุกคนช่วยเหลือตนเองและงานบ้านทุกอย่าง เป็นต้นว่า ต้องตื่นแต่เช้า แบ่งหน้าที่กันทำงานบ้าน ซึ่งรีดผ้าด้วยตนเอง วีรพล ขี่จักรยานคันเก่าซึ่งมีน้องซ้อนท้ายมาด้วยทุกวัน

ทั้งวีระชาติ และวีรพล เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งครู ทำนอง รักธรรม เป็นครูประจำชั้น ครูทำนอง ตักเตือนนักเรียนในชั้นเสมอว่า ให้ทุกคนปฏิบัติตามข้อบังคับ กฎหมาย กฎจราจร หรือข้อตกลงที่สังคมยอมรับนับถือเป็นแนวทางปฏิบัติของคนในสังคมเช่น การแต่งกายมาโรงเรียน การข้ามถนน การขับขี่รถบนถนน การขึ้นรถประจำทางการเข้าคิวซื้ออาหาร ซื้อตั๋ว การไม่ทำลายสาธารณสมบัติ เป็นต้น วีรพลนั้นปฏิบัติตามคำสั่งสอนของครูอยู่เสมอจนเป็นนิสัยที่ดีที่ติดตัวอยู่ ส่วนวีระชาตินั้น ปฏิบัติตามคำสอนของครูในบางครั้ง

วันหนึ่งหลังเลิกเรียนทุกคนต่างก็รีบกลับบ้าน บ้างก็เดิน บ้างก็ปั่นจักรยาน บ้างก็ขึ้นรถโรงเรียน บ้างก็ขึ้นรถประจำทาง ดูขวักไขว่ไปหมด และยังมีนักเรียนอีกจำนวนหนึ่งขี่จักรยานยนต์ โดยเฉพาะวีระชาติได้ขี่จักรยานยนต์ด้วยความเร็วสูงแซงซ้ายแซงขวาจนคนอื่น ๆ ต้องหลบกันแทบไม่ทัน พอถึงสี่แยกซึ่งมีป้ายให้หยุดก่อน ด้วยความคะนองของวีระชาติจึงไม่ได้ชลอรถเลย ขณะนั้นก็มีรถยนต์ได้วิ่งมาถึงสี่แยกด้วยความเร็วสูง เช่นเดียวกันจึงชนกับจักรยานยนต์ของวีระชาติ อย่างจัง วีระชาติจึงกระเด็นตกไปอยู่ข้างทางสลบไสลไม่ได้สติ ทั้งครูและเพื่อนนักเรียนต่างก็เสียใจ และคิดว่าถ้าวีระชาติขับช้าหรือชลอเพื่อดูรถคันอื่น

บ้างเขาคงไม่ต้องได้รับบาดเจ็บสาหัสอย่างนี้ ส่วนประชาชนและนักเรียนหลายคนก็นึกสมน้ำหน้าเขา

บัตรกำหนดงาน

เมื่อนักเรียนอ่านเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง "ขาดวินัยนำภัยมาสู่ตน" จบแล้ว ให้ร่วมกันอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้

1. วีระชาติ และวีรพล มีความแตกต่างกันด้านใดบ้าง

2. นักเรียนควรเอาแบบอย่างใครเพราะอะไร

3. เพราะเหตุใดบุคคลในสังคมจึงต้องมีวินัย

4. การขาดระเบียบวินัยก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและสังคมอย่างไรบ้าง (ให้รวบรวมจากประสบการณ์ของทุกคนว่าเมื่อไม่ปฏิบัติตามระเบียบวินัย ทำให้เกิดผลเสียหายอย่างไร ดังตัวอย่างจากวีระชาติ)

5. ถ้ายังมีคนจำนวนมากขาดระเบียบวินัยสภาพสังคมจะเป็นอย่างไร

6. นักเรียนช่วยกันเสนอแนวทางในการปฏิบัติตนที่แสดงถึงผู้มีระเบียบวินัย และหาวิธีการต่อต้านผู้ที่ขาดวินัย

7. ส่งตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้นและส่งผลงานต่อครู

แบบสำรวจตนเองในเรื่องความมีระเบียบวินัย

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

กาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องที่นักเรียนปฏิบัติจริง

รายการสำรวจ	ทำได้	ทำได้บ้าง ไม่ได้บ้าง	ทำไม่ได้เลย
1. นักเรียนแต่งกายเรียบร้อยเสมอเมื่อมาโรงเรียน			
2. นักเรียนเข้าคิวซื้ออาหารเสมอ			
3. นักเรียนตื่นแต่เช้าทุกวัน			
5. นักเรียนมาทันโรงเรียนเข้าเสมอ			
6. นักเรียนดูแลรักษาเครื่องใช้ด้วยตนเองเสมอ			
7. นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบและกติกา ของโรงเรียนเสมอ			
8. นักเรียนจะว่ากล่าวตักเตือนเพื่อนเสมอถ้าเขาทำผิดวินัย			

สถานการณ์เพื่อประกอบการฝึกการตัดสินใจ

สถานการณ์ที่ 1

เมื่อวันชัยไปเข้าห้องสุขาของโรงเรียน ได้พบเพื่อนคนหนึ่งกำลังเขียนข้อความต่าง ๆ ลงบนฝาผนังของห้องสุขา ถ้านักเรียนเป็นวันชัยนักเรียนจะทำอย่างไร

ก. แจ้งให้อาจารย์ทราบเพื่อช่วยตักเตือนเพื่อนคนนั้น

ข. บอกเพื่อนคนนั้นไม่ให้เขียน

ค. อ่านข้อความและจำข้อความที่คิดว่ามีประโยชน์ และน่าสนใจ

ง. ขีดข้อความนั้นทิ้ง แล้วเขียนข้อความใหม่ว่า "โปรดรักษาความสะอาด"

สถานการณ์ที่ 2

ในการสอบภาษาอังกฤษคราวหนึ่ง วิยะดาทำข้อสอบไม่ได้ เพราะไม่ได้เตรียมตัวล่วงหน้า เพื่อน ๆ ที่นั่งอยู่ข้าง ๆ สงสารจึงแอบส่งกระดาษคำตอบให้ทั้ง ๆ ที่มีระเบียบห้ามไว้ ถ้านักเรียนเป็นวิยะดาจะทำอย่างไร

ก. ไม่สนใจกระดาษคำตอบที่เพื่อนส่งให้

ข. ไม่รับกระดาษคำตอบที่เพื่อนส่งให้ เพราะกลัวครูจับได้

ค. รับกระดาษคำตอบจากเพื่อน เพราะถ้าไม่รับต้องสอบตกแน่ ๆ

ง. จะไม่คัดลอกคำตอบจากเพื่อนส่งให้ แต่จะซับไว้ด้วยความเกรงใจ

สถานการณ์

ในเวลาพักรับประทานอาหารกลางวัน ปรากฏว่ามีนักเรียนเข้าแถวซื้ออาหารเป็นแถวยาว แต่วรวิทย์เห็นพินิจ แซงคนที่อยู่ข้างหน้าเพื่อแย่งซื้ออาหารก่อน ในกรณีเช่นนี้ถ้านักเรียนเป็นวรวิทย์จะทำอย่างไร

ก. ท้วงติงการกระทำของพินิจทันที

ข. ฝากเพื่อนที่อยู่ข้างหน้าซื้ออาหารแทนตน

ค. ในกรณีที่มีความจำเป็นเท่านั้นจึงจะทำอย่างพินิจ

ง. รอคอยจนกว่าจะถึงลำดับของตน ถ้าอาหารหมดก็จะไปซื้อที่อื่น

<u>สถานการณ์ที่ 4</u>

สุรีย์เก็บออมเงินได้แล้ว 500 บาท เพื่อจะซื้อวิทยุเครื่องหนึ่ง ในราคา 550 บาท แต่มีเพื่อนมาบอกว่ามีคนนำวิทยุอย่างที่ต้องการหนีภาษีเข้ามาและขายในราคา 300 บาท ถ้านักเรียนเป็นสุรีย์ จะทำอย่างไร

ก. ไม่สนใจเพราะกลัวโดนหลอก

ข. แจ้งตำรวจเพื่อรับรางวัลนำจับ

ค. ไปดูของเสียก่อนถ้าพอใจก็ซื้อ

ง. แจ้งเจ้าหน้าที่ให้ทราบเพื่อปฏิบัติตามกฎหมาย

แผนการสอนโดยการใช้เพลงประกอบ

เรื่อง การตรงต่อเวลา เวลา 2 คาบ

<u>ความคิดรวบยอด</u>

การตรงต่อเวลาและหน้าที่เป็นลักษณะของผู้มีวินัยในตนเองซึ่งเป็นลักษณะนิสัยที่ฝึกได้ ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงว่าเป็นผู้ที่ตรงต่อเวลาในการทำงาน คือ ทำงานให้เสร็จทันเวลาที่กำหนด รู้จักรักษาเวลาตามนัด และรู้จักว่าเวลาไหนควรทำอะไร การไม่ตรงต่อเวลาและหน้าที่ ทำให้เกิดผลเสียแก่งานและตนเอง

<u>จุดประสงค์การเรียน</u>

1. นักเรียนยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงถึงการตรงต่อเวลา
2. นักเรียนบอกผลดีของการตรงต่อเวลาในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. นักเรียนบอกผลเสียของการไม่ตรงต่อเวลา
4. นักเรียนร่วมกันเสนอแนวทางในการรณรงค์เพื่อให้สมาชิกในหน่วยสังคมตรงต่อเวลา
5. นักเรียนสรุปเนื้อหาโดยการแต่งเป็นเพลงได้

<u>เนื้อหา</u>

การตรงต่อเวลา หมายถึง การทำงานหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือการทำหน้าที่ เช่น การเข้าห้องเรียน การเข้าห้องประชุม การส่งการบ้าน หรือการทำงานที่ได้รับมอบหมายจะต้องเสร็จทันที่กำหนด และในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ จำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกคนต้องตรงต่อเวลา ไม่ทำให้คลาดเคลื่อนอันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย ผู้ที่ตรงต่อเวลาจะสามารถทำงานได้สำเร็จบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้และดำเนินไปด้วยความราบรื่น การไม่ตรงต่อเวลาย่อมทำให้การงานล่าช้าติดขัด ไม่อาจบรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้ได้

<u>การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน</u>

<u>ขั้นนำ</u>

1. ครูแจกเนื้อเพลงและเปิดเทปเพลง "ตรงต่อเวลา" ทำนองเพลง "หนูไม่รู้" ให้นักเรียนฟัง

2. สนทนาเกี่ยวกับเนื้อเพลงว่าให้จริยธรรมอะไรบ้าง

<u>ขั้นสอน</u>

3. ให้นักเรียนดูละครเรื่อง "เฉื่อยสมชื่อ" โดยมีการเตรียมการไว้ล่วงหน้าแล้ว

4. นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 6 คน แล้วทำการเลือกหัวหน้ากลุ่มและเลขานุการกลุ่ม

5. ครูแจกบัตรกำหนดงานให้หัวหน้ากลุ่มดำเนินการอภิปราย เลขาฯ จดบันทึก

6. ส่งตัวแทนออกมารายงานผลการอภิปรายแสดงความคิดเห็น

<u>ขั้นสรุป</u>

7. นักเรียนสรุปเนื้อหาโดยการแต่งเป็นเพลง แล้วนำมาเสนอหน้าชั้น

8. ร่วมกันร้องเพลง "ตรงต่อเวลา" ทำนองเพลง "หนูไม่รู้" โดยครูเล่นดนตรีประกอบ

<u>การประเมินผล</u>

1. สังเกตการอภิปรายในกลุ่ม

2. การร้องเพลง

3. การแต่งเพลง

4. แบบสำรวจตนเองหลังการเรียนผ่านไป 3 วัน

<u>สื่อการเรียน</u>

1. เนื้อเพลง เทปเพลง
2. บทละครเรื่อง "เฉื่อยสมชื่อ"
3. บัตรกำหนดงาน
4. แบบสำรวจตนเอง

เพลง "ตรงต่อเวลา"

คำร้อง สุภาวดี สุจริต ทำนองเพลง "หนูไม่รู้"

เราต้องตรงต้องตรงต่อเวลา วันเวลาไม่เคยคอยใคร พวกเราก็ต้องจำเอาไว้ นัดกับใครต้องให้ตรงเวลา <u>หากผิดนัดผิดสัญญาต้องรู้ว่านั้นไม่ใช่สิ่งดี</u> (ซ้ำ)

ถ้าหากตรง หากตรงเวลา การงานหนาก็จะก้าวไกล ควรฝึกให้เกิดเป็นนิสัย ทำงานใดให้เสร็จทันเวลา <u>ทำเช่นนี้ดีหนักหนาเพราะถือว่ามีระเบียบวินัย</u> (ซ้ำ)

บทละครเรื่อง "เฉื่อยสมชื่อ"

บรรยาย : เฉื่อยเป็นนักฟุตบอลที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าทีมของโรงเรียนเพื่อไปแข่งขันระดับจังหวัด ซึ่งมีครูปรีชาเป็นผู้ฝึกซ้อมและควบคุมทีมโดยนัดหมายนักฟุตบอลทุกคนมาวิ่งออกกำลังกายและบริหารร่างกายในตอนเช้า ส่วนตอนเย็นก็จะเป็นการซ้อมฟุตบอลเพื่อการแข่งขัน

ฉากที่ 1 : ครูปรีชากำลังคุมทีมฟุตบอลวิ่งออกกำลังกายอยู่ในสนามขณะที่เพื่อนวิ่งออกกำลังกายอยู่นั้น เฉื่อยวิ่งกระหืดกระหอบเข้ามาหาครูปรีชา

เฉื่อย : คุณครูครับผมขอโทษที่มาสาย

ครูปรีชา : ครูยกโทษให้แต่ต่อไปเฉื่อยจะต้องพยายามรักษาเวลาด้วยเพราะครั้งนี้ไม่ใช่ครั้งเดียวที่เฉื่อยมาช้า ที่จริงแล้วมีคนอื่นอยากเล่นอีกหลายคน แต่ครูก็เห็นว่าเธอรักฟุตบอลและเป็นตัวสำคัญของทีม จึงอยากให้เธอปรับปรุงตัวเองเพื่อการแข่งขันที่จะมีขึ้นเร็ว ๆ นี้

เฉื่อย : ครับคุณครู ต่อไปผมจะพยายามปรับปรุงตัวเอง

<u>ฉากที่ 2</u> ที่สนามฟุตบอลหลังจากฝึกซ้อมครูปรีชาได้เรียกประชุมนัดหมาย

ครูปรีชา : พรุ่งนี้จะมีการแข่งขันแล้ว ขอให้นักเรียนมาพร้อมกันที่โรงเรียนเวลา 13.00 น กรุณามาให้ตรงเวลาด้วย เพราะเราจะต้องใช้เวลาเดินทางไปแข่งขันที่สนามกีฬาจังหวัดประมาณ 1 ชั่วโมง

นักกีฬา : (พูดพร้อม ๆ กัน) ครับผม (แล้วแยกย้ายกันกลับบ้าน)

ครูปรีชา : อ้อ! เฉื่อยเดี๋ยวรอพบครูก่อนนะ

เฉื่อย : ครูมีอะไรหรือครับ

ครูปรีชา : พรุ่งนี้มาให้ตรงเวลาด้วยนะ เพราะในการแข่งขันจะขาดคนใดคนหนึ่งไม่ได้ ตัวสำรองก็มีน้อยและยังบาดเจ็บอีกด้วย ครูเป็นห่วงกลัวจะไปไม่ทัน

เฉื่อย : ครับคุณครูผมจะต้องมาให้ทันแน่นอนเลยครับ

<u>ฉากที่ 3</u> ที่ลานจอดรถหน้าอาคารเรียน ครูปรีชากับทีมนักฟุตบอลกำลังรอคอยเฉื่อยด้วยความกระวนกระวายใจ

ครูปรีชา : เอ...เลยเวลามาครึ่งชั่วโมงแล้วยังไม่มาอีก โชเฟอร์ออกรถได้

(ขณะนั้นเฉื่อยวิ่งมาพอดี)

เฉื่อย : รอด้วย ๆ ๆ รอด้วยครับ

(รถจอดรับเฉื่อย)

ครูปรีชา : เธอรู้ไหมว่าเลยเวลามาครึ่งชั่วโมงแล้ว

เฉื่อย : แต่ลงแข่งขันเวลาบ่าย 4 โมงไม่ใช่หรือครับคุณครู

ครูปรีชา : ใช่..แต่เธอรู้ไหมว่าจะต้องไปรายตัวภายในเวลา 14.30 น. นี่ไม่รู้จะไปทันไหม เฮ้อ!

<u>ฉากที่ 4</u> ที่สนามกีฬาหน้าศาลากลางจังหวัด

ครูปรีชา : ผมพานักกีฬาฟุตบอลมารายงานตัวเพื่อการแข่งขัน

กรรมการ :ผมเสียใจด้วยครับทีมคุณมารายงานตัวช้ากว่ากำหนดไปตั้ง 15 นาที เราจึงต้องตัดสิทธิ์การแข่งขันในครั้งนี้

นักฟุตบอล :(บ่น) ไม่น่าเลย เฉื่อยไม่น่าทำกับทีมเราเลย พวกเราไม่ต้องพูดกับมันแล้ว เจ็บใจนักซ้อมมาเป็นปีมาพังเพราะคน ๆ เดียว ต่อไปถ้ามีมันร่วมทีมด้วยเราจะไม่เล่นเป็นอันขาด

ครูปรีชา : (หันมามองหน้าเฉื่อย)

เฉื่อย : (ยืนก้มหน้า)

บัตรกำหนดงาน

เมื่อนักเรียนดูละครเรื่อง "เฉื่อยสมชื่อ" แล้วให้นักเรียนร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

1. เฉื่อยเป็นคนอย่างไร

2. สมมติ ถ้านักเรียนเป็นเฉื่อย ซึ่งเป็นต้นเหตุให้ทีมฟุตบอลถูกตัดสิทธิ์จะรู้สึกอย่างไร และถ้าเพื่อนไม่พูดด้วยจะรู้สึกอย่างไร

3. การไม่ตรงต่อเวลาของเฉื่อยเกิดผลเสียหายอย่างไร และถ้าเฉื่อยตรงเวลาจะเกิดผลดีอย่างไร

4. การที่นักเรียนมีนิสัยเหมือนเฉื่อยและจำเป็นต้องทำงานร่วมกับคนอื่น ซึ่งเป็นหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบอยู่ด้วยจะเกิดผลเสียแก่ตนเองและงานอย่างไร

5. สมมตินักเรียนเป็นเฉื่อยจะปรับปรุงตนเองอย่างไรบ้าง

6. ให้นักเรียนร่วมกันเขียนคำขวัญเพื่อรณรงค์ให้ทุกคนตรงต่อเวลา

7. ให้ส่งตัวแทนมารายงานผลการอภิปรายหน้าชั้น

แบบสำรวจตนเองในเรื่องการตรงต่อเวลา

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

เขียนเครื่องหมายถูก (√) ลงในช่องที่นักเรียนปฏิบัติจริง

รายการสำรวจ	ทำได้	ทำได้บ้าง ไม่ได้บ้าง	ทำไม่ได้เลย
1. นักเรียนทำการบ้านเสร็จทันกำหนดส่งเสมอ			
2. นักเรียนมาทันเข้าแถวในตอนเช้า			
3. ถ้ามีนัดกับใครแล้วนักเรียนจะต้องไปให้ทันเวลาเสมอ			
4. นักเรียนมีการวางแผนเสมอว่าจะทำอะไรก่อนหลัง			
5. นักเรียนจะไม่กลับบ้านก่อนเวลาจนกว่าโรงเรียนจะเลิกหรือครูอนุญาตให้กลับก่อน			
6. ไม่ว่าจะเดินทางไปไหนนักเรียนจะถึงสถานีรถก่อนที่รถจะออกเสมอ			
7. นักเรียนจะหยุดทำงานที่นักเรียนชอบทันทีถ้าถึงเวลาที่จะต้องทำอย่างอื่นบ้าง			

แผนการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอน

<u>เรื่อง</u> ความซื่อสัตย์สุจริต (เวลา 2 คาบ)

<u>ความคิดรวบยอด</u>

ความซื่อสัตย์สุจริตทั้งกาย วาจา ใจ เป็นสิ่งประเสริฐ คนที่มีอาชีพสุจริตเป็นคนที่มีเกียรติทำให้ตนเองและสังคมอยู่อย่างมีความสงบสุข คนโกงเป็นบุคคลไม่น่าคบค้า ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน

<u>จุดประสงค์การเรียนรู้</u>

1. นักเรียนบอกลักษณะการกระทำที่แสดงถึงความซื่อสัตย์สุจริตได้
2. นักเรียนบอกประโยชน์ของความซื่อสัตย์สุจริตได้
3. นักเรียนบอกผลเสียที่เกิดขึ้นในสังคมที่คนขาดความซื่อสัตย์สุจริตได้
4. นักเรียนสรุปเหตุผลที่ควรกระทำจากสถานการณ์เกี่ยวกับความซื่อสัตย์ที่กำหนดให้ได้

<u>เนื้อหา</u>

ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง การประพฤติชอบด้วยกาย วาจา และใจ โดยยึดหลักแห่งความยุติธรรม ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ไม่คดโกง ไม่หลอกลวง และจริงใจ คนที่มีความซื่อสัตย์เป็นคนที่มีเกียรติเชื่อถือได้ ทำให้มีความเชื่อมั่นในตนเองและเป็นที่ไว้วางใจของผู้อื่น

ประโยชน์ของความซื่อสัตย์สุจริต

1. ทำให้เป็นคนน่าเชื่อถือ
2. เป็นที่ไว้วางใจของผู้อื่น
3. ทำให้สังคมอยู่อย่างมีความสุข
4. ทำให้ทุกคนสบายใจ ไม่หวาดระแวงซึ่งกันและกัน

ประเภทของความซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่

1. ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง เช่น ไม่ลอกการบ้านเพื่อน

2. ความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น เช่น ไม่พูดเท็จ การยอมรับผิดเมื่อทำผิด

3. ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่

4. ความซื่อสัตย์ต่อประเทศชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ การระลึกถึงอย่างบริสุทธิ์ใจ

<u>การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน</u>

<u>ขั้นนำ</u>

1. ครูแจกเนื้อเพลงและเปิดเพลง "ความซื่อสัตย์" ทำนอง เพลง "เดือนเพ็ญ" ให้นักเรียนฟัง

2. สนทนาเกี่ยวกับเพลงว่าให้จริยธรรมอะไรบ้างแล้วโยงสู่พฤติกรรมที่ซื่อสัตย์และไม่ซื่อสัตย์ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน

<u>ขั้นสอน</u>

3. ครูแจกเอกสารประกอบการเรียนให้นักเรียนทุกคนอ่าน

4. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 6 คน แล้วเลือกหัวหน้ากลุ่มและเลขานุการกลุ่ม ครูแจกบัตรกำหนดงาน

5. นักเรียนร่วมกันอภิปรายตามบัตรกำหนดงาน โดยมีหัวหน้ากลุ่มดำเนินการอภิปราย และมีเลขานุการกลุ่มจดบันทึก

6. ให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปราย

7. ครูนำสถานการณ์เกี่ยวกับความซื่อสัตย์มาให้นักเรียนฝึกการตัดสินใจที่จะเลือกกระทำในสิ่งที่เหมาะสม

8. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเหตุผลในการเลือกกระทำจากสถานการณ์ที่กำหนดให้

<u>ขั้นสรุป</u>

9. ร่วมกันสรุปเนื้อหาอีกครั้งและร้องเพลง "ความซื่อสัตย์" ทำนองเพลง "เดือนเพ็ญ" โดยครูเล่นดนตรีประกอบ

<u>ขั้นประเมินผล</u>

1. การอภิปรายแสดงความคิดเห็น

2. การร่วมกิจกรรมการร้องเพลง

3. ความกระตือรือร้น

4. จากการตอบแบบสำรวจตนเองหลังจากการเรียนเรื่องนี้ผ่านไป 1 สัปดาห์

<u>สื่อการเรียน</u>

1. เนื้อเพลง เทปเพลง

2. เอกสารประกอบการเรียน

3. บัตรกำหนดงาน

4. สถานการณ์

5. แบบสำรวจตนเอง

เพลง ความซื่อสัตย์

คำร้อง สุภาวดี สุจริต ทำนองเพลง เดือนเพ็ญ

คนลวงคดโกงใคร ๆ ไม่ว่าจะไปทางไหนก็ไม่มีใครจะคิดร่วมทาง เพื่อนที่ดีหนีไกลห่าง มิตรพาเย็นชืดจืดจาง ทุกคนก็ต่างเห็นเป็นคนไม่ดี

คนดีที่ซื่อสัตย์ไซร้ ไม่ว่าประพฤติใดใด กาย วาจา ใจ ล้วนทำเรื่องดี ยึดคุณธรรมเต็มที่ คดโกงเป็นสิ่งไม่ดี หลอกลวงด้วยสิไม่ควรกระทำ

<u>เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง "เมื่อผู้บริหารและเจ้าหน้าที่บางคนขาดความซื่อสัตย์"</u>

ในสำนักงานแต่ละแห่ง ตำแหน่งผู้บริหารคือตำแหน่งที่ทุกคนกระหาย เพราะมันหมายถึงการมีอำนาจเต็มในการวางเข็มทิศให้หันไปสู่จุดมุ่งหมาย สำนักงานใดมีผู้บริหารที่ดีซื่อสัตย์มีคุณธรรมสูง สำนักงานนั้นก็รุ่งเรืองก้าวหน้า ทำกิจการใดก็มุ่งไปสู่ความสุข มีความสามัคคี พร้อมที่จะร่วมมือร่วมใจ เพราะมองเห็นแล้วว่า ผลที่ได้รับนั้นตกเป็นของส่วนรวม เกิดคุณค่าต่อคนในชาติแต่ยังมีผู้บริหารอีกหลายคนที่ยังขาดคุณธรรม โดยเฉพาะในข้อหิริโอตตัปปะ คือความละอายและเกรงกลัวต่อบาป ดังที่สำนักงานแห่งหนึ่งที่พนักงานหลายคนลงความเห็นว่า "เขาแย่มาก เผด็จการทุกรูปแบบ"

โฉมศรี ก็เป็นพนักงานคนหนึ่งที่แทบจะทนไม่ได้กับพฤติกรรมของเจ้านายและพนักงานบางคน แต่ก็ไม่สามารถจะทำอะไรได้ จึงได้แต่กลับมาบ่นกับคุณน้าที่บ้าน

โฉมศรี "เขาแย่มากค่ะ เผด็จการทุกรูปแบบเลย"

คุณน้า "เผด็จการได้ยังไง ทุกอย่างต้องมีกรรมการไม่ใช่หรือ..."

โฉมศรี "กรรมการก็เลือกเฉพาะที่ไม่ค่อยพูด หรือไม่ก็รู้รักษาตัวรอดเป็นยอดดีทั้งนั้นเลยค่ะ เจ้านายสั่งยังไงหรือมีแนวโน้มว่าชอบยังไง บางทีไม่ต้องสั่งด้วยซ้ำ เกือบจะเรียกว่าชำเลืองมองอะไรรุ่งขึ้นต้องมีคนเอามาให้เลย"

คุณน้า "ไฮ้"

โฉมศรี "จริงค่ะ คุณน้าว่าคนประเภทนี้ไม่มีหรือค่ะ เขาไม่กระดากหรอกนะคะ วันเกิดรึ ปีใหม่รึ ใครไม่ให้ตามใจแต่เขาต้องให้แอบไปซื้อของขวัญไปให้กันที่บ้าน เลยได้รับเลือกเป็นเจ้าหน้าที่การเงิน ทำบัญชีการเงินทั้งหมด

คุณน้า "แต่ทุกอย่างมันมีหลักฐานไม่ใช่หรือ"

โฉมศรี "ค่ะ เงินออก เงินค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ใครเบิกก็ต้องมีหลักฐานมาให้ทั้งนั้น แต่ตอนเงินเข้าสิค่ะ"

คุณน้า "เอ...สำนักงานก็มีแต่เงินงบประมาณสิ"

โฉมศรี "ไม่ใช่หรอกค่ะ หน่วยงานนี้มีเงินบริจาคเยอะแยะไปหมด มีทั้งรายละสิบ รายละหมื่นละแสน"

คุณน้า "โอ้โฮ"

โฉมศรี "ค่ะ รายใหญ่ ๆ มักจะไม่มีปัญหาเพราะว่าเขาต้องเรียกใบรับเงินแน่ แต่บางทีรายละสองสามพัน เจ้าของเงินเขาก็เห็นเป็นเรื่องจิ๊บจ้อย ไม่รู้จะเอาใบรับเงินไปทำไมให้รกบ้านอย่างนี้ก็สบายใช่ไหมค่ะ"

คุณน้า "ค่ะ อาจเป็นได้ถ้าเจ้าหน้าที่ไม่ซื่อสัตย์

โฉมศรี "บางทีเงินบริจาคผ่านคนในสำนักงานและไม่มีใบรับแบบนี้ พอส่งให้ฝ่ายบัญชีหกพันสาม พอสอบหลักฐานกันอีกที กลายเป็นเงินสามพันหก อะไรทำนองนี้แหละค่ะ มีมากเลย พวกเราก็ได้แต่มองตากัน

คุณน้า "เอ๊ะ...แบบนี้ก็ไม่ดีนะสิ"

โฉมศรี "ค่ะ น่าเกลียดจะตาย คนเก็บเงินส่งซิคะ" ที่ทนทรมานไม่ค่อยจะไหว เราจำได้นี่นาว่า เขาส่งเท่านี้แล้วไงมากลายเป็นแบบนี้ไปได้ ครั้งละสองพันกว่านี่ หลายหนเข้าก็แย่นะคะ คุณน้า

คุณน้า "ใช่ แล้วจะทำยังไงละทีนี้

โฉมศรี "ได้แต่อึดอัดค่ะ ยังไม่มีใครกล้าโวยวาย"

คุณน้า "เวลามีประชุม ไม่มีใครติงเลยหรือ"

โฉมศรี "มีค่ะ เคยติงมาแล้ว เพราะติงซิค่ะจึงได้รู้กัน แล้วมาไถ่ถามกันข้างนอก ปรากฏว่ารวมแล้วก็หลายหมื่น นี่ถ้าอยู่กันไปนาน ๆ มิเป็นแสนหรือค่ะ"

คุณน้ำ "การติงโดยไม่มีหลักฐานน่ะเสี่ยงนะหนู"

โฉมศรี "เราไม่ได้พูดโจ่งแจ้งหรอกค่ะ เพียงแต่เปรยแบบว่า ...เออ รายนั้นให้มาตั้งแปดพัน รวม ๆ กันหลายสิบคนได้รับเงินหรือยังนะ"

คุณน้ำ "แล้วไง...."

โฉมศรี "เขามีต้นขั้วใบรับค่ะ แต่ทางฝ่ายคนบริจาคซิคะเขาไม่ได้รับ เราก็ไม่รู้จะทำยังไง...."

คุณน้ำ "เอ...."

โฉมศรี "แบบนี้ก็พูดกันยากนะคะ คนจ่ายเงินเขาก็ว่า เขารับแต่บุญก็แล้วกัน ไม่อยากคิดมากเสียเวลา"

คุณน้ำ "นิสัยคนไทย"

โฉมศรี "ค่ะ แต่แบบนี้มันแย่ใช่ไหมค่ะ มองหน้ากันไม่ค่อยสนิท ต่างฝ่ายต่างไม่เคลียร์ หงุดหงิดกันไปหมด"

คุณน้ำ "ถ้าจะคิดเสียว่าเราทำแต่สิ่งที่ถูกต้องแล้ว เราก็พอใจแต่นั้นไม่เหมือนกันแต่...."

โฉมศรี "ค่ะ ตอนที่ยังมีแต่นี่แหละ ไม่ชอบเลย พอใครแคะได้ใกล้เข้าไปหน่อย เขาจะใช้วิธีขึ้นเสียงวางอำนาจทันที พวกเราตัวเล็กกว่าก็ได้แต่นิ่ง แล้วก็เบื่อ ถ้ามีทางย้ายไปที่อื่นได้ ก็คงไม่มีใครอยู่แน่ ๆ"

คุณน้ำ "ตายจริงน่าเสียดายนะ ถ้าจะใช้วิธีหนีกันหมด"

โฉมศรี ยิ้มเศร้า ๆ แล้วพูดว่า

"จะทำยังไงได้คะ พวกเราไม่อยากมีเรื่อง ใหญ่โต ซึ่งจะต้องสืบสาวกันมากมาย คนนอกคนในโดนสอนสวนทวนความกัน เป็นแถว แล้วเราก็ไม่รู้ด้วยว่าฝ่ายผู้บริหารเขาจะมีอิทธิพลแค่ไหน....คนถูกกลายเป็นผิดไปนี่ค่ะ"

คุณน้า "ถ้ามันจำเป็น....ก็ไม่อยากให้กลัวผิด เราจะปล่อยให้เขายักยอกสมบัติของส่วนรวมอยู่ได้ยังไง คนอื่นสู้เสียสละให้มา"

โฉมศรี "ค่ะ แล้วก็กลับไปเป็นประโยชน์กับคนสองสามคน ดีเฉพาะพวกเขา..."

คุณน้า "ไม่ใช่ดีหรอกค่ะ เธอพูดผิดไปแล้ว ถึงเขาจะร่ำรวยมั่งคั่ง มีกินมีใช้มากกว่าคนอื่น แต่นั่นก็ไม่ใช่เรื่องดี เขากำลังกินเอาทรัพย์ของคนอื่นเข้าไป เขากำลังใช้เงินอันเป็นสมบัติของคนอื่น ๆ มั่งมียังไงก็ไม่สวยไม่งาม ไม่มีความสบายใจ ไม่เชื่อก็สังเกตดูเถอะ"

โฉมศรี นิ่งฟังและใช้สติใคร่ครวญอย่างรอบคอบ หัวคิ้วที่ขมวดมุมเริ่มคลายออก แต่ก็ยังถอนใจยาว

"ค่ะ จริง มันไม่ใช่ความดีงาม เขาจะไม่พบกับความสบายใจเลยสักนิดเดียว เพราะต้องระแวงระวังอยู่ตลอดเวลาว่า พวกเราจะลุกขึ้นมาร้องเรียนในวันหนึ่งวันใดก็ได้"

คุณน้า "แต่พวกคุณเดินผ่านก็สะดุ้งแล้วละค่ะ เกรงว่าจะโดนกระแทก"

โฉมศรี " เสียดายทั้งเงิน เสียดายทั้งตัวเขาไม่ควรเอาเกียรติมาแลกกับเรื่องแบบนี้เลย พวกเราไม่ยกมือไหว้ด้วยซ้ำ"

<u>บัตรกำหนดงาน</u>

เมื่อนักเรียนอ่านเอกสารประกอบการเรียนจบแล้ว ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

1. เกิดอะไรขึ้นในสำนักงานแห่งนั้น

2. ถ้าท่านเป็นเจ้าหน้าที่คนหนึ่งในสำนักงานแห่งนั้น จะมีวิธีการต่อต้านคนโกงอย่างไรโดยที่ไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน

3. ถ้าหัวหน้าแผนกชวนให้ท่านร่วมมือก่อการในครั้งนี้ด้วย ท่านจะทำหรือไม่ เพราะเหตุใด

4. ในฐานะที่ท่านเป็นพลเมืองคนหนึ่ง ถ้าทราบว่ามีเจ้าหน้าที่ไม่ซื่อสัตย์ ท่านจะทำอย่างไร

5. จงบอกถึงสภาพสังคมที่มีคนจำนวนหนึ่งขาดความซื่อสัตย์

6. บุคคลใดที่ประพฤติตนอยู่ในความซื่อสัตย์จะเกิดผลดีอย่างไรบ้าง

7. นักเรียนจะแสดงตนว่าเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริตอย่างไรบ้าง

8. ส่งตัวแทนมารายงานผลการอภิปรายหน้าชั้น

<u>สถานการณ์เพื่อประกอบการฝึกการตัดสินใจ</u>

<u>สถานการณ์ที่ 1</u>

สุรพลมีความจำเป็นที่จะต้องซื้อหนังสือ แต่เงินไม่พอจึงขอยืมจากสุรชาติ โดยสัญญาว่าจะคืนให้ภายใน 3 วัน เมื่อครบกำหนดปรากฏว่าสุรพลมีเงินไม่พอ ถ้านักเรียนเป็นสุรพลจะทำอย่างไร

ก. ยังไม่พบสุรชาติจนกว่าจะมีเงินมาใช้คืนตามกำหนด

ข. ขอยืมเงินจากพ่อแม่หรือญาติมาคืนให้ตรงตามกำหนดเพื่อให้เป็นที่เชื่อถือของสุรชาติ

ค. ส่งข่าวให้สุรชาติทราบและขอเลื่อนกำหนดวันคืนเงินใหม่

ง. นำเงินทั้งหมดไปคืนตามกำหนดและขอผ่อนผันส่วนที่ยังขาดอยู่

<u>สถานการณ์ที่ 2</u>

ประคองไปซื้อไข่ไก่ที่ตลาด และเมื่อกลับมาถึงบ้านก็พบว่าได้ไข่ไก่มาเกินจำนวนที่ตนซื้อ ถ้านักเรียนเป็นประคองจะทำอย่างไร

ก. นำไข่ไก่ที่ได้มาเกินไปให้เพื่อนบ้านที่ยากจน

ข. เก็บไข่ไก่ไว้เพราะเป็นความผิดของคนขายไข่เอง

ค. แยกไข่ไก่ที่ได้รับเกินมา เพื่อจะนำไปคืนในภายหลัง

ง. รีบนำไข่ไก่ไปคืนทันทีเพราะกลัวถูกทวงภายหลัง

<u>สถานการณ์ที่ 3</u>

ในการสอบปลายภาคครั้งหนึ่ง เพื่อนของสมศักดิ์ได้เตรียมทำบันทึกย่อ ๆ เข้ามา

ในห้องสอบ ถ้านักเรียนเป็นสมศักดิ์จะปฏิบัติอย่างไร

ก. บอกให้เพื่อนเลิกปฏิบัติเช่นนั้น

ข. ไม่ทำตามเพื่อนเพราะกลัวถูกจับได้

ค. คอยดูเหตุการณ์ถ้าครูไม่เข้มงวดก็จะลอก

ง. หาวิธีลอกเฉพาะข้อที่ทำไม่ได้ เพราะเพื่อน ๆ ก็ลอกกันทั้งนั้น

<u>สถานการณ์ที่ 4</u>

เมื่อราตรีได้รับข้อสอบวิชาสังคมศึกษาคืนจากอาจารย์ผู้สอน ปรากฏว่าอาจารย์รวมคะแนนเกินไป 1 คะแนน ถ้านักเรียนเป็นราตรีจะปฏิบัติอย่างไร

ก. นำข้อสอบไปคืนอาจารย์เพื่อให้อาจารย์ตรวจแก้ไขใหม่

ข. เฉย ๆ เสียเพราะคิดว่าอาจารย์ได้ตรวจให้คะแนนเรียบร้อยแล้ว

ค. ไปบอกอาจารย์ให้ทราบเพราะถ้าเพื่อน ๆ รู้จะหาว่าเอาเปรียบ

ง. แก้ไขคะแนนในกระดาษคำตอบให้ถูกต้องด้วยตนเองเพราะเป็นคะแนนเพียงเล็กน้อย

<u>สถานการณ์ที่ 5</u>

ลัดดาซื้อสมุดที่ร้านค้าหน้าโรงเรียน แต่พ่อค้าเรียกราคาแพงกว่าปกติ และบังเอิญพ่อค้าทอนเงินมาเกินจำนวนหนึ่ง ถ้าท่านเป็นลัดดาจะทำอย่างไร

ก. จะคืนเงินให้ถ้าพ่อค้าทวง

ข. เก็บเงินนั้นไว้เพราะพ่อค้าค้ากำไรเกินควร

ค. บอกให้พ่อค้าทราบเพื่อจะได้ซื้อของที่ถูกกว่าเดิมในคราวต่อไป

ง. คืนเงินที่ทอนเกินนั้นให้แก่พ่อค้า เพราะเราไม่มีสิทธิในเงินจำนวนนั้น

แบบสำรวจตนเอง

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

เขียนเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่นักเรียนปฏิบัติจริง

รายการสำรวจ	ทำได้	ทำได้บ้าง ไม่ได้บ้าง	ทำไม่ได้
1. นักเรียนชอบพูดเรื่องจริงเสมอ			
2. นักเรียนทำการบ้านด้วยตนเองเสมอ			
3. ถ้านักเรียนทำอะไรผิดแล้วนักเรียนยอมรับผิดเสมอ			
4. นักเรียนตั้งใจเรียนเสมอ			
5. เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำอะไร นักเรียนทำด้วยความเต็มใจเสมอ			
6. นักเรียนพูดถึงคนอื่นในแง่ดีเสมอ			

<u>แผนการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอน</u>

เรื่อง ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ เวลา 3 คาบ

<u>ความคิดรวบยอด</u>

1. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักให้ รู้จักเสียสละ จะนำความสุขให้เกิดแก่ตนเองและผู้อื่น

2. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ที่สมบูรณ์นั้นจะต้องอาศัยการพิจารณาอย่างถี่ถ้วนเพื่อไม่ให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น

<u>จุดประสงค์การเรียนรู้</u>

1. นักเรียนบอกผลดีของความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละได้

2. นักเรียนยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ได้

3. นักเรียนร่วมกันเสนอแนวทางช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่นได้

4. นักเรียนสรุปเหตุผลที่ควรกระทำจากสถานการณ์เกี่ยวกับความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ที่กำหนดให้ได้

<u>เนื้อหา</u>

ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คือ ความมีน้ำใจโอบอ้อมอารีต่อผู้อื่น โดยการแบ่งปันสิ่งของน้ำใจ และแรงงานเพื่อช่วยเหลือผู้ที่ควรให้โดยไม่หวังผลตอบแทน

การเสียสละ คือ การให้การบริจาค หรือการสละในสิ่งที่ตนควรได้รับหรือมีอยู่น้อยให้แก่ผู้อื่น เช่น สละสิทธิ์ สละความสุข ความสะดวกสบายที่ควรได้รับ การบริจาคโลหิต บริจาคดวงตา การสละชีวิตเพื่อแลกเอาความสงบสุขให้แก่บ้านเมือง

ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละทำได้หลายรูแบบดังนี้

1. การแสดงความมีน้ำใจต่อผู้อื่น เช่น เมื่อเห็นเพื่อนยกสิ่งของหนัก เห็นคนชรากำลังจะข้ามถนน เห็นเพื่อนได้รับเคราะห์กรรมหรือประสบความทุกข์ยากเพลี่ยงพล้ำก็แสดง

ความเห็นใจและเสียใจ ไม่เยาะเย้ยถากถางหรือประจาน ถ้าเห็นเพื่อนประสบความสำเร็จได้รับชัยชนะ ประสบความสุขก็แสดงความยินดีด้วยความจริงใจ

2. การทำบุญส่งเสริมศาสนาที่ตนนับถือตามกาลเทศะ

3. การแบ่งปันทรัพย์สินสิ่งของ อาหารช่วยเหลือคนที่ขาดแคลน หรือตำรวจทหารที่ช่วยป้องกันประเทศชาติตามชายแดนและถิ่นกันดาร หรือผู้ประสบภัยต่าง ๆ

4. สละสิทธิ์ที่ควรได้รับ หรือสละความสุขส่วนตัวเล็ก ๆ น้อย ๆ เพื่อช่วยเหลือผู้ที่อ่อนแอกว่า เช่น สละที่นั่งในเรือ รถประจำทาง แม้ไม่รู้จักก็ต้องช่วยเหลือตามความสามารถ

5. การสละแรงงานเพื่อทำประโยชน์ให้แก่สังคม

5.1 รับใช้ช่วยเหลือบิดา มารดา อาจารย์ตามกำลังความสามารถด้วยความเต็มใจ

5.2 ให้ความร่วมมือช่วยสาธารณประโยชน์

6. บริจาคโลหิต เพื่อช่วยผู้อื่นถ้าเรามีร่างกายที่แข็งแรงพอที่จะบริจาคโลหิตของเราอาจช่วยเหลือชีวิตเพื่อนมนุษย์ที่กำลังจะตายได้

7. บริจาคดวงตา หลังจากที่เราสิ้นชีวิตแล้วดวงตาของเราจะถูกนำใส่ให้แก่เพื่อนมนุษย์ที่ตาบอดให้กลับมาเป็นผู้ตาปกติ นับว่าจะได้กุศลแรง

8. สละชีวิตเพื่อแลกกับความสุขของบ้านเมืองหรือสละชีพเพื่อชาติ เช่น ในยามที่บ้านเมืองเกิดภาวะคับขันเราต้องรับใช้ชาติบ้านเมืองแม้เราจะเสียชีวิตก็ตาม

<u>การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน</u>

<u>ขั้นนำ</u>

1. ครูแจกเนื้อเพลงและเปิดเทปเพลง "ความเอื้อเฟื้อ" ให้นักเรียนฟัง

2. สนทนาเกี่ยวกับเนื้อเพลงเพื่อนำไปสู่เรื่องความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละในชีวิตประจำวัน เช่น บนรถประจำทาง ในโรงเรียน และที่บ้าน

<u>ขั้นสอน</u>

3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 6 คน แล้วเลือกหัวหน้ากลุ่มและเลขานุการกลุ่ม ครูแจกเอกสารประกอบการเรียนและบัตรกำหนดงาน

4. นักเรียนในกลุ่มร่วมกันอภิปรายตามบัตรกำหนดงานโดยมีหัวหน้ากลุ่มดำเนินการอภิปราย เลขาจดบันทึก ใช้เวลา 15 - 20 นาที

5. ให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปรายและส่งผลงานต่อครู

6. ครูเสนอสถานการณ์เพื่อให้นักเรียนฝึกการตัดสินใจในเรื่องของความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

7. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเหตุผลในการเลือกกระทำแล้วร่วมอภิปรายถึงข้อดีข้อเสียของคำตอบแต่ละตัวเลือก เพื่อโยงสู่ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่โดยไม่หวังผลตอบแทน

<u>ขั้นสรุป</u>

8. ครูและนักเรียนสรุปเนื้อหา และร้องเพลง "ความเอื้อเฟื้อ" ทำนองเพลงเด็กปั๊ม โดยครูเล่นดนตรีประกอบ

<u>ขั้นประเมินผล</u>

1. การอภิปรายแสดงความคิดเห็น
2. การเสนอแนวทางช่วยเหลือผู้อื่น
3. การร่วมสนทนาจากเพลงและการร่วมร้องเพลง
4. ความกระตือรือร้น
5. จากแบบสำรวจตนเองหลังจากเรื่องนี้ผ่านไป 1 สัปดาห์

<u>สื่อการเรียน</u>

1. เนื้อเพลง เทปเพลง
2. เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง "ยอดผู้เสียสละ"
3. บัตรกำหนดงาน
4. สถานการณ์เพื่อฝึกการตัดสินใจ

5. แบบสำรวจตนเอง

เพลง "ความเอื้อเฟื้อ"

คำร้อง สุภาวดี สุจริต ทำนองเพลง "เด็กปั๊ม"

เกิดมาเป็นคนแล้วนั้น ต้องรู้จักแบ่งปัน รู้จักเอื้อเฟื้อ เห็นใครใครเดือดร้อนคอยจุนเจือไม่คิดหวังตอบแทนการช่วยเหลือ ทำเช่นนี้ทุกเมื่อจะได้เป็นคนดี

ประโยชน์นั้นได้รับมากมี เกิดความสุขทุกคนเปรมปรีย์ ทั้งตนเองนี้และเพื่อนฝูงเรานั่น แต่ถ้าเผื่อแผ่แล้วเรามีทุกข์ และไม่เกิดสุขแก่ผู้อื่นใด ก็จงคิดดูให้ดีเสียก่อน ถ้าแม้นเดือดร้อนไม่ควรกระทำ

<u>เอกสารประกอบการเรียน</u>

เรื่อง "ยอดผู้เสียสละ"

สงครามไม่มีความปราณี สงครามเป็นสิ่งที่นำไปสู่ความพินาศและหายนะ ผู้คนต้องได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต พ่อแม่ต้องพลัดพรากจากกัน ดังจะเห็นได้จากเหตุการณ์ของเช้าตรู่วันหนึ่ง หลังจากการโจมตีทั้งภาคพื้นดินและทางอากาศได้ยุติลง บ้านเรือน โรงพยาบาลและสถานที่ราชการถูกระเบิดพังทะลายยับเยิน ผู้คนได้รับบาดเจ็บและร้องโอดโอยอยู่ทั่วไป ผู้เสียชีวิตเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งทหารและประชาชน หน่วยแพทย์เคลื่อนที่ได้เข้าไปทำการช่วยเหลือผู้บาดเจ็บอย่างไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย ในขณะที่แพทย์และพยาบาลกำลังทำการช่วยเหลือผู้บาดเจ็บอยู่นั้น เด็กชายคนหนึ่งอายุประมาณ 11 ขวบ อุ้มเด็กหญิงอายุ 3 ขวบ ซึ่งได้รับบาดเจ็บเลือดไหลท่วมตัวมาขอความช่วยเหลือ

"คุณหมอครับช่วยน้องผมด้วย" เด็กชายร้องขอด้วยน้ำเสียงวิงวอน

แพทย์และพยาบาลรีบให้การช่วยเหลือหนูน้อยอย่างเต็มความสามารถแต่อาการของหนูน้อยกลับไม่ดีขึ้นเนื่องจากสูญเสียเลือดมาก ด้วยความบังเอิญยิ่งนัก เลือดกรุ๊ปโอที่ต้องเพิ่มให้กับหนูน้อยก็หมดลงพอดี เมื่อสอบถามเจ้าหน้าที่ทุกคนแล้วไม่มีใครมีเลือดกรุ๊ปนี้เลย

"เลือดของผมจะช่วยได้ไหมครับคุณหมอ" เด็กชายถาม

"ได้สิหนู" หมอตอบ

"ถ้าผมให้เลือดน้อง เธอจะไม่ตายใช่ไหมครับหมอ" เด็กชายตอบ

"ใช่แล้วจ๊ะ" หมอตอบ

เมื่อตกลงกันได้แล้ว นายแพทย์ก็ตัดสินใจถ่ายเลือดจากเด็กชายทั้งที่เขายังอายุน้อย เด็กชายก็เต็มใจ ในขณะที่นอนให้เลือดอยู่นั้นเด็กชายได้แต่ร้องไห้ตลอดเวลา นายแพทย์และพยาบาลคิดว่าเด็กชายกลัวจึงเข้าไปช่วยกันปลอบใจ

"หนูไม่ดีใจหรือที่น้องจะรอดชีวิต" พยาบาลพูดปลอบใจ

"ถึงน้องจะรอดแต่ผมต้องตาย แล้วน้องจะอยู่กับใคร พ่อแม่ผมก็ถูกระเบิดตายหมดแล้ว" เด็กชายตอบ

แพทย์พยาบาลรู้สึกตื้นตันใจในน้ำใจของเด็กชายยิ่งนัก เพราะแม้จะเข้าใจผิดว่าตนจะต้องตายเมื่อให้เลือดกับน้อง แต่น้ำใจของผู้ที่เขาก็ยังยอมสละชีวิตของตัวเองเพื่อชีวิตน้องได้

<u>บัตรกำหนดงาน</u>

เมื่อนักเรียนอ่านเอกสารประกอบการเรียนเรื่อง "ยอดผู้เสียสละ" แล้วให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้

1. เด็กชายผู้นั้นเป็นอย่างไร

2. สงครามเกิดขึ้นเพราะอะไร

3. ถ้าไม่มีหน่วยแพทย์ครั้งนี้จะเป็นอย่างไร

4. ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นั้นจะทำอะไรบ้าง

5. ถ้าทุกคนมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละไม่เห็นแก่ตัวจะเกิดผลดีอย่างไรบ้าง

6. ให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละให้เพื่อนฟังแล้วคัดเลือกประสบการณ์ที่จะเป็นแบบอย่างมาเสนอหน้าชั้น

7. นักเรียนช่วยกันเสนอแนวทางในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยไม่เดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น

สถานการณ์เพื่อประกอบการฝึกการตัดสินใจ

สถานการณ์ที่ 1

วันหนึ่งตุ๋ยรู้สึกปวดและวิงเวียนศีรษะ จึงขออนุญาตกลับบ้านก่อนเวลา ในขณะที่นั่งรถมาได้ครึ่งทางรถได้จอดรับผู้โดยสารซึ่งเป็นหญิงชราและเด็ก แต่ไม่มีที่ว่างสำหรับเธอกับเด็กนั่ง คนอื่น ๆ ก็ไม่มีใครสนใจที่จะสละที่นั่งให้หญิงชราและเด็กเลย เหลืออีก 5 กิโลเมตร ก็จะถึงบ้าน ถ้านักเรียนเป็นตุ๋ย นักเรียนจะทำอย่างไร

ก. สละที่นั่งให้หญิงชราและเด็กเพราะอีกไม่กี่นาทีก็จะถึงบ้านแล้ว

ข. ไม่สละ เพราะปวดและวิงเวียนศีรษะ และอีกไม่กี่นาทีก็จะลงแล้วหญิงชราคงนั่งแทนที่ตนได้

ค. ไม่สละแต่ให้เด็กนั่งตักและช่วยถือของให้คนชรา ส่วนคนชราให้ยืนต่อไป

สถานการณ์ที่ 2

วันนี้รถบริษัทมาแจกนมผงและไม้บรรทัดให้นักเรียนคนละอัน เมื่อโอ๋ได้แล้วก็คิดถึงน้องอ้วนว่าน้องอ้วนจะต้องขอแน่ แต่โอ๋ชอบไม้บรรทัดมากและมีความจำเป็นต้องใช้มัน ถ้านักเรียนเป็นโอ๋ จะทำอย่างไร

ก. เสียสละให้น้อง

ข. ไม่สละแต่ให้น้องซื้ออันใหม่

ค. ไปขอไม้บรรทัดเพิ่มอีก 1 อัน

สถานการณ์ที่ 3

ก่องกับก้อยเป็นเพื่อนนักเรียนห้องเดียวกัน ก่องมีฐานะปานกลางและต้องช่วยพ่อแม่ประหยัดโดยการห่อข้าวมารับประทานทุกวัน ส่วนก้อยมีฐานะยากจนมากไม่เคยมีเงินหรือข้าวห่อมารับประทานเลย เรื่องนี้ครูไม่ทราบว่าก้อยต้องอดอาหารกลางวันทุกวัน ถ้านักเรียนเป็นก่อง จะทำอย่างไร

ก. สละข้าวห่อให้ก้อยกินครึ่งหนึ่ง

ข. ไม่สนใจเพราะก้อยคงเคยชินกับการอดอาหารกลางวันแล้ว

ค. ปรึกษากับเพื่อนและครูเพื่อช่วยเหลือก้อยให้มีอาหารกลางวันรับประทาน

<u>สถานการณ์ที่ 5</u>

กุ้งต้องขึ้นรถประจำทางมาโรงเรียนทุกวัน และทุกวันเช่นกันจะมีหญิงมีครรภ์คนหนึ่งขึ้นโดยสารระหว่างทาง กุ้งต้องสละที่นั่งให้หญิงมีครรภ์เสมอ แต่หญิงมีครรภ์คนนั้นไม่เคยแม้จะขอบคุณหรือถือกระเป๋าให้กุ้งเลย ถ้านักเรียนเป็นกุ้ง จะแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะนี้อย่างไร

ก. สละต่อไปเรื่อย ๆ จนกว่าหล่อนจะคลอดลูก

ข. ไม่สละอีกต่อไปเพราะหล่อนไม่มีน้ำใจกับเราเลย

ค. สละเพราะได้สละมาตั้งแต่ต้นแล้ว

<u>สถานการณ์ที่ 5</u>

อาจารย์ฉวี เรียกใช้เด็กหญิงปุ๋ยเสมอ เพราะปุ๋ยมาโรงเรียนแต่เช้า วันนั้นเช่นเดียวกันปุ๋ยมาโรงเรียนแต่เช้า แต่ปุ๋ยลืมทำการบ้านภาษาอังกฤษ 10 ข้อ ปุ๋ยจึงเดินห่างเลี่ยง จากห้องพักครู แต่อาจารย์ฉวีก็มองเห็นปุ๋ยจนได้ จึงกวักมือเรียกปุ๋ยให้มาจัดหนังสือในชั้นให้เป็นระเบียบ ถ้านักเรียนเป็นเด็กหญิงปุ๋ย จะทำอย่างไร

ก. ทำเป็นมองไม่เห็นว่าครูเรียก

ข. รีบมารับใช้ครูให้เสร็จก่อนจึงรีบไปทำการบ้าน

ค. อื่น ๆ

แบบสำรวจตนเอง

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

เขียนเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่นักเรียนปฏิบัติจริง

รายการสำรวจ	ทำได้	ทำได้บ้าง ไม่ได้บ้าง	ทำไม่ได้เลย
1. นักเรียนบริจาคเงินทุกครั้งที่มีผู้มารับบริจาค			
2. นักเรียนสละสิ่งของให้น้องเสมอ			
3. นักเรียนช่วยพ่อแม่ทำงานทุกอย่างแม้จะเหน็ดเหนื่อย			
4. นักเรียนทำความสะอาดห้องเรียนทุกครั้งด้วยความเต็มใจ			
5. นักเรียนให้เพื่อนยืมปากกาเสมอ			
6. นักเรียนร่วมพัฒนาโรงเรียนทุกครั้งที่โรงเรียนจัดกิจกรรม			
7. นักเรียนบริจาคเสื้อผ้าเก่าแก่คนยากจนเสมอ			
8. นักเรียนสละที่นั่งบนรถโดยสารให้..เด็ก			
9. คนชรา และหญิงมีครรภ์ทุกครั้งที่พบ			

แผนการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอน

เรื่อง การทำความดี ละเว้นความชั่ว เวลา 3 คาบ

<u>ความคิดรวบยอด</u>

การที่บุคคลในสังคมสามารถควบคุมพฤติกรรมทางกาย วาจา และใจ ให้กระทำ พูด และคิด ในทางที่ชอบด้วยกฎศีลธรรม ตลอดจนสามารถละเว้นไม่กระทำ พูด และคิด ในทางที่ขัดต่อกฎศีลธรรมและศาสนาแล้ว ก็จะทำความสุข ความเจริญ ปราศจากปัญหาและความเดือดร้อนมาสู่ตนเองและสังคม

<u>จุดประสงค์การเรียนรู้</u>

1. นักเรียนยกตัวอย่างการทำความดีทางกาย วาจา และใจ ที่ได้พบเห็นในชีวิตประจำวันได้
2. นักเรียนจำแนกพฤติกรรมการทำความดี ทางกาย วาจา และใจ ได้
3. นักเรียนบอกสภาพสังคมที่สมาชิกล้วนทำความดีได้
4. นักเรียนบอกสภาพสังคมที่ยังมีสมาชิกจำนวนหนึ่งกระทำความชั่วได้
5. นักเรียนเสนอแนวทางการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้อง ตามหลักศีลธรรมและศาสนาได้

<u>เนื้อหา</u>

การกระทำความดี ละเว้นความชั่ว หมายถึการกระทำที่ถูกต้องตามหลักศีลธรรมทำสิ่งที่เป็นประโยชน์และมีคุณค่าซึ่งจะนำความสุขมาให้ และละเว้นกระทำในสิ่งที่ขัดต่อหลักศีลธรรม อันจะนำความเดือดร้อนมาสู่ตนเองและผู้อื่น ซึ่งแนวทางปฏิบัติที่สำคัญทางพุทธศาสนาเรียกว่า กุศลธรรมบถ 10 โดยแบ่งออกเป็น

กายกรรม 3 ได้แก่

1. ละเว้นการปลงชีวิต การเบียดเบียน มีเมตตากรุณาช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

2. ไม่ขโมยของผู้อื่น หรือเอาของผู้อื่นที่ตนไม่มีสิทธิ์อันชอบธรรมที่ได้ครอบครอง เคารพในกรรมสิทธิ์ในทรัพย์ของผู้อื่น ไม่ถือเอาสิ่งของที่คนอื่นไม่ให้มาเป็นของของตน

3. ละเว้นไม่ประพฤติผิดในกาม ไม่ล่วงละเมิดประเพณีทางเพศ

วจีกรรม 4 ได้แก่

4. ไม่พูดเท็จ ละเว้นการพูดปด พูดแต่ความจริง มีสัจจะ

5. ละเว้นการพูดส่อเสียด ซึ่งจะทำให้แตกร้าว ไม่พูดยุยงให้คนขัดใจกัน พูดแต่คำที่ช่วยเสริมความสามัคคี

6. ไม่พูดคำหยาบ พูดแต่คำพูดสุภาพอ่อนหวาน

7. ไม่พูดเท็จ ไร้สาระ ควรพูดแต่ความจริง มีสาระมีประโยชน์ ถูกกาลเทศะ

มโนกรรม 3 ได้แก่

8. ไม่คิดเอาของผู้อื่นที่ตนไม่มีสิทธิ์ ไม่คิดอยากได้ของผู้อื่น

9. ไม่มีจิตคิดร้ายต่อสัตว์โลกใด ๆ ไม่มีความพยาบาท คิดปรารถนาให้สัตว์ทั้ง 3 ปรองดองกัน ไม่ปองร้ายเบียดเบียนกัน แผ่เมตตาให้สัตว์ทั้งหลายมีความสุข

10. มีความเห็นชอบคือเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม เชื่อเรื่องบาปบุญคุณโทษ เชื่อว่าทำดีย่อมได้ผลดี ทำชั่วย่อมได้ผลชั่ว

<u>การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน</u>

<u>ขั้นนำ</u>

1. แจกเนื้อเพลงและเทปเพลง "การทำความดี ละเว้นความชั่ว" ทำนองเพลงเด็กปั๊ม ให้นักเรียนฟัง

2. สนทนาเกี่ยวกับเนื้อเพลงว่าให้จริยธรรมอะไรบ้าง

<u>ขั้นสอน</u>

3. ครูแจกเอกสารประกอบการเรียนเรื่อง "ความดีของแก้ว" ให้นักเรียนทุกคนอ่าน

4. นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 6 คน แล้วเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่มเพื่อดำเนินการอภิปรายตามบัตรกำหนดงาน

5. ครูแจกบัตรกำหนดงาน แล้วให้หัวหน้ากลุ่มดำเนินการอภิปราย เลขานุการกลุ่มจดบันทึก

6. ครูให้นักเรียนสำรวมจิตใจแล้วให้นักเรียนบันทึกถึงการทำความดีที่นักเรียนเคยทำและการกระทำความผิดที่นักเรียนเคยทำและผลเสียที่เกิดขึ้น

7. ครูให้นักเรียนฝึกการแผ่เมตตา เพื่อให้จิตใจอ่อนโยน

<u>ขั้นสรุป</u>

8. นักเรียนรวบรวมการทำความดี ละเว้นความชั่ว ออกเป็นด้านกาย วาจา และใจ

9. นักเรียนร้องเพลง "การทำความดี" ทำนองเพลง "เด็กปั๊ม" โดยครูเล่นดนตรีประกอบ

<u>ขั้นประเมินผล</u>

1. สังเกตการร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น

2. การร้องเพลง

3. การสนทนา

4. การรายงานผลการอภิปราย

5. จากแบบสำรวจตนเองหลังการเรียนผ่านไป 3 วัน

<u>สื่อการเรียน</u>

1. เนื้อเพลง เทปเพลง
2. เอกสารประกอบการเรียนเรื่อง "ความดีของแก้ว"
3. บัตรกำหนดงาน
4. แบบสำรวจตนเอง

เพลง "ทำความดี"

คำร้อง สุภาวดี สุจริต ทำนองเพลง เด็กปั๊ม

เกิดมาเป็นคนทั้งที ได้กระทำความดีประเสริฐหนักหนา ไม่เคยคิดผิดทางเรื่องกามา ให้งานยากเพียงใดไม่ละอา ใจไม่เคยคิดจะทำร้ายใครใคร ช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ ไม่เคยเบียดเบียนผู้ใด ก็เรามีใจเมตตากรุณา มีความเห็นชอบในเรื่องบุญกรรม ว่าเราทำดีก็ย่อมได้ดี ถ้าใครทำชั่วผลย่อมได้ชั่ว จิตใจหมองมัวไม่ควรกระทำ

จิตใจเปี่ยมล้นความดี พูดจาพาทีก็แสนอ่อนหวาน ไพเราะจับใจไปนานแสนนาน ใครฟังก็ชวนให้เบิกบาน อีกทั้งคำกล่าวขานก็ล้วนเสริมสามัคคี ผู้คนปรองดองน้องพี่ เคารพกรรมสิทธิ์ที่มี เกิดมาทั้งที่ไม่ลักขโมยผู้อื่น มีความเห็นชอบในเรื่องบุญกรรมว่าเราทำดีก็ย่อมได้ดี ถ้าใครทำชั่วผลย่อมได้ชั่ว จิตใจหมองมัวไม่ควรกระทำ

เอกสารประกอบการเรียนเรื่อง " ความดีของแก้ว "

แต่งเรื่องโดย ฉลอง พงศ์ผาสุก

เขียนภาพโดย ฉัฐมะ ทัดเทียม

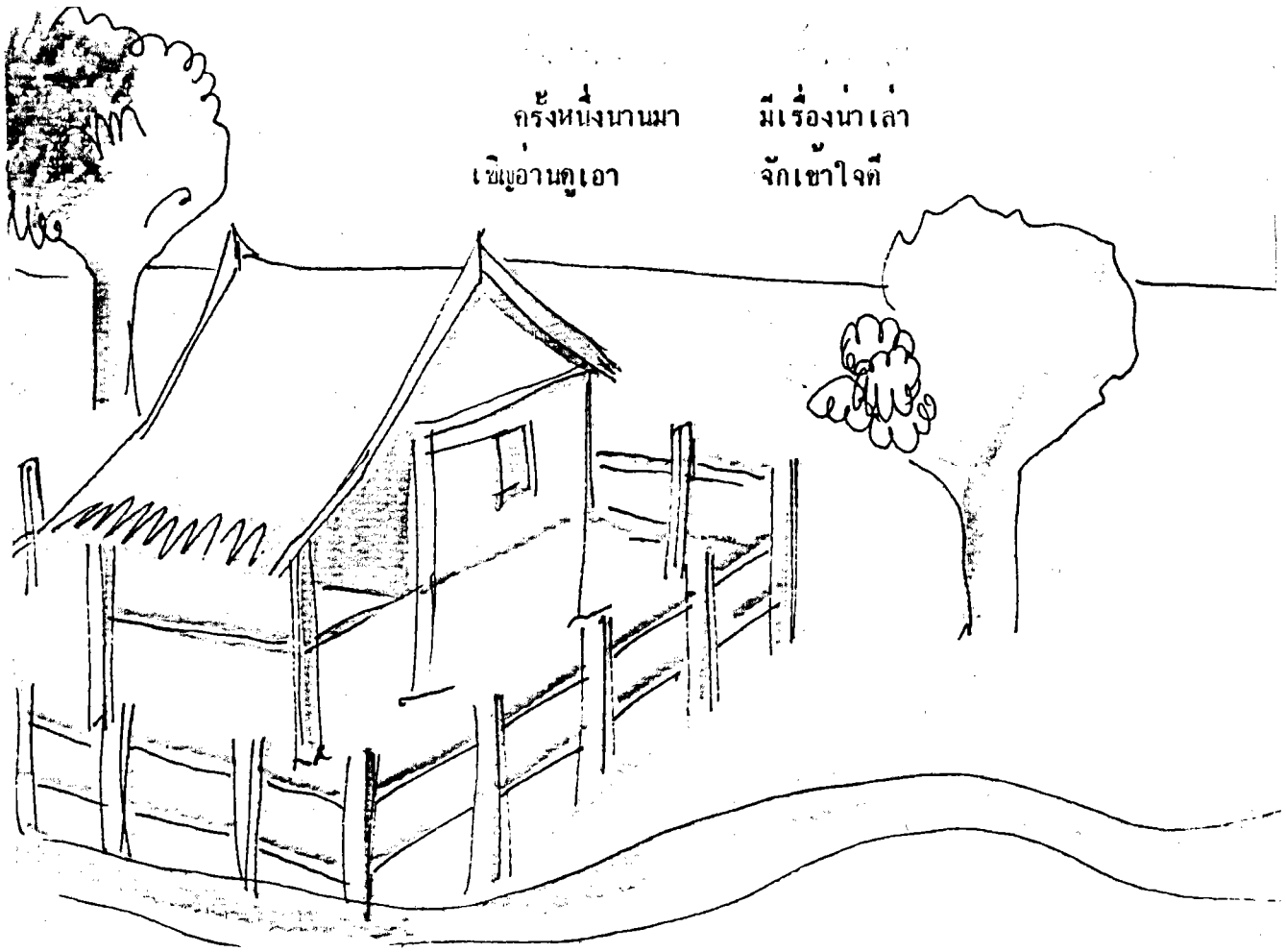

ครั้งหนึ่งนานมา มีเรื่องน่าเล่า
เชิญอ่านดูเอา จักเข้าใจดี

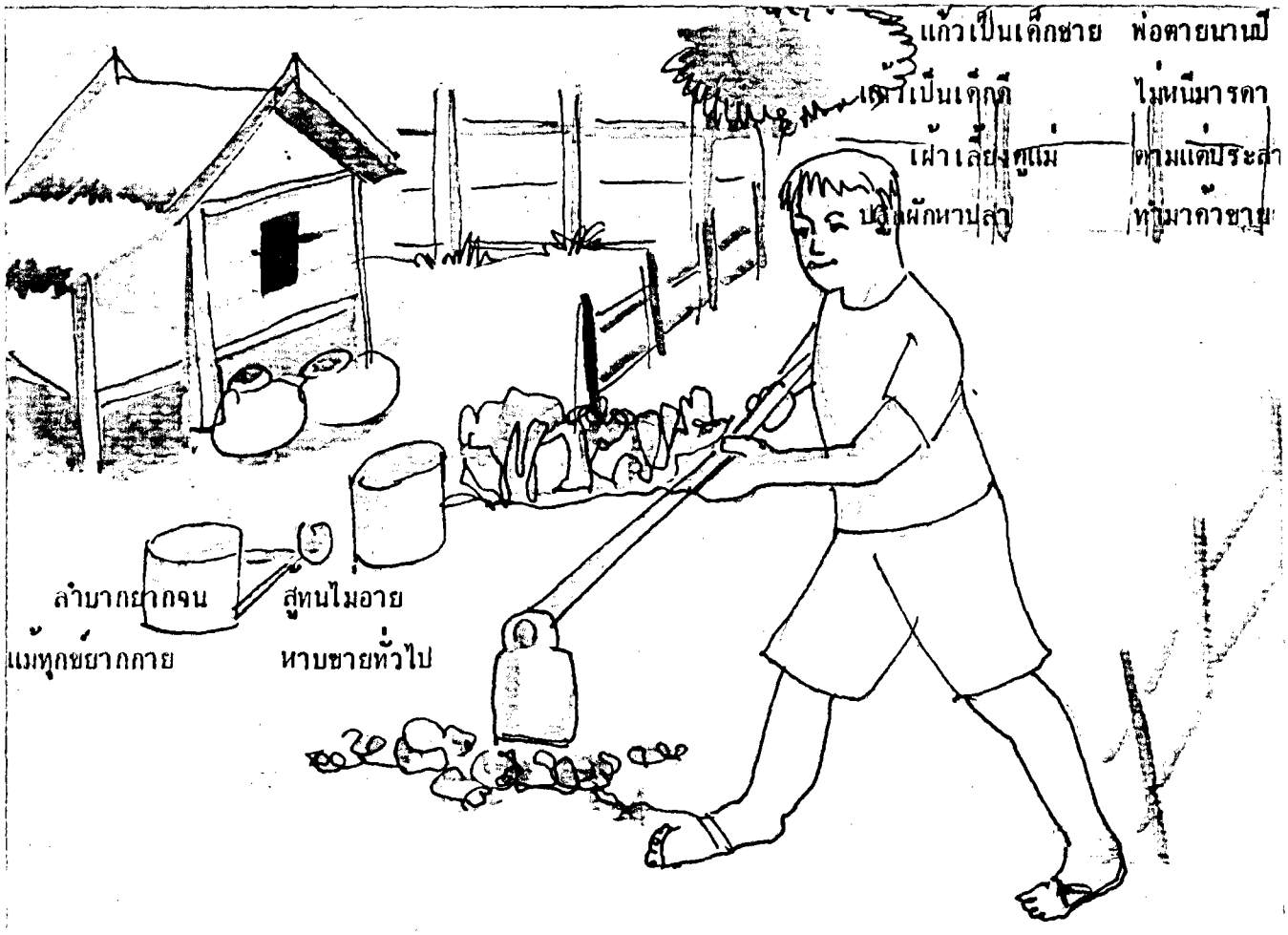
แก้วเป็นเด็กชาย
พ่อตายนานปี
เฝ้าเป็นเด็กดี
ไม่หนีมารดา
เฝ้าเลี้ยงดูแม่
ตามแต่ประสา
ปลูกผักหาปลา
หามาค้าขาย
ลำบากยากจน
สู้ทนไม่อาย
แม้ทุกข์ยากกาย
หาบขายทั่วไป

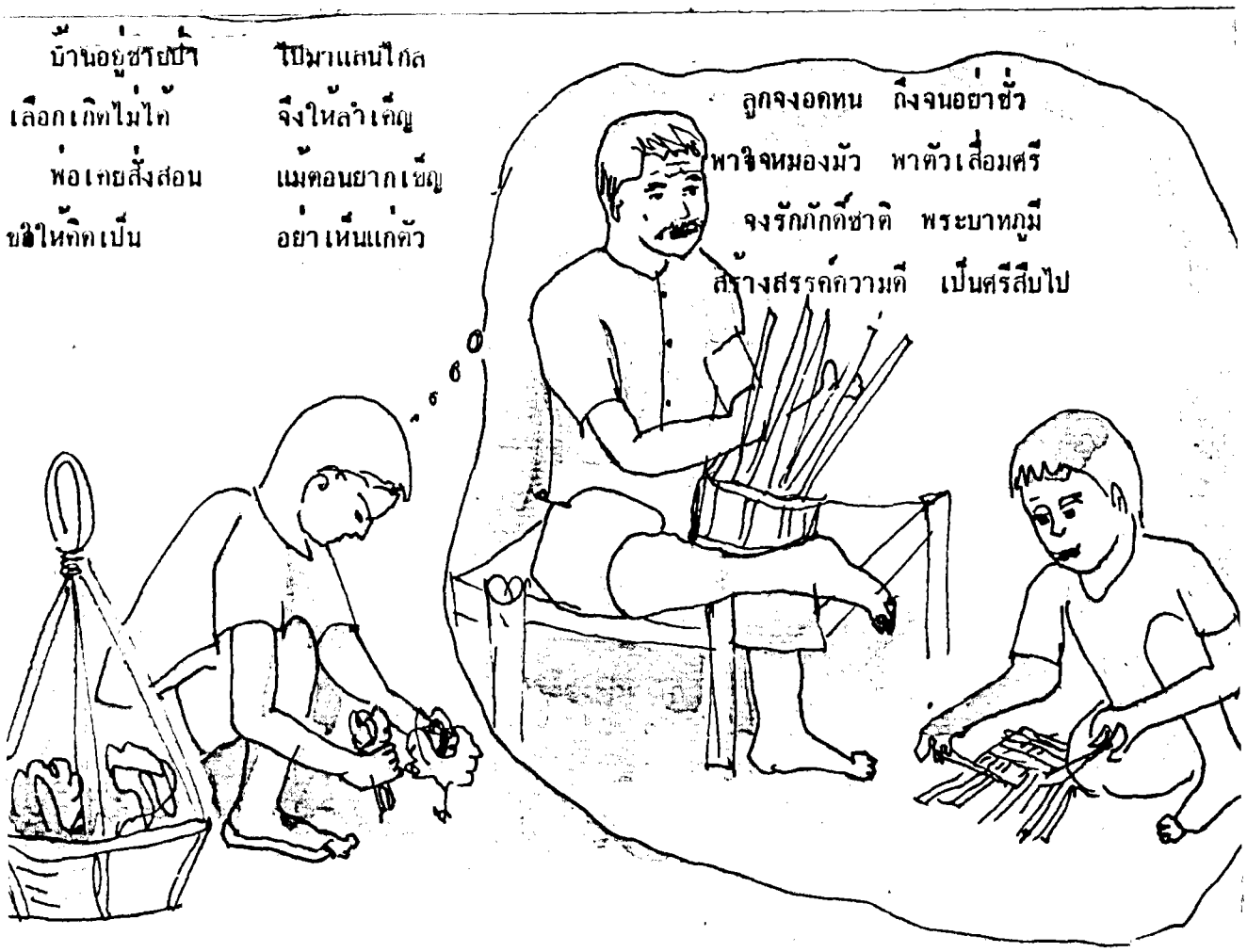
บ้านอยู่ชายป่า ไปมาแสนไกล
เลือกเกิดไม่ได้ จึงให้ลำเค็ญ
พ่อเคยสั่งสอน แม้ตอนยากเข็ญ
ขอให้คิดเป็น อย่าเห็นแก่ตัว
ลูกจงอดทน ถึงจนอย่าชั่ว
พาใจหมองมัว พาตัวเสื่อมศรี
จงรักภักดีชาติ พระบาทภูมี
สร้างสรรค์ความดี เป็นศรีสืบไป

คำพ่อสอนสิ่ง
ติดตรึงดวงใจ
หากินที่ชอบ
ทุกวันดูแล
ถึงแม้ทุกข์ยาก
ต่อสู้บากบั่น
ขอตอบแทนแม่
ไม่แปรเปลี่ยนผัน
ลำบากใจครัน
ทุกวันเจียนตาย
แก้วทนตรากตรำ
เหงื่อไหลโทร

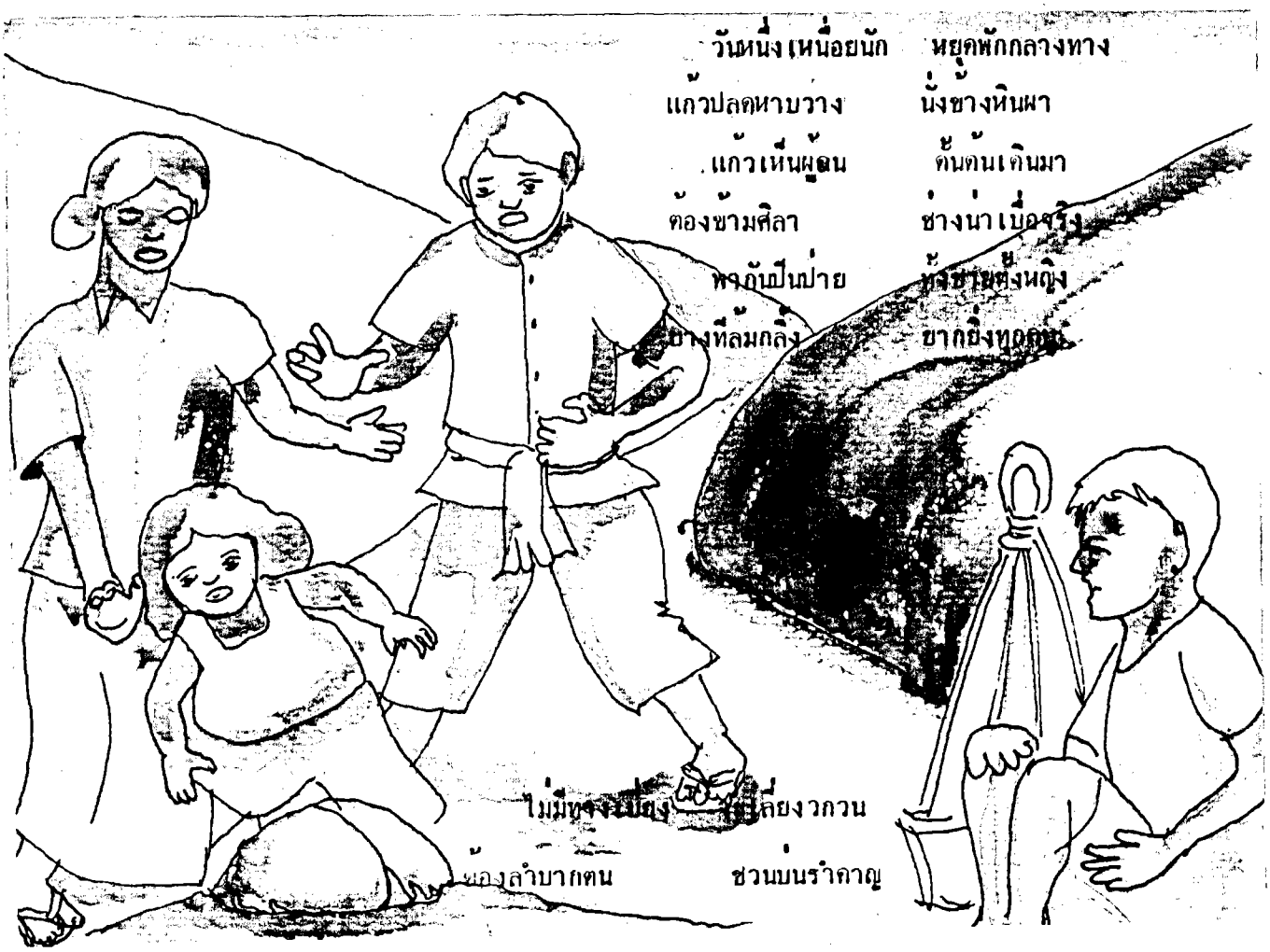
วันหนึ่งเหนื่อยนัก หยุดพักกลางทาง
แก้วปลดหาบวาง นั่งข้างหินผา
แก้วเห็นผู้ฉน ดั้นด้นเดินมา
ต้องข้ามศิลา ช่างน่าเบื่อจริง
พากันปีนป่าย ทั้งชายทั้งหญิง
บางทีล้มกลิ้ง ยากยิ่งทุกคน
ไม่มีทางเบี่ยง เลี่ยงวกวน
ต้องลำบากตน ชวนบ่นรำคาญ

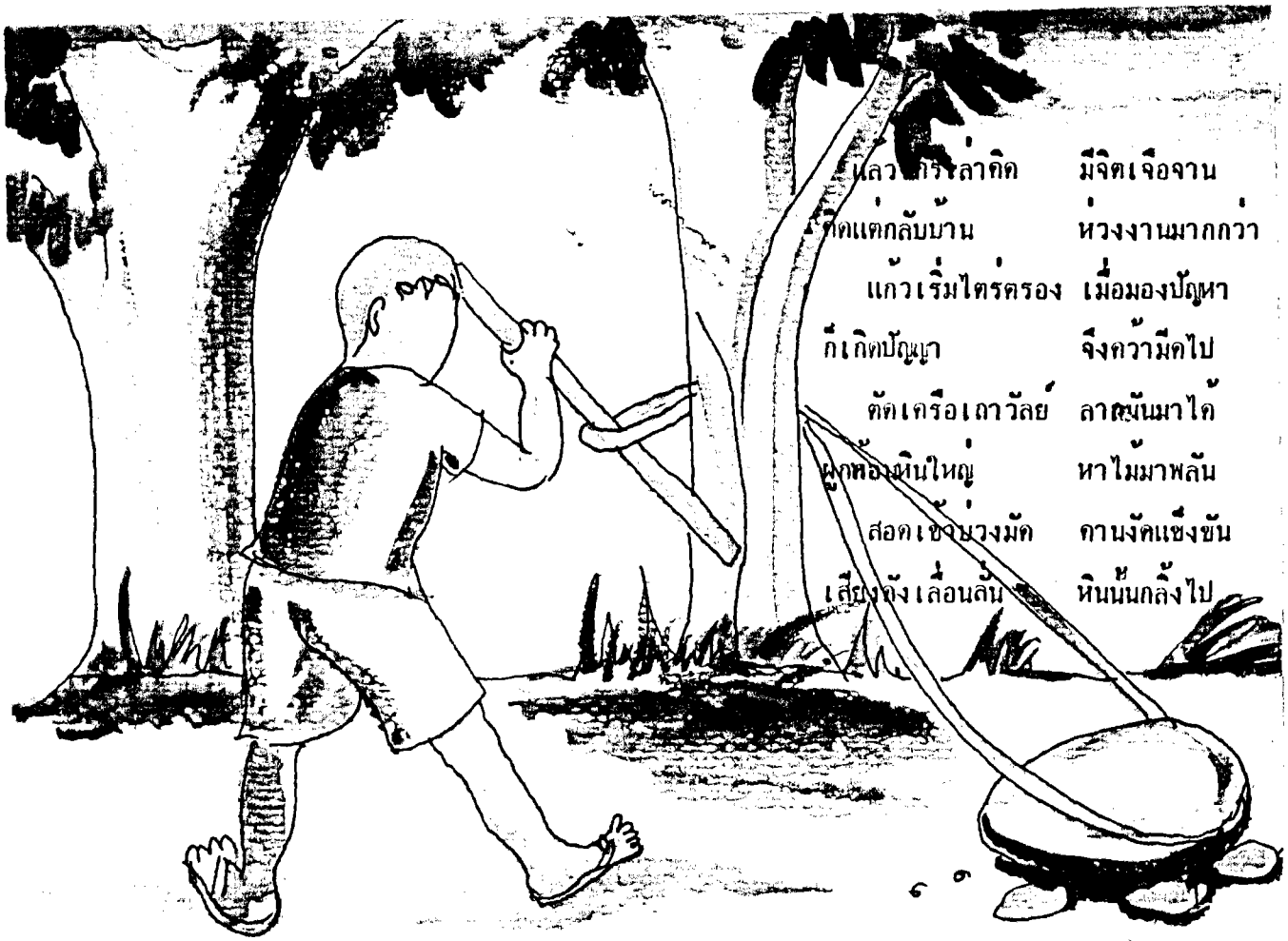

แล้วเกรงล่าคิด มีจิตเจือจาน
คิดแต่กลับบ้าน ห่วงงานมากกว่า
แก้วเริ่มไตร่ตรอง เมื่อมองปัญหา
ก็เกิดปัญญา จึงคว้ามีดไป
ตัดเครือเถาวัลย์ ลากผันมาได้
ผูกห้อยหินใหญ่ หาไม้มาพลัน
สอดเข้าง่วงมัด ดานงัดแข็งขัน
เสียงดังเลื่อนลั่น หินนั้นกลิ้งไป

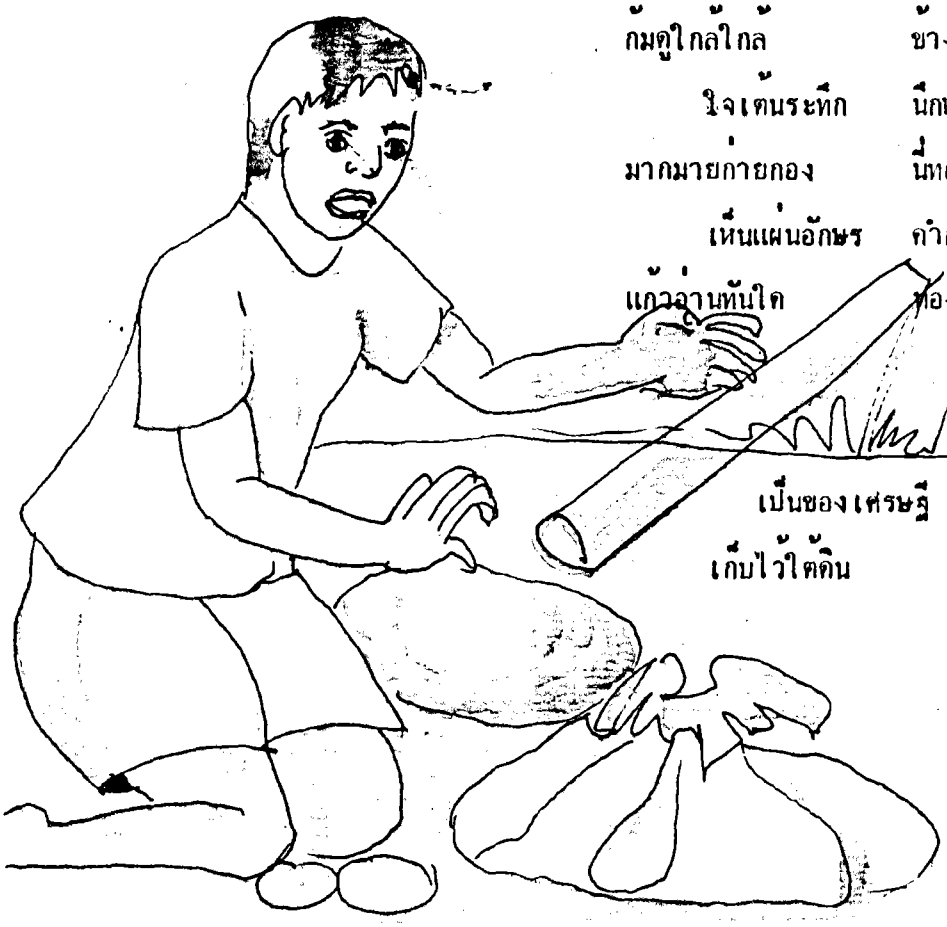

แก้วตื่นผวา ชยี้ตาดูใหม่
ก้มดูใกล้ใกล้ ข้างใต้เป็นทอง
ใจเต้นระทึก นึกหาเจ้าของ
มากมายก่ายกอง นี่ทองของใคร
เห็นแผ่นอักษร คำกลอนเขียนไว้
แก้วอ่านทันใด ทองใต้ก้อนหิน
เป็นของเศรษฐี มั่งมีทรัพย์สิน
เก็บไว้ใต้ดิน ใช้หินใหญ่ทับ

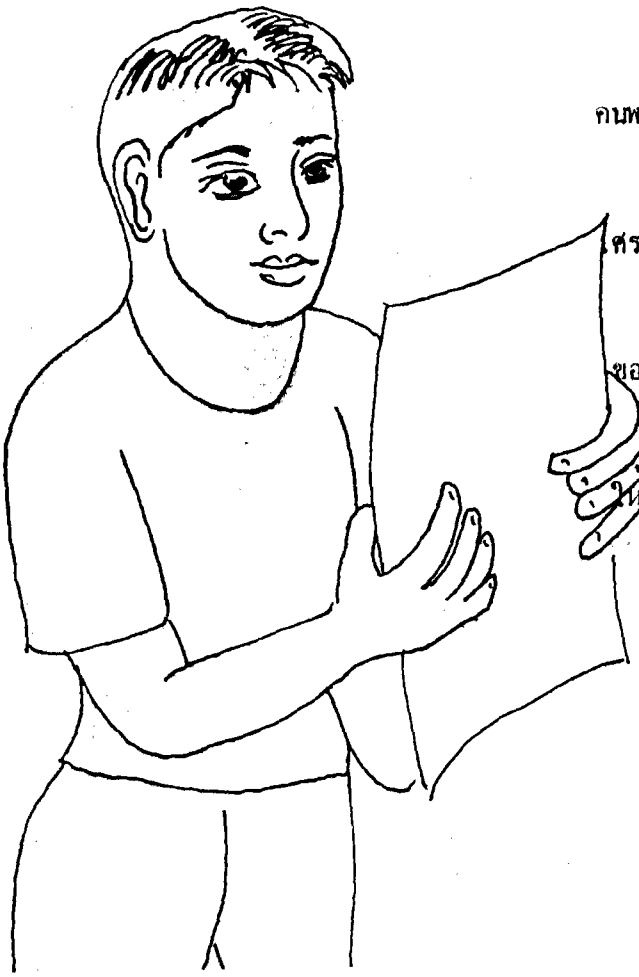

มิบอกผู้ใด ให้ไว้สำหรับ
คนพลิกหินกลับ เชิญรับเอาไป
มอบให้เป็นสิทธิ์ อุทิศครั้งใหญ่
เศรษฐีตั้งใจ จะให้คนดี
ตอบแทนน้ำใจ ทรงไว้ศักดิ์ศรี
ขอให้มั่งมี ความดีสนอง
อย่ามัวรีรอ รีบห่อเก็บของ
ให้หมดทั้งกอง ไม่ต้องอับจน

แก้วนั่งลงนึก รู้สึกฉงน
เป็นบุญมากล้น จึงดลให้ได้
แก้วเก็บเอาทอง ทั้งกองทันใด
กลับบ้านเร็วไว ดีใจหนักหนา
พอถึงบ้านพัก กราบตักมารดา
เล่าความเป็นมา น้ำตาพร่าคลอ
แม่สุดซาบซึ้ง คิดถึงคำพ่อ
ทำดีเกิดหนอ จะก่อเกิดผล

แม่สอนแก้วว่า เกิดมาทุกคน
ควรสร้างกุศล ผลบุญสืบไป
เงินทองก้อนนี้ ความดีส่งให้
ส่วนหนึ่งเก็บไว้ เผื่อได้ใช้สอย
ส่วนหนึ่งหมุนเวียน พวกเพียรแต่น้อย
ไม่นั่งรอคอย ใช้สอยจนสิ้น
ส่วนหนึ่งช่วยชาติ พระบาทภูมินทร์
ป้องกันแผ่นดิน ให้สิ้นภัยพาล

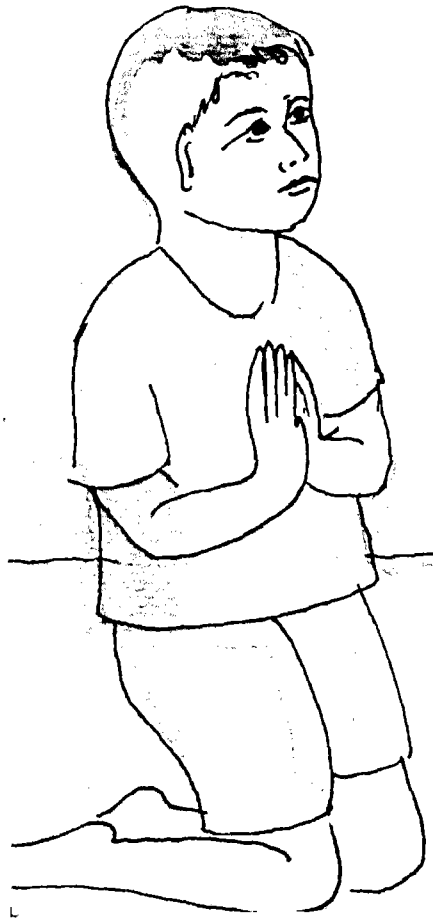

แก้วคุกไหว้พระ เอ่ยวจีขาน
ก้มลงกราบกราน ปฏิญาณต่อแม่
จะทดแทนคุณ เกื้อหนุนดูแล
วิงวอนขอแต่ ให้แม่ยืนยง
จะสร้างความดี ดังที่ประสงค์
ขอจบเรื่องลง ไว้ตรงนี้เอย

บัตรกำหนดงาน

เมื่อนักเรียนอ่านเอกสารประกอบการเรียนเรื่อง "ความดีของแก้ว" จบแล้วให้หัวหน้ากลุ่มดำเนินการอภิปราย โดยให้สมาชิกในกลุ่มร่วมแสดงความคิดเห็น และเลขานุการของกลุ่มจดบันทึก ตามประเด็นต่อไปนี้

1. แก้วเป็นคนอย่างไร

2. แก้วทำความดีอะไรบ้าง โดยจำแนกเป็นทางกาย วาจา และใจ

3. สมมติว่านักเรียนไปพบห่อทอง แต่ในห่อนั้นมีบัตรประชาชนอยู่ด้วยและในขณะนั้นนักเรียนกำลังต้องการเงิน นักเรียนจะทำอย่างไรกับทองห่อนั้น เพราะอะไร และสมมติว่าทองห่อนั้นไม่ทราบว่าใครเป็นเจ้าของนักเรียนจะทำอย่างไรกับทองนั้น

4. นักเรียนอยากทำความดีเหมือนแก้ว หรือไม่เพราะเหตุใด

5. จงบอกสภาพสังคมที่เต็มไปด้วยคนที่มุ่งกระทำแต่ความดี

6. จงบอกสภาพสังคมที่ยังมีคนอีกจำนวนหนึ่ง นอกจะไม่ทำความดีแล้วยังทำความชั่ว

7. นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่กับคำกล่าวที่ว่า "ทำดีย่อมได้ดี ทำชั่วได้รับผลตอบสนอง" เพราะเหตุใด จงยกตัวอย่างจากประสบการณ์ของนักเรียนประกอบ

8. นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับคำที่กล่าวว่า ทำดีได้ดีมีที่ไหน ทำชั่วได้ดีมีถมไป

9. ขณะนี้นักเรียนคิดว่าจะทำความดีอะไรบ้าง

10. ส่งตัวแทนออกมารายงานผลการอภิปรายหน้าชั้น

แบบสำรวจตนเองเรื่องการทำความดี ละเว้นความชั่ว

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

เขียนเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องที่นักเรียนปฏิบัติจริง

รายการสำรวจ	ทำได้	ทำได้บ้าง ไม่ได้บ้าง	ทำไม่ได้เลย
1. นักเรียนไม่หยิบเครื่องเขียนหรือแบบเรียนของเพื่อนก่อนที่จะได้รับอนุญาต			
2. นักเรียนไม่เคยพูดปด และพูดแต่ความจริงเสมอ			
3. นักเรียนไม่เคยพูดจาส่อเสียด			
4. นักเรียนไม่พูดยุยงให้ขัดใจกัน			
5. นักเรียนไม่ว่ากล่าวนินทาเพื่อน			
6. นักเรียนพูดเฉพาะสิ่งที่เป็นประโยชน์และมีสาระเสมอ			
7. นักเรียนให้อภัยแก่ผู้ที่ให้ร้ายแก่นักเรียนเสมอ			
8. นักเรียนหลีกเลี่ยงและไม่ทำร้ายสัตว์			

แผนการสอนโดยการใช้เพลงประกอบ

เรื่อง การทำจิตใจให้บริสุทธิ์ เวลา 2 คาบ

<u>ความคิดรวบยอด</u>

การทำจิตใจให้บริสุทธิ์ปราศจากความโลภ โกรธ หลง ไม่มุ่งร้ายและไม่เบียดเบียนผู้อื่น ถ้าบุคคลใดทำจิตใจให้บริสุทธิ์ได้ จะเป็นบุคคลที่น่าคบค้าสมาคม

<u>จุดประสงค์การเรียนรู้</u>

1. นักเรียนบอกลักษณะของจิตใจที่บริสุทธิ์และไม่บริสุทธิ์ได้
2. นักเรียนบอกประโยชน์ของจิตใจที่บริสุทธิ์
3. นักเรียนบอกโทษของการมีจิตใจที่ไม่บริสุทธิ์ได้
4. นักเรียนเสนอแนวทางที่จะทำให้จิตใจบริสุทธิ์ได้
5. นักเรียนปฏิบัติตนเพื่อทำให้จิตใจบริสุทธิ์

<u>เนื้อหา</u>

การทำจิตใจให้บริสุทธิ์ หมายถึง การทำจิตใจให้ปราศจาก เรื่อง เศร้าหมองคือ ไม่โกรธ ไม่โลภ ไม่หลง โดยหมั่นนึกคิดในทางที่ดีงาม อันได้แก่ การนึกคิดในทางเสียสละ ไม่คิดแต่จะหาสิ่งที่ปรนเปรอความอยากของตน ไม่คิดมุ่งร้ายผู้อื่น ไม่อาฆาต ไม่เกลียดชัง พยายามมองผู้อื่นในแง่ดี ความคิดที่จะไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่เคยนึกแต่จะให้ผู้อื่นเดือดร้อน

การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

1. ครูแจกเนื้อเพลงและเปิดเพลง "ทำใจให้บริสุทธิ์" ทำนอง "เพลงสาวรำวง" นักเรียนฟังและร้องคลอตาม

2. สนทนาเกี่ยวกับจริยธรรมที่ได้จากเพลง

ขั้นสอน

3. แจกเอกสารประกอบการเรียนให้นักเรียนทุกคนอ่าน

4. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 6 คน แล้วเลือกหัวหน้ากลุ่ม และเลขานุการกลุ่ม

5. แจกบัตรกำหนดงาน โดยให้หัวหน้ากลุ่มดำเนินการอภิปราย เลขานุการจดบันทึก

6. ให้ตัวแทนของกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปรายและส่งผลงานต่อครู

7. ครูเสนอวิธีทำจิตใจให้บริสุทธิ์ โดยการฝึกกำหนดลมหายใจเข้าออก และการกล่าวคำแผ่เมตตา

ขั้นสรุป

8. สรุปแนวทางปฏิบัติแล้วร่วมกันร้องเพลง "ทำใจให้บริสุทธิ์" โดยครูเปิดเทปจังหวะเพลง "สาวรำวง"

ขั้นประเมินผล

ประเมินจากพฤติกรรมต่อไปนี้

1. การอภิปรายแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม

2. การเสนอรายงานในแต่ละกลุ่ม

3. การร่วมร้องเพลงและสนทนาเกี่ยวกับเพลง

4. ความกระตือรือร้น

5. จากแบบสำรวจตนเองหลังการเรียนเรื่องนี้ผ่านไป 3 วัน

<u>สื่อการเรียน</u>

1. เอกสารประกอบการเรียน "ความโลภ โกรธ หลง ของอุดมและพฐ
2. บัตรกำหนดงาน
3. เนื้อเพลง เทปเพลง เทปจังหวะเพลง
4. แบบสำรวจตนเอง

เพลง "ทำใจให้บริสุทธิ์"

คำร้อง สุภาวดี สุจริต ทำนองเพลง "สาวรำวง"

จำไว้เถิดว่าอย่าไปอิจฉาผู้อื่น ควรชมควรชื่นเมื่อมีใครได้ดี โลภ โกรธ หลง นั้น ไม่ควรให้มี เพราะมันไม่ดี จะทำลายจิตใจ ไม่มุ่งร้ายคิดเบียดเบียน โมโหใคร ถ้าเราทำได้จิตใจจะสุขตาม

สุขและทุกข์เป็นเรื่องจิตใจ แม้นใครคิดร้ายคอยเบียดเบียนจิตใจเลวทราม เมื่อผู้อื่นรู้เขาจะพากันประณาม (ซ้ำ) ผู้คนล้วนแต่มองข้าม ถูกคนเหยียดหยามเลิกคบค้าสมาคม

เอกสารประกอบการเรียนเรื่อง "ความโลภ โกรธ หลง ของอุดมและพธู"

อุดม ชายหนุ่มวัย 25 ปี รับราชการเป็นตำรวจดับเพลิง เมื่อเข้ารับราชการใหม่ ๆ ก็เต็มไปด้วยอุดมการณ์ในอันที่จะช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์อย่างสมคุณค่า ซึ่งทำงานด้วยความตั้งใจมาได้ถึง 3 ปี ต่อมาอุดมเกิดหลงรักนางสาวพธู หญิงสาวรูปงามนามเพราะจนลืมที่จะศึกษาถึงนิสัยใจคอของเธอ

วันหนึ่งเกิดเพลิงไหม้ตึกแถว อุดมช่วยดับเพลิงอย่างกล้าหาญจนถูกไฟลวกมือ พธูเห็นเข้าเธอกลับบอกว่าเธอไม่ยอมแต่งงานกับคนมือด่างเป็นอันขาด อุดมจึงต้องดิ้นด้นไปหาหมอดี ๆ รักษาจนหายปกติ จึงไปสู่ขอพธู

อุดมถึงกับหมดหวังเมื่อพธูและพ่อของเธอเรียกค่าสินสอดทองหมั้น เป็นเงินสดถึงสองแสนบาท และทองหนักสิบบาท อุดมจึงกลับไปนอนเอามือก่ายหน้าผาก คิดไม่ตกว่าจะหาเงินที่ไหนได้มากมายขนาดนั้นเงินเก็บมีเพียงห้าหมื่นบาทเท่านั้น เช้าวันต่อมาอุดมจึงกลับไปบอกพธูว่าตนไม่มีปัญญาแล้วจะรอหน่อยได้ไหม หรือถ้ามีคนร่ำรวยมาสู่ขอก็ให้แต่งกับเขาไปเลย อุดมบอกพธูไปด้วความขมขื่นใจ พธูนั้นเริ่มจะเห็นใจอุดมมากขึ้น ประกอบกับอายุของเธอก็มากขึ้น หนุ่มใหญ่ หนุ่มน้อยหรือลูกเศรษฐีเมื่อรู้นิสัยใจคอที่แท้จริงของเธอต่างก็พากันหนีหายไปหมด ยังคงเหลือแต่อุดมคนเดียวเท่านั้นที่ไปมาหาสู่เธออยู่

พธูจึงบอกอุดมไปว่า "พี่คิดดูซิ" คนที่เขาอยากรักษาบ้านเรือนที่เป็นทรัพย์สมบัติที่มีค่ากว่าที่เขาจะต้องเสียให้เรา เช่น บ้านราคาสามล้านจะแปลกอะไรถ้าเขาจะให้เราสักห้าหมื่น...ตามใจนะถ้าไม่เชื่อ ธูก็ต้องคิดว่าเราหมดวาสนากัน

คำพูดของพธูยิ่งทำให้อุดมคิดหนัก เพราะมันขัดกับอุดมการณ์ของเขา แต่ในขณะเดียวกันเขาก็หลงรักพธูชนิดที่กินไม่ได้นอนไม่หลับ อนิจจาความรัก คืนนั้นอุดมนอนไม่หลับจนกระทั่งเวลาล่วงถึงตีสี่ เกิดเพลิงไหม้ที่ตึกย่านศูนย์การค้า อุดมก็เข้าช่วยดับเพลิงอย่างขมักเขม้น และอยู่ดี ๆ ก็มีมือใครสักคนยัดกระดาษแผ่นเล็ก ๆ ใส่กระเป๋าเสื้อของเขาพร้อมกับกระซิบว่า "คุณ...เช็คห้าหมื่นบาทสำหรับตึกสีขาวขวามือคุณ ช่วยฉีดน้ำเยอะ ๆ หน่อยไฟจะได้ไม่ไหม้ ช่วยทีเถอะพ่อคุณตึกนั้นราคาตั้ง 3 ล้าน" อุดมใจเต้นตุ๊บ ๆ พลางคิด

ว่าห้าหมื่นไม่มีใครเห็นหรอกน่ะ เพราะกำลังชุลมุนพลันกระแสน้ำในมือของอุดมก็เปลี่ยนทิศทางจากตึกที่กำลังถูกไฟไหม้ไปยังตึกแถวขาวบ้างสลับกันไป มันง่ายมากโดยที่เขาแทบจะไม่ต้องทำอะไรเลย เมื่อไฟดับลง อุดมถึงกับกินอะไรไม่ลง กระเป๋าเย็นยะเยือก

เมื่อกลับถึงบ้านพฐเอ่ยว่า "เปล่าพี่ไม่ได้ทำอะไรผิดเลย" เธอกล่าวพร้อมกับล้วงเอาเช็คในกระเป๋าไปขึ้นเงิน และพฐยังพูดอีกว่า ไฟไหม้ไม่กี่ครั้งพี่ก็มีเงินพอที่จะแต่งงานแล้ว อุดมคิดว่าเมื่อแต่งงานแล้วเขาจะเลิกหาเงินโดยวิธีนี้เด็ดขาด แต่เมื่อแต่งงานแล้วพฐก็ยังกระหายอยากได้เงินมาก ๆ ส่วนอุดมนั้นเล่าด้วยความรักความหลงจึงไม่กล้าขัดใจเธอ หรือถ้าจะมีการขัดใจขึ้นมาเมื่อไรเธอก็จะกรีดจนเป็นลมแน่นิ่งไป อุดมจึงต้องทำผิดทุกครั้งเมื่อเกิดไฟไหม้ ส่วนพฐเธอยังคงเฉิดฉายเดินไปไหน ๆ ใครใครก็พูดว่า เธอเป็นตู้ทองเคลื่อนที่

ทั้งสองแต่งงานมาหลายปี แต่ก็ยังไม่มีบุตรด้วยกัน ตัวอุดมเกิดความไม่สบายใจทุกครั้งที่เกิดเพลิงไหม้ ภาพแห่งการกระทำของเขาและภาพของคนสูญเสียยังติดตาเขาตลอดเวลา

ส่วนพฐยังสวยก็จริงแต่ก็ไม่มีใครคบค้าสมาคมกับเธอเพราะเธอเป็นคนขี้โมโหฉุนเฉียวขี้อิจฉา ชอบพูดจาส่อเสียดและนินทาว่าร้ายคนอื่นเสมอ วันหนึ่งหลังจากรับเงินจากอุดมเธอก็ไปเที่ยวที่ต่างจังหวัดชายทะเล โดยเข้าพักที่โรงแรมแห่งหนึ่ง คืนนั้นเองได้เกิดเพลิงไหม้และเจ้าหน้าที่ดับเพลิงไม่สามารถดับไฟได้ทัน โรงแรมแห่งนั้นจึงวอดไปทั้งหลัง คงเหลือศพดำเป็นตอตะโก มีศพหนึ่งพักอยู่ตรงห้องหมายเลข 313 ซึ่งถูกไฟไหม้เกรียมเช่นกัน เป็นที่น่าสังเกตว่าศพนั้นมีทองละลายติดกระดูกข้อมือ และที่คอ หนังสือพิมพ์ลงข่าวว่าศพนั้นคือ"พฐ"

อนิจจา ! อุดม พฐ ผู้ปล่อยให้กิเลส คือ โลภ โกรธ หลง มาครอบงำจิตใจอย่างไร้การควบคุม

บัตรกำหนดงาน

เมื่อนักเรียนอ่านเอกสารประกอบการเรียนจบแล้ว ให้หัวหน้ากลุ่มดำเนินการอภิปรายแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

1. อุดมเป็นคนอย่างไร และพธูเป็นคนอย่างไร

2. การกระทำของอุดมและพธูก่อความเดือดร้อนต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไรบ้าง

3. ถ้าสังคมที่เต็มไปด้วยคนที่มักโกรธ โลภ หลง มาก ๆ จะเป็นอย่างไร

4. ถ้านักเรียนพบเห็นคนดังข้อ 3 นักเรียนจะทำอย่างไร

5. นักเรียนเคยโกรธ เกลียด หรือเคยอิจฉาใครหรือไม่ จงเล่าประสบการณ์ของแต่ละคนแล้วสรุปโทษที่เกิดขึ้นกับตนเองและผู้อื่น

6. จงบอกถึงผลดีของผู้ที่ไม่โกรธ ไม่โลภ ไม่หลง (จิตใจที่บริสุทธิ์)

7. ให้นักเรียนเสนอแนวทางหรือวิธีปฏิบัติเพื่อทำให้จิตใจบริสุทธิ์

8. ส่งตัวแทนออกไปรายงานผลการอภิปราย

แบบสำรวจตนเอง

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

เขียนเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่นักเรียนปฏิบัติจริง

รายการสำรวจ	ทำได้	ทำได้บ้าง ไม่ได้บ้าง	ทำไม่ได้เลย
1. นักเรียนสวดมนต์ก่อนนอนเพื่อทำจิตใจให้บริสุทธิ์เสมอ			
2. นักเรียนทำสมาธิก่อนนอนเสมอ			
3. นักเรียนไม่โกรธเมื่อพ่อแม่ว่ากล่าวตักเตือน			
4. นักเรียนหลีกเลี่ยงสิ่งที่ทำให้จิตใจขุ่นมัวเสมอ			
5. นักเรียนรู้สึกยินดีกับเพื่อนเสมอเมื่อเพื่อนได้คะแนนมาก ๆ			
6. ตอนเช้านักเรียนทำจิตใจให้สบายเสมอ			
7. นักเรียนระงับตัวเองไม่ให้โกรธเสมอ			

การศึกษาผลการใช้เพลงประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา เรื่องจริยธรรมของพลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

บทคัดย่อ

ของ

สุภาวดี สุจริต

172.10712
ส839ก.

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

ตุลาคม 2531

จุดมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรม ทัศนคติเชิงจริยธรรม และความสนใจในการเรียนจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องจริยธรรมของพลเมือง จากการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนกันทรารมณ์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2531 จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอน และกลุ่มควบคุมได้รับการสอนโดยการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ใช้เวลาทดลอง 16 คาบ คาบละ 50 นาทีเท่ากัน และใช้เนื้อหาเดียวกันดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบสุ่มกลุ่ม-สอบก่อน-สอบหลัง (Randomized Control-Group Pretest - Posttest Design)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่แผนการสอนโดยการใช้เพลงประกอบการสอน แผนการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรม (ความเชื่อมั่น .67) แบบสอบถามวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม (ความเชื่อมั่น .99) แบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนจริยธรรม (ความเชื่อมั่น .89) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ t - test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ และความสนใจในการเรียนจริยธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่าทัศนคติเชิงจริยธรรมและความสนใจในการเรียนจริยธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลอง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

A STUDY ON THE EFFECTS OF USING SONGS AS SUPPLEMENTS IN TEACHING SOCIAL STUDIES ON MORALITY OF POPULATION TO MATHAYOM SUKSA II STUDENTS

AN ABSTRACT

BY

SUPAWADEE SUDCHARIT

Presented in partial fulfillment of the requirements

for the Master of Education degree

at Srinakharinwirot University

october 1988

The purpose of this study was to compare the morality achievement, moral attitude and interest in learning morality to Mathayom Suksa II Students by Using Songs as the supplement in teaching and the method in teacher's manaul of Supervisory Unit Department of General Education.

The sample in this study consisted of 60 Mathayom Suksa II Students at Khuntrarom School, Khuntrarom District in Srisaket Province, during the first semester of the 1988 acadamic year. The sample was equally devided into two groups : experimental group was instructed by Using Songs as the supplement ; whereas the teacher's manaul of Supervisory Unit Department of General Education was used as the means of instruction. It took for each group sixteen teaching periods (50 minutes ineach) to study the same content. The Control - Group Pretest - Posttest Design was used in the study.

The instruments used to collect data were the lesson plans designed with songs as the supplement in teaching, the lesson plans used the method in the teacher's manual of Supervisory Unit Department of General Education, the morality achievement test (reliability = .67), the moral attitude questionnaires (reliability = .99) and the questionnaires on learning morality (reliability = .89) The t - test was statistically used to analyze the obtained data.

The results of this study revealed that the morality achievement of the experimental and control groups was significantly different at the .01 level. The moral attitude of the experimental

there was significant difference between the experimental and control groups in the learning morality interest at the .01 level. The moral attitude and the interest in learning morality of the experimental group on the thesis the pretest and the posttest scores were significantily positive at the .05 and the .01 level.